

310974 ప్రతిది న ము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 24-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

No. 148
సంచిక ౧౪౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వలకు వలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. ఎంతభావ, నీటి మూని కొలిస నిశాచరుగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, నాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
చర్మము తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును తుద్దగానే చెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి చహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విశేషములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

వాడితిరా? వాడుకుండిన తెప్పించి వాడితక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన తోకామయవార కర్మరూపము మొదటి రకం కర్మరూ, మరొకటి కర్మరూ, కర్మరూ
రూ, అమృతాంజనమైన విశమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. వానికరమగు తక్కువ లందుచేయులేదు, పిన్నలు
పెద్దలు, ముగలివారు, బాలింతలు మొదలగు వారందరూ ఆహారాభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది.
250-800 మాత్రముగల బుడ్డి 1-కి ధర ర్పు 0-4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0 పొట్టుబుడ్డు లేదు.
ఈ దిగువ తెలుపబడిన కొవడములు తప్పక చూచి గుణ మిచ్చును.
తాపా వనోదిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి
గుణమిచ్చును. (6కి పొట్టుములు గల) పొట్టుకీలు 1-కి ర్పు 1-0-0.
శివకాంతి త్రైలము:—బిడ్డలు పెద్దలు కాళ్ళలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి కాయను
సమసింది కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన సుఖముగా విరేచనమగును. కష్టము లేదు. సలకటచూ, అపహ్వానము వుం
డదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.
సర్వాంగ బలకారి:—(కాఫీ, టీ, కోకో మున్నగు క్షిపానీయము) కేహోగ్యమును చెలయటయే గాక అనేక
వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక కేహామనందుడు వ్యాధులకు పోగొట్టి జలబద్ధమును, లేక ఇతరవ్యాధులకు రానింతక
ఆటంకకరమును. అనేక కేల డబ్బములు ఖర్చుగున్నవి. డబ్బా 1-కి ధర 0-7-0.
మహా సౌభాగ్య కోరిక:—(బాలింతల పాలిటికి వర్తకసాదనము కంటిది. (నినప్పుడు, తరువాత వారికి నిద్రయైన
కొవడములు యివ్వనందున వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పుక వదుల్తును. 20 కులం బుడ్డి 1 కి ధర ర్పు 1-0-0
(594-8) పాశ్యపు వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

ఇంపీరియల్ సినిమా

హైదరాబాద్, తిరువళ్ళిక్కేణి

20-9-24 శనివారమునుండి 16-9-24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 (పరిచినము 2 అటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడా గలదు.
ప్రాన్ సిన్ అండ్ రోజ్ మేరి తెలి
13 ఆశ్చర్యములలోనిది. 2 వ భాగము.

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0
ఈదంతచూరముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును.
చిగుళ్లునుండి రక్తము కారవచ్చును నోటిదుర్బంధములేక యుం
డును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

వెలింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు

20-9-24 శనివారమునుండి 26-9-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రం 6-15 ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు రాత్రి 9-30
మధ్యాహ్నము 3-15, మధ్యాహ్నము 3-1
బహుమతి యివ్వబడుటకు శని, ఆదివారములందు మాత్రమే
విలువగలబహుమాన మివ్వబడును.

మెట్రిగోరాండు

మిగులసుందరమైన మేరిఫోర్డ్ మిక్సీల సాగవైనప్రియుడు
నార్మకెట్టి వీరిద్దరుచేసినదే మెట్రిగోరాండు.

దంతశుభ్రకారి

తల సీసా 1-కి 0-1-0. వి. పి. సహా 0-1-0.
దంతశుభ్రకారి శ్రేష్ఠము, రసవట్టు, పుష్పిపన్నము, కుళ్ళిన
కదిలిన దంతములు మొదలగువని కారణములు. నొప్పిగల చోట
మాదిని మందులో తడిపి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి

పానుగంటిలక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి

పుస్తక రాజములు

మొదటిభాగము 2-0-0	<h1 style="font-size: 2em;">సాక్షి</h1>	మూడవభాగము 1-8-0
రెండవభాగము 2-0-0		నాల్గవభాగము 1-12-0

1 కళ్యాణరాధామము - 0-8-0	6 కంఠాధరణము - 1-0-0	11 పూర్ణిమ - 1-0-0
2 పాదుకా పట్టాభిషేకము - 1-4-0	7 హాస్యవల్లరి - 0-12-0	12 సారంగధర - 0-8-0
3 వనవాస రాధామము - 0-12-0	8 నర్మదా పురుషోత్తము - 0-12-0	13 బుద్ధబోధకుడు - 1-0-0
4 విజయరాధామము - 1-0-0	9 విప్రసారాయణ - 0-12-0	14 ప్రకీర్తనవ్యాసము - 1-4-0
5 వృద్ధవివాహము - 0-8-0	10 రాధాకృష్ణ - 0-1-0	15 సరస్వతి - 1-0-0

పానుగంటి రాజారావు, విరాపురం

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని, లిమిటెడ్

(154)

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని వివరాలు.

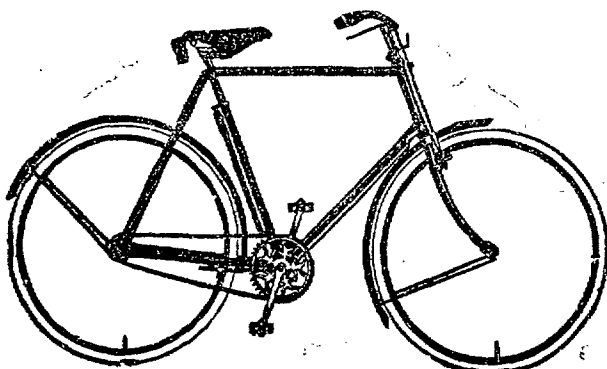
“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును” - “ఇన్సూరన్సు అండ్ లాండ్”

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిభవము కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండ్ ఫైనాన్షియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు. ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంటు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

అన్ని బైసికిల్లు
కంటెను
ముందుగా
వచ్చినది.

40 సెంటిమీటర్ల
నుండి
వాడుకలో
నున్నది.
భద్రమైన
బైసికిలు

అమోఘమైన బైకు డన్ లప్ టైరులతో సహా ధర 1-కి రూ 109—12—0.

క్రేషమైనది.

తక్కువధరలో కావలసినవారు హక్కుల్ను పాపులరు సైకిల్ నే తప్పకకొనుట క్రేయస్కరము.

మిక్కిలి సరసమైన ధర ప్రకారము దొరకును.

మా ప్రస్తుతము క్లెట్టులో నున్నవాటితో దీనిని సరిపోల్చుటకు వీలులేదు.

ఇది బ్రిటిషువారిచే మిక్కిలి మేలైన సామానులతో చాలకాలమువరకు మన్నునట్లు ఆభివృద్ధిచేయబడిన పద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడినది.

ప్రతి సంవత్సరమును వేనకువేలు విక్రయము.

క్రేముకు ఎనామెలు వేయుటకు మునుపు తుక్కుపట్టకుండుటకై

కాస్టిలైజుడు చేయబడుట చాల ముఖ్యవిషయము.

దీనిని గుఱించి యిదివరలో వాడుచున్న లెక్కలేనివారిని అడిగి వారి అభిప్రాయమును తెలుసుకొనుడు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ది ఇంగ్లీషు సైకిల్ అండ్ మోటారు ఇంస్ట్రుమెంట్ కంపెని,

తెలివిలాసము:

“సైకిలు” మద్రాసు

నెం 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

వైరెక్సు

ఒక్కటే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచిగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారు ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములవ్రాసిన పంపబడును.

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-18-0

వి. పి. చార్జీతోసహా రూ 1-2-0.

రంపవితూరి

శ్రీ రామరాజుగారి జ్యోతిష్యునిపై కేసు

రాళ్లపల్లి కాశన్నగారు

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

విశాఖపట్నం, సెప్టెంబరు 22:— శ్రీయత రాళ్లపల్లి కాశన్న, పగతుల చిదంబరంగార్లపై ప్రభుత్వమువారు 121, 121 ఎ (చక్రవర్తి గారిపై యుభయముచేసిన సేరము) సెక్షనుల క్రింద కేసు దాఖలుచేసిరి. ఇదివరకే వేరొక సేరముక్రింద ఫితురీసందర్శమున కాశన్నగారికి విధింపబడ్డ శిక్షగురించి రిపోర్టుకాబడెను. ఈ సెక్షనులలో రెండవసెక్షను (121 ఎ.) క్రింద నియమితశిక్ష యానజ్జీవము ద్వీపాంతరవాసముగాని లేదా ఉరిశిక్షగాని అయియున్నది. రెండవముద్దాయి చిదంబరంగారు గొప్ప జ్యోతిష్యునియును, శ్రీ రామరాజుగారి యుద్ధసమరములో తమ జ్యోతిషసిద్ధాంతమువల్లను యితర సహాయములవల్లను వారికి తోడ్పడుచుండిరి. కేసు ప్రథమ విచారణ సరళిపట్టణం సబుకలెక్టరుగారియెదుట జరుగును.

విశాఖపట్టణం కమర్షియల్

కార్పొరేషను కేసు

ముద్దాయి అప్పీలుచేయుట

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

సెప్టెంబరు 22:—ఈ గ్రామవాస్తవ్యులను కమర్షియల్ కార్పొరేషన్ కేసులో ముద్దాయాయు అయిన రావుసాహెబు పోలికెట్టి అప్పారావుశెట్టిగారు దిగువకోర్టుతీర్పుపై జిల్లాజడ్జి గారగు జె. జె. కాటక్. యమ్. ఏ. ఐ. సి. యస్. గారియెదుట అప్పీలుగావించిరి. అప్పీలువిచారణ ఈనెల 24 తేదీని ప్రారంభింపబడును. ‘కొంతకాలము ఈజిల్లాలో సబుకలెక్టరుగా నున్న తారంటును (రిటైర్డ్ ఐ. సి. యస్) బారిష్టరుగారు మద్రాసునుండి ప్రత్యేకముగ ముద్దాయికర్రున వాదించుటకు హాజరగుదురు.

నాగులవరం అగ్రహారం

ఈసంవత్సరము అక్టోబరు 7 లు మొదలు 9 లువరకు శ్రీ వాణీగ్రంథనిలయముయొక్క ద్వితీయవార్షికోత్సవము జరుగును. బ్రహ్మశ్రీ వెల్లంకి వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రిగారి అధ్యక్షతక్రింద యీ గ్రంథాలయ పురోహితీగాను సభ జరుపబడును.

ఒకవింత

మా పొరుగుగ్రామమున పట్టంబండభూములలో 6 యొక రములు విస్తీర్ణముగల ప్రత్తిచేమ నల్లనగు సుడిగాలిచే నురువబడి ప్రత్తిమొక్కయైనను కమిలి ఉపయోగించుకుండా పోయినది.

హైద్రాబాదుజైగు

సికింద్రాబాదు, సెప్టెంబరు 22:—హైద్రాబాదుజైగు, రెసిడెన్సీబజారులు, సికింద్రాబాదులలో జైగుపుట్టినప్పటినుండి యిప్పటివరకు 871 మందికి తగిలినది. 282 మంది చనిపోయినారు. 12,000 మందికి అప్పుడే జైగుటీకాలను వేసినారు. టీకాలు వేయుచుకొన్న వారే గాని ప్రతిరోజు హైద్రాబాదుజైగు మొదలైనప్పుడు లోనికి రాకూడదని సికింద్రాబాదుగారి సన్యుక్త తరువు చెప్పుచున్నది. (అ. పే)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేక భూతజైద్యము, తమ పాట విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంకే కాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో నమాధియగుట కిదిరహస్యేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888 పి. ఆర్. బనార్జనం నాయుడు, బంగళా, గురుజింట్)

50,000 మైళ్ల దూరము ప్రయాణము చేసిన తరువాత

మీ మోటారుబండి సరిగా నడుచునా లేక విడిభాగములు చెడిపోవునా ?

కొన్ని మోటారుబండ్లు 20,000 మైళ్ల దూరము ప్రయాణము చేసిన తరువాత చాలవరకు అరిగిపోయినట్లు బాగుగా తెలియును. అయితే 91 ఓవర్లాండు విషయము అట్టిది కాదు. ఈ మోటారుబండికి అనేక టెస్ట్ కర్ బాల్ టెస్టులు గలవు. దాని క్లచ్ చి చమురులో మునిగి యుండును ఎంజను వాపు మిక్కిలి బలముగలది. బాల్బిమాగ్నెట్టుతో అమర్చబడినది. వెనుకటి యిరును మిక్కిలి చతురతతో చేయబడినది. అన్ని భాగములు మిక్కిలి బాగుగా నుండును. ఇందుచేతనే అడిసన్ కంపెనీ వారు దీనినే మీరు కొనవలసినట్లు సిఫార్సు చేయుచున్నారు. అనేక సంవత్సరముల అనుభవముచే 91 ఓవర్లాండు మిక్కిలి శ్రేష్టమైనదని నిర్ధారణ చేయబడినది. ఎచ్చటైనను ఇది రమారమి రూ. 3400 లకు అమ్ముబడు నని వారికి రూఢిగా తెలియును.

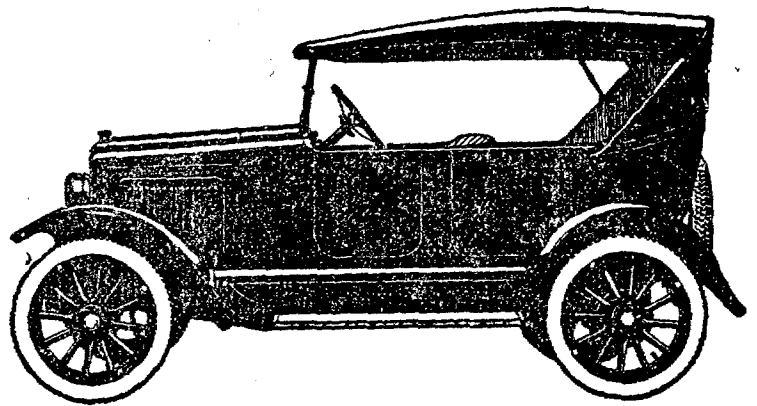
అడిసన్ అండు కో, లిమిటెడ్

హాట్రోడ్డు, మద్రాసు; బెంగళూరు.

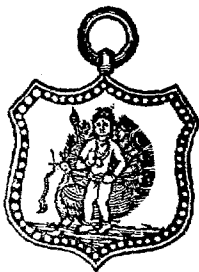
Overland
TRADE MARK REG.

కార్టరు అండు కో,

తిరుచనాపల్లి, మధుర.

సుందరమైన పనితరము! బహుమాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

వీటిని కోరిన ప్రతి యొక్కరూ తప్పక మా ప్రదర్శన కాలకు రా ప్రార్థితులు. సీమ వెండికి, కవరముబంగారుకు పూచి నిచ్చెదము. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 ఫుట్లుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి రూ. 1-0-0 మా వద్ద ఇవి అనేక సాగనైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా తయారు చేసి యిచ్చెదము. తరుగు సహా మజూరి 1/4 సవరము క్లి సల్ రూ 4, 1 సల్ రూ 5, 2 సల్ రూ 6. ఒక అక్షరమును ఎక్ శ్రవించు చేయుటకు మజూరి రూ 0-1-0 వివరములను వ్రాసినను లేక కేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6) ఉబ్బడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, నర్తకులు, 25 వైనాబజారు కోడ్డు, మద్రాసు.

మో హి నీ తై ల ము

5 తు|| నూ నాల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగమైనది.

ఇది మనోహరిత్రగము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీలు, శిష్యులు గ్రంథములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరమైన మోహాలావణ్యములను ప్రా ప గు కురులును మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయమగు సువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు గాది నువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారిలకుమాడ పరిమళము న్యాపించును తలలోమండును పుట్ట నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి రిచూరుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడినది యున్నాము. వేయేలదిక పాపరికిలించిన నిజము తెలియగలదు

అమృతాంబనం డిపో,

బొంబాయి, మద్రాసు

మంచి తరుణము!

చాలా లాభము

త్వరపడుడు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన ?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లుయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు ప్రవయోగపర్చుచు, వాటియొక్క నాణ్యమునుగురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మామిల్లుపైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీ రులుకున్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డజన్లు ఒకేతూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్మున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యా కెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతివిలాసము:

బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:— ఆంధ్రవౌజీరీమిల్సు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

బాప్టిస్టాగారు హతాశులై తిరిగివచ్చుట

కార్మికపక్షమునందు విశ్వాసములేదు

నానాజాతీయసమితియొక్క కార్మికసభ తెనీవాలో జరిగినది. దానికి భారతప్రతినిధిగా జోసెఫ్ బాప్టిస్టాగారు వెళ్లి యుండిరి. ఆసభయందుగ నే వారుతిరిగివచ్చిరి. బోటువచ్చునపు యందు వారికిస్వాగతమిచ్చుటకు ప్రముఖుల నేకులు లేవువద్ద వేచి యుండిరి. రావలసినకాలమునకు రాక ఆరుగంటలు ముందుగనే జోటువచ్చినది. బాప్టిస్టాగారిని కలిసి బొంబాయి క్రాసులు పత్రికాప్రతినిధి సంభాషించెను. తామునున్నంతవఱకు కార్మిక పక్షమున జరుగలేదని బాప్టిస్టాగారు నడుపుటచే పత్రికాప్రతినిధి పాశ్చాత్యరాజకీయములను గూర్చిప్రశ్నించెను:-

ప్ర:-మీరు నీమలో రాచకీయముగ చేసిన పనిక్లుప్తము గతెచ్చెదరా.

జ:-భారతదేశప్రతినిధిగ ప్రభుత్వవ్యయముపై నే ను తెనీవా కార్మిక సభకు వెళ్లి యుంటిని. అందుచే అపన్యాసములచే కడలిక పుట్టింతుటకు నేను పూనుకొనలేదు. కాని కార్మిక ప్రభుత్వమునందు భారతదేశ బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమున కనుకూలములగు పరిస్థితు లేంతవరకుగలవో అరయుటకు యత్నించితిని. ఇందులకై నేను హిందూదేశ కార్యదర్శిలోను అతని సహాయకార్యదర్శిలోను ప్రవరించితిని. అంతేగాక ప్రజాసభలోని ముఖ్యులలోను వర్తకసంఘములవారిలోగూడ సంభాషించితిని.

విచారకర్తములగు పరిసితులు

ప్ర:-ఈసంభాషణలవలన మీరేమిధముగా తీర్మానించు కొనినో తెలుపుదరా.

జ:-ప్రశ్నకు జవాబుచెప్పటకు సందేహించిరి. భారతదేశమును తాము వదిలిపోయినప్పటినుండియు జరిగినవృత్తాంతములు అభివృద్ధులు ఎరుగకపోవుటయే యీసందేహమునకు కారణము. కాని తుదకు వారినిచెప్పిరి.

బాప్టిస్టాగారు:-పరిస్థితులు విచారకర్తములుగా నున్నవని నేను హృదయపూర్వకముగా ఊహించుచున్నాను. కార్మికముల కిది "హిందూదేశ విజయము" (నాయుడు "మేము పశ్చిమమున బొంబాయి, మద్రాసు కలకత్తామీదుగా ఆక్రమణ ప్రారంభించితిమి" అని వ్రాసినపుడు ఎట్టిదృష్టి ప్రసరించెనో, అట్టిదృష్టికే కార్మికప్రభుత్వమిప్పుడు హిందూదేశ పరిపాలననుండును ప్రసరింప చేయుచున్నది. కార్మికపక్షము అనశ్వరములగు నేర్పు, సమర్థత, న్యాయము అనునీ ధైర్యములపై నడచునను నమ్మకముగల వాని కీతీర్మానము కోవనీయముగా నున్నది. లోకమాన్య తిలకునుగూడ కార్మికపక్ష అభివృద్ధియందు నమ్మకముండు నటుల యొప్పించిన నాకుమరింత విచారకర్తముగ నున్నది. ప్రభుత్వము నెదిరించునపుడు కార్మికపక్షమువారు చేయువాగ్దానములు వారే ప్రభుత్వమునకు వచ్చినపుడు నెరవేర్చుకాలరని వ్రాయు అంగ్ల-హైందవ పత్రికల వ్రాతలు సరియని నేనుతలచితిని. కార్మికపక్షము రాచకీయముగా మోసముల నొనర్చుట కిష్టపడదని నేను తలచుచుండెడివాడను.

ప్ర:-ఒకవేళ తిరుగ ఎన్నికలలో మరల కార్మిక పక్షమే గెల్చిన హిందూదేశ బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వచట్టము చర్యకువచ్చునను ఆశకలదా.

జ:-ఎంతమాత్రమునలేదు. అట్టిచట్టమున ఏప్రభుత్వసభ్యులూ చేతితోకాదు, పట్టుకాయలతోనే నా ముట్టడు. నోటిమాటలతో అభిమానమున్నదని యిండియాకు చెప్పుటయే కాని స్వరాజ్యము రెండు పురుషాంతరములకై నానిర్ణయము అభిప్రాయముగాని కోరికగాని లేదు. గూడ్స్ మెన్ గారు ఐర్లెండున కీదలచిన హోంరూలైనైవా భారతదేశమునకు వీరీయరు. ఇట్లు చేసినచో ఎన్నికలలో అపజయము కోరుకొనుటకునుట. అందుచే యిండియాకు హోంరూలు నిచ్చి లేబరునాయకులు అపజయము నెన్నడునూ కోరుకొనరు.

ప్ర:-ఈవిషయము, కార్మికులు హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు వ్యతిరేకులని వ్యక్తీకరించునా.

జ:-అవును. వ్యక్తీకరించును. నాటింగుహం సభలోను, తరువాతజరిగిన సభలలోను యిండియాకు హోంరూలు నియమలయనని కార్మికపక్షము చేసిన తీర్మానములను వారి పుడు పసంహరించు కొన్నారని మరచిపోలేదని స్పష్టముగ మన్నుది. ఈనెల 5 వ తేదీని ప్రారంభమైన సభాకార్యక్రమము

సం దిట్టిదిలేదు. నేను హిందూదేశప్రతినిధిగ ఆహ్వానింపబడితిని. కాని వెళ్లలేక పోయితిని.

ప్ర:-హిందూదేశముయొక్క వాంఛల విషయమున అంగ్ల కార్మికుల దృష్టినిగూర్చి మీరు చెప్పినది నిశ్చయమైనదేనా అందు పారపోతుగలవా?

జ:-ఈవిషయము నేను నమ్మకముగా తెల్పకాలను. హిందూదేశముపైయధ్యసమయముందుసహాయము చేసినపుడు కనుపరచిన సుమనసత్వము, కృతజ్ఞత చాలవర కిప్పుడు తగ్గిపోయినవి. కార్మికనాయకులు తలచినట్లే అవి పూర్తిగా మాయమై పోలేదు. నీమప్రజలు వారికిగల స్వాతంత్ర్యప్రేమాన్యాధిమానము విజృంభలు చేసి యుద్ధోధించిన వెలిబుచ్చు కుండకాలరు. అఖిలభారత జాతీయ మహాసభ, ప్రతిప్రభుత్వసభ్యుని ఆతడు హిందూదేశస్వాతంత్ర్య చట్టమునకు అనుకూలుడో ప్రతికూలుడో అరయుట నాకీష్టము.

ప్రతికూలుడైనచో అతని స్థానమున నింకొకని ఎన్నికలకు నిలుపవలెను. ఇది మంచి పద్ధతి. ఇదంత యటుండనిచ్చి మన మిప్పు డెక్కడ నేరీతిగా నున్నామో తెలిసికొనవలయును.

ప్ర:-ఈకార్మికపక్షప్రభుత్వమునందు గాస్టియ స్వాతంత్ర్యమునకైననూ అవకాశముగలదా?

జ:-కాస్తగూడా లేదు. యింకా అధికమనిచ్చుటకు సంస్కరణముతోని పడేండ్లవరమితిని తగ్గించుటలేదేలేదు. మనస్సేహితులు కొంతమంది సంస్కరణసంఘమువారి మాచలప్రకారము పార్లమెంటు మార్పులు కలుగచేయువది తలచుచున్నాను. ఇది దురభిప్రాయము. ఫిరమైనట్టిగాని సారవంతమైనట్టిగాని మార్పులనుగూర్చి విచారణ ఎంతమాత్రము నులేదని నా యభిప్రాయము. ఈసంస్కరణసంఘములుగాను, సాక్షులుగాను మననాయకులుకాలమును వృధాచేయుచున్నారని నేను ఆశ్చర్యపడుచున్నాను.

నంగతిసందర్భములు సరిగా తెలియని జనులు

ప్ర:-ఇట్టి గట్టిచట్టములన కలుగుఫలితములను నీమజనులు గుర్తించిరా? వారికి భారతదేశ పరిస్థితులు చక్కగా సరిగా తెలియునా?

జ:-సరిగా తెలియవు. అందుచేతనే రాజకీయతలకును పత్రికలకును వారిపై జిత్తుల నుపయోగించుట కవకాశము కలుగుచున్నది. కాని అధికారులకు పూర్తిగా నన్నిసంగతులు తెలియును. జాతీయవాదులు కాలగెనువారు కాసనసభను బహిష్కరించుటచే మిలవాదులు స్వాతంత్ర్యవాదులు జయప్రదులైన వారికి తెలియును. ఉప్పుపన్నుచూలమునగాని యవరాజకీయజురూలమునగాని క్రిందటి ఎన్నికలలో స్వాతంత్ర్యవాదులు జయముగాంచలేదని వారనుకొనడం. స్వాతంత్ర్యవాదులను దేశము లెక్క చేయదనియు, వారి సంఖ్య మిగుల తక్కువయనియు పట్టులను పర్యవేక్షణ చేయదలచిన వ్యతిరేకయత్నములను గూర్చియు వారు బాగుగా తెలిసికొనుచు నేయున్నారు. స్వరాజ్యపక్ష మొక్కటియే లక్ష్యపెట్టదగినదని గూడ వారెరుగుదురు.

ప్ర:-ఈలాగైతే ఎందువలన కార్మికప్రభుత్వము ఏ వోనిర్ణయమునకు వచ్చి కాంతి నెలకొల్పరాదో తెల్పుదురా? వారు సలక్షణంప దలచినపక్షముతో వారు కష్టముల నేనైన అనుభవింతుగా?

జ:-కష్టములేమియు లేవుగాని స్వరాజ్యపక్షముతోగానిగాంధీమహాత్మునితోగానిసంప్రదింపునభిప్రాయమునకు పత్తిఅడ్డమువచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వము ఎవరితో సంప్రదింపవలయునని నన్నడిగిరి. నేను గాంధీమహాత్మునితో నని చెప్పితిని. గాంధీ మహాత్ముడు తృప్తి పడిన స్వరాజ్య పక్షము తృప్తి పడినట్లే. ఆ దిచాణ కాయనయే పూనుకొనును. గాంధీమహాత్మునితో అన్నిపక్షములును సంతోషించును. గాంధీమహాత్ముడు సకారణములుగా నున్నవాటికన్నిటికిని యొప్పుకొనును అని నేను యిండియామంత్రితో నొక్కిచెప్పితిని. కాని పారవంతమగు ఫలితము జరుపుకోలేకలేదు.

ప్ర:-ఇట్టియభిప్రాయములచే యిండియాలో కలుగు ఫలితము లేమియో వారికి మీరు మీయభిప్రాయము తెలిపిరా?

జ:-ప్రపంచమండేదియు యిండియాలో స్వరాజ్యాంతోళనమును మాన్పలేదు. ఫలితము బహుశా గాంధీమహాత్ముడు నాయకుడుగా నుండుటకు తొలగునేమో, త్వరలోనో అసభ్యముగనో అహింసోద్యమమున కపకీర్తికలుగునేమో, యని వారికి నేను స్పష్టముగా తెల్పితిని.

స్వరాజ్య పక్షతంత్రములు

ప్ర:-ద్యంధ్య ప్రభుత్వము నంతరింపజేయుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు పన్నుతంత్రములను గూర్చి వారేమి తలచుచున్నారో ఇండియా యింకా అధికారములకు సాండుటకు ఆనన్ద్యురాలని యితియే నిదర్శనమని వారునునా పూర్వకముగా తలచుచున్నారా?

జ:-రాచకీయచేతలు, పత్రికలు ఎట్లు ప్రసరించినను, నీమతంత్రజ్ఞులు యిండియా స్వాతంత్ర్యమున కనర్హులని తలచు మాధులుగారు. ఇండియా ప్రస్తుతప్రభుత్వ విధాన మంగీకరింపక పోయినంతమాత్రమున అట్లుతలపరు. అతిగాక స్వరాజ్య పక్షము వారి సక్రమ విధానము తటస్థ, ద్యంధ్య ప్రభుత్వము నంతరింపజేయు సామర్థ్యము పట్టగల సానుభూతి, ఆమోదము క్లాభాపాత్రములు గానున్నవని పొగడ్త చాల గలదు. జాతావక్రవర్తి పాలించినట్లు యిండియాను పాలించుటకు మార్పులను తీవ్రవాదులు గూడ యొప్పుకొనరు. ప్రస్తుతాధికారమును సరిగా యుపయోగించుట క్రొత్తయధికారముల నిమిత్తము వాదనకు అర్హుగారవముగల ఏ దేశభక్తుడును తొంగి సంస్కరణలందు పాల్గొనజాలడు. స్వరాజ్యవాదులు ద్యంధ్యప్రభుత్వము నంతరింపజేయు విధానము నీమలో రాత్తులందు నిద్రపట్టినారులేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారి నాశన విధానమునందు స్వరాజ్యమును పొందు మార్గము కలదను నమ్మకముచే నేను స్వరాజ్య పక్షవాదియైతిని.

ప్ర:-కార్మిక పక్షము నందు మీ నమ్మకము పోయిందా?

జ:-ప్రస్తుత కార్మికప్రభుత్వముపై నాకు నమ్మకము లేదు. అది ఆకాస్పదముగా నుండుట అంతరించినది. వాతపజయము ప్రళయప్రవాహము. కాని నీమలోని కార్మిక ప్రజలంతయు యింకా విశ్వాసముతోనున్నాను. ఇండియాలోని కార్మికులకై కార్మికనాయకులు తెనీవాసభలో నాతపడుట నేను గుర్తించితిని. స్వరాజ్యపక్షమువారి ద్యంధ్యప్రభుత్వ నాశనవిధానములందు నిర్మాణ విధానములు గూడియుండు లక్ష్యపథము.

అహమదాబాదు హిందువులసభ

శ్రీశారదాపీఠ శంకరాచార్యస్వామి
అధ్యక్షత వహించెను

నిన్న (22వ తేదీ) సాయంత్రము అహమదాబాదులో శారదాపీఠము రాజరాజేశ్వరిఆశ్రమము శ్రీశంకరాచార్యస్వామిలవారి అధ్యక్షతక్రింద హిందువులసంగసభ జరిగినది. హిందువులు మిక్కిలి హెచ్చుగావచ్చిరి. "గుల్బర్గా, ఢిల్లీ, నాగపూరు, కోనాటు, లక్నో మున్నగు పట్టణములలో మహమ్మదీయులు హిందువుల దేవాలయములను పాడుచేయుటయే హిందువుల ప్రీతి నబాలురనుగూడ బాధించుచున్న చాల ఘోరము. వైజాము యిండియాదొరతనములవారు నిష్పక్షికమగు విచారణను జరిపి ద్రోహులను తగిగరిని కీక్షింపవలెను. హిందువులు దౌర్జన్యమునకు గడంగగూడదు. హిందువులకాంతముగానున్న దుగదాతుని మహమ్మదీయులు చెలరేగి దౌర్జన్యము లొనరించినచో మతసంరక్షణమున కెట్టిత్యాగమునైన చేయుటకు హిందువులు వెకదీయగూడదు" అను తీర్మాన మాసభలో నామోదంపబడెను. (ఆ. తె.)

నవ్వులతోట

నవ్వులతోట పత్రికాసంపాదకులకు జ్వరముపోకుటవలన 19-9-24 తేదీన ప్రకటింపబడదయ్యెను. వైవానుగ్రహమున నింకొకవాగములో పుననే యారోగ్యపూరితులగుదురని వైద్యులు ధైర్యముగా చెప్పుచుండిరి. కావున సంపాదకు లారోగ్య పూరితులైనవంటనే పత్రికప్రకటింపబడునని నవ్వులతోట చందాదారులకు తెలుపుచుంటిని.

కా. వెం. సు|| రావు,
మేనేజరు.

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. కి. సహా 1-2-0
జ్వరహరి అందుపూటలు నేనింకెన పట్టు నిమిత్త జ్వరములకు తీ పురాణజ్వరములు మొదలగు నమస్త జ్వరములు మౌనున అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

స్టేటు కౌన్సిలు

రైల్వే బోర్డులో సమర్థుడయిన భారతీయుని కొని నియమించుట

సర్దారు జోగింద్రసింగుగారిచే యీటీర్నాను మంగీకరింపబడెను

మే, 22వ తేదీ 22:— రైల్వే బోర్డు చేయవలసినట్లు పనులు బహువిధములై యుండుటచే సాధ్యమైనంతవరకు రైల్వే బోర్డునందు సమర్థుడయిన భారతీయుని కొని నియమించుట వలసినదని సర్దార్ జోగింద్రసింగుగారు తెల్పిన తీర్మానము నేడు స్టేటు కౌన్సిలులో విచారించబడెను. ఉపపాదకుడు కొద్దిసేపే మాట్లాడెను. రైల్వే బోర్డు వ్యాపారవైఖరిని గురించి గట్టిగా తీర్మానించి ఆర్థిక విషయమునందువలన రైల్వే బోర్డును సంఘటింపజేసినవారుండటం అవసరమని వివరించిరి. రైల్వే బోర్డునందు భారతీయులు ఉండినయెడల ఆర్థిక విషయములందును భారతీయుల యభిప్రాయములను తెలుపుటకు వీలగును. రైల్వే బోర్డునందు భారతీయులను గూడ కలుపుకొనిన సేగాని రైల్వేలు మునుపవలెనే లాభకరములు గాను నడుపబడవలెను. భారతీయులందు నమ్మకముంచవలెననియు భారతీయులపర కీంద్రుని నూచనవిషయమై నిరాశచెందవలసినదియు ముగింపును జోగింద్రసింగుగారు ఆంక్షయలను వేడుకొనిరి.

కార్యకర్తలుగారు

వ్యాపారకార్యదర్శియగు కార్యకర్తలుగారు రైల్వే బోర్డును భారతీయులపరమైనట్లు ప్రభుత్వమువారిపాదముల కిరికిరించి, క్రొత్త మెంటుమెంటును నూటికి 75 మంది భారతీయులుగాను 25 మంది యూరపీయులుగాను ఉండవలసి యెవలెనను తీరమానమువారి శిఫారసులను వారంగీకరించి ట్లు మరియొకసారి దృఢపరచిరి. నిశ్చయముగా యీపద్ధతి ఈ రికే ఆప్టులవచ్చును. వీలయినట్లయితే యింజనీరింగ్ శాఖలలో ఉదయి మూడు సంవత్సరములలో శాసనము ప్రకారము అంగీకరింపబడిన కేటెపులు రికి మందియుండగా యూరపీయులు 9 మందివలెనే నియమింపబడిరి. కాని రైల్వే బోర్డునందు భారతీయులను నియమించుపద్ధతిని ఒక నియమితకాలములో అలంబించుటకు ప్రభుత్వమువారికి సాధ్యముకాదు. రైల్వే బోర్డునందు రైల్వే బోర్డులో విశేషసాంకేతికానుభవమును సంపాదించినవారే యుండవలెను. గావున ఆయాస్థానములకు భారతీయులు తగిన వారుదొరికిన సేతప్ప ప్రభుత్వమువారు తీసికొనవలెను. స్వభావ క్షమగ అలువంటి యోగ్యతలుగలవారు భారతీయులలో దొరుకునట్టికి కొంతకాలము పట్టును. ఈవిషయమున బయటి కారణములేవియు పనిచేయవలెను. కడచిన శనివారమునాడు దావాపు యిటువంటి తీర్మానమే యొకటి అసెంబ్లీలో తీసికొనిరాబడెను. ప్రభుత్వమువారు పప్పుడు ధాని కడ్డుపెట్టలేదు. ఇప్పటికి తీర్మానమునకుగూడ ప్రభుత్వమువారు రడ్డుపెట్టెను. నిమిగ్నముగా నున్నవారందరికి ఉద్యోగములు మాపిన సేతప్ప ఉట్టివారందరును అసహాయాద్యములలో వెంటిరులుగా పనిచేయుదురని సర్ ఉమార్ హయత్ ఖానుగారు తలచిరి.

కొంతకాలముయ్యేదరికి ఎట్లును భారతీయులు నియమించబడుదురనియు, ఈలోగా యీ ప్రశ్నను తెచ్చి ప్రభుత్వమువారిని తంటాలుపెట్టక ఒకటిపట్టి యుండవలసినదనియు సర్దారు జోగింద్రసింగుగారికి బెల్లుగారు ఫలహాయిచ్చిరి.

నల్లకేళగారు

బెల్లుగారి యభిప్రాయములను గురించియే నల్లకేళగారు మాట్లాడిరి. ఆయనవాదము, చాలసంవత్సరముల క్రిందట కార్యనిర్వాహక సంఘములో భారతీయులను నియమింపవలసినదని చెట్టగోలను జ్ఞాపకమునకు తెచ్చునున్నదని నల్లకేళగారు చెప్పిరి.

మొనూరు రైల్వేలో సాంకేతిక శాఖలో సహా అన్ని శాఖలను భారతీయులు జయప్రథముగా నడుపగలిగినప్పుడు భారతీయులను రైల్వే బోర్డులో ఎందుకు నియమించరాదని వీరడిగిరి.

సాంకేతిక జ్ఞానము వలయునన్న యస్. సి. ఘోష, అక్బరుగా ధున్నారనియు, పరిపాలనా యోగ్యతలు కావలసినట్లు సర్ యిబ్రహీం రహిముల్లా, సర్ పురుషోత్తము గార్లు కావలసినంత యున్నదనియు వీరిని రైల్వే బోర్డు నియమింపవలసినదియు మార్చి అబ్దుల్ గారు నుడివిరి. మరికొంతసేపు చర్చ జరిగినపిమ్మట తీర్మాన మంగీకరింప అసెంబ్లీలో అంగీకరింపబడిన భూసుంకముల బిల్లును విచారించుటకు సభ కేవలీకి నిలిపివేయ బడెను.

(అ. ప్ర.)

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల ప్రశ్న

భూసుంకముల బిల్లు అంగీకరింపబడుట

సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారికి వీడుకోలునిచ్చుట

నిమ్మా, 22వ తేదీ 22:— నేడు స్టేటు కౌన్సిలు సరిగ్గా 1 గంటసేపు మార్చుడెను. పిదప అధ్యక్షుడు గవర్నరు జెరల్డు ఉత్తరవును చదువగా సభ నిలిపివేయబడెను ఆగంటసేపటిలో ను యామినుఖాను సర్ జేషప్రసాదు సర్వాధికారిగారి ప్రశ్నలను బదులుచెప్పబడెను. భారతీయులపరమైన అంగీకరింపబడిన భూసుంకముల బిల్లు విచారించుట అంగీకరింపబడెను. సభలో నాయకుడు సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారిని గురించి అన్ని ప్రశ్నలనుండియు విడోలు ఉపన్యాసము లీయబడెను.

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులు

సర్ దేవప్రసాదుగారి ప్రశ్నలు

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులను గురించి దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధి ప్రకటించబడిన కాలనీలమంత్రి యుక్త ఉపన్యాసమును యిండియా దొరతనమువారు తలకించితిరాయనియు, అది మయముగించి అనగా భారతీయులను భారతదేశమునకు పంపుట యిండియా దొరతనమువారును దక్షిణాఫ్రికా దొరతనమువారును ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపవలెననియు సర్ ప్రసాదుగారు అడిగిరి. ఈవిషయమును గురించి ప్రభుత్వమువారు ఏమిచర్చ తీసికొనవలసిందో తెలియజేసెదరా? దక్షిణాఫ్రికా ఆరమ్మనీగోరు కమిటీయెదుట భారతీయులపరమైన బెల్లుటకు ఏమిప్రయత్నములు చేయబడినవి

సర్ బి. యన్. శర్మగారి జవాబు

కాలనీలమంత్రి చేసినయదన్యాసం గ్రహమును యిండియా దొరతనమువారు చూచిరి గాని యుపన్యాసమునే మాడలేదని సర్. బి. యన్. శర్మగారు బదులుచెప్పిరి. ఆయనను వారు ఉపన్యాసములను కొరకు తంజిచేసిరి. అదిగాగానే ఏమిచేయవలెనో ఆలోచించు. ఆరమ్మనీ. గోరుకమిటీకి సహాయముజేయు నిమిత్తము హిందూదేశ ప్రతినిధి నొకని పంపుమి తమిళ ఉత్తరప్రత్యుత్తరము జరుగుచున్నది. కాని స్థానికముగా సంగతి సందర్భములను కనుగొనుట కయ్యదని యోజించ బడినది కాన హిందూదేశ ప్రతినిధి నొకని పంపుట అనవలసినది తీర్మానింపబడెను. ఆయనను సోతుబోకమిటీ చేయుచువారులలో హిందూదేశ విషయములుగూడ రావచ్చును గాన, ఆకమిటీ లండనులో సమావేశమగుటకు పూర్వము హిందూదేశమునకు సంబంధించిన విషయములను ఆకమిటీకి తెలుప సాధ్యమగునని ప్రభుత్వమువారు తెలయచున్నారు.

భూసుంకముల బిల్లు

తదుపరి భూసుంకముల బిల్లు తీసికొనబడి విశేషచర్చ లేకుండా అంగీకరింపబడెను. ఆర్థిక కార్యదర్శి మెక్స్టర్ గారు హిందూదేశములోని సంస్థానముల కిది యొకమాత్రమును చెందదని చెప్పిరి. బొంబాయి ఏడ్రాసు శాసనము లిప్పుడు అమలులోలేవు. బొంబాయి బర్మా మద్రాసు ప్రభుత్వములు యీ బిల్లును తిరిగి సరిచూచుటకు అంగీకరించినవి. ఇందులను, కస్టమ్స్ రివిన్యూను రక్షించుకొనుటకును. కేంద్ర శాసనసభలతో సంప్రదించి మరియొక పెన్షన్ యెర్పాటు గావించబడువరకు రహస్యవ్యాపారములను రివిన్యూకు నష్టమురాకుండ కాపాడుకొనుటకును ప్రభుత్వమువారికి వీలగును.

ఈ బిల్లు సయామ్ ప్రభుత్వమువారితో గావించుకొన్న సంధి మరతుల కేమైన భంగము కలుగజేయునాయని సర్ దేవప్రసాదుగారు తెలుసుకొనగోరిరి. సయామ్ ప్రభుత్వమువారు ఎట్టి యభ్యంతరమును చెప్పరని ఆర్థిక కార్యదర్శి చెప్పెను.

సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారిచ్చిన

వీడుకోలు ఉపన్యాసపరంపరలు

సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారి కీయబడిన వీడుకోలు ఉపన్యాస పరంపరలను సర్ దిన్ షా వాచాడు (ప్రారంభించిరి. సమయోచితబుద్ధి, న్యాయవిమర్శనానిపుణత, రాజకీయ వ్యవహారములందు జుతురత, విశాల మౌనయము, వాక్యబింబ మొకలగు సద్గుణములన్నియు కలవాడగుటచే సభలోని వారందరూను మహమ్మద్ షాఫీగారిని ప్రేమింతురని వాచాగారు నుడివిరి. రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభలో భారతీయుల మౌనయభావములను సరిగా చెప్పిరి సమర్థుడెతడు.

అధికారమును వచ్చుచున్న పిదప హిందూదేశ ప్రజల భౌతిక ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి సర్ మహమ్మద్ గారు పాటుపడుదురని సర్ వాచాగారు నుడివిరి.

సర్ మహమ్మద్ గారు విద్యా విషయమున జేసిన సేవను కొనియాడి, ఆయనకొరకు వేదమున్న ఉన్నతజాతియును ప్రవేశించ వలసినదని సర్ దేవప్రసాదుగారు స్వాగత మిచ్చిరి. పంజాబుకు సర్ మహమ్మద్ గారు సాహాయ్య మత్సరి సరమని సర్ ఉమార్ హయత్ ఖానుగారు చెప్పిరి.

అధికార పక్షమున నాయకత్వమును వహించినట్లే స్టేటు కౌన్సిలులో అధికారపక్షమునకు నన్ను తమ్ముందరికి దారి జూపవలె ననియు, భారతీ కాసనసభలోని యువజనులలావింపు మాటలను మాత్రము మోసపోవద్దనియు సర్దార్ జోగింద్రసింగు గారు చెప్పిరి. (నవ్వు)

వారికొరకై వేచియున్న యున్నతజీవితములో సర్ మహమ్మద్ గారికి జయము కలుగవలె నని సర్ ఆర్థరప్రూము గారు చెప్పిరి.

సర్ మహమ్మద్ గారు సార్వభౌముని విధియుక్తముగా అత్యంతరాజభక్తితోను సేవజేసినని నల్లకేళగారు తలచిరి. సర్ జాల్మీఖాం ఖానుగారు, భావిభాగ్యవంతుడనందుగల నమ్మకమును సదా ఆశంధమును బొందియుండుదురని సర్ మహమ్మద్ గారి జయమునకు కారణములని చెప్పిరి. మహమ్మద్ గారికిగల స్వేచ్ఛాస్వభావము విశేషమనియు, అదియే సభలో నన్నవారి కాయనయందు ప్రేమపుట్టించుటకు కారణమనియు బెల్లుగారుచెప్పిరి. బొంబాయిలో ప్రముఖుడనిసర్. మహమ్మద్ గారికి యామినుఖానుగారు స్వాగతమొనర్చిరి. అధిక సంఖ్యానులయొక్కయు అల్ప సంఖ్యానులయొక్కయు శ్రేయములను సర్ మహమ్మద్ గారి చేతులలో వెప్పమును డిటి. భంగమును కలుగలేదని సర్దార్ చిరన్ జిట్ సింగుగారు చెప్పిరి.

అధికారుల తరపున సర్ సరసింహ శర్మగారు అధికారన్నే హితుల యభిప్రాయములతో నేకీభవించునని చెప్పిరి. అధికారపు మర్యాదలవలన సర్ మహమ్మద్ గారు హిందూదేశమునకు జేసిన సేవయంతయును తెప్పటకు వీలులేదని చెప్పిరి. సామర్థ్యము సమయోచిత బుద్ధి సేర్పరతను చలించని స్వభావముకల సర్ మహమ్మద్ గారు అసెంబ్లీ సభ్యులకును గూడ ప్రేమ స్పర్శ తెలిపి వీ సింహ శర్మగారు చెప్పిరి.

సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారిని కడపారి మాటాడనిచ్చుటకు ముందు అధ్యక్షుడు వారిని గురించి చెప్పినదానితో తాను సంపూర్ణముగ అంగీకరించునని చెప్పెను ప్రభుత్వమువారి తరపున వెనడియక నిల్వనట్లును మాట్లాడుచున్న సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారు మొత్తముగా సభవారియందే శ్రేయములనుగూడ తెలుపుచున్నట్టి. సర్ మహమ్మద్ గారు కేవల ప్రభుత్వాభిప్రాయమును మాత్రమే అధ్యక్షునికి తెలిపియురాకుండ తెలుపుచుండుటచే కాన్సిలు శాంతియుతముగా పనిచేయగల్గినది. సర్ మాంటెగూబట్టుగారు సర్ మహమ్మద్ గారికి సుఖముగాన జయప్రథముగాను కాలము వెళ్లవలెనని కోరిరి.

సర్. మహమ్మద్ షాఫీగారి జవాబు

తెన్నుగూర్చి చెప్పబడిన దయాపూర్వక వాక్యములకు తానెంతయు కృతజ్ఞుడని సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారు చెప్పిరి. సభలో నాయకుడుగా తానుపోవడం జయమంతయు పన్నర సద్భావమువలననే పొందగలిగినదని తెప్పెను. సభలో ఎప్పుడును వైమమ్మ భావములే లేక బాధ్యత వహింపవలెనని జ్ఞానమే ఎక్కువగా నుండెను. దైవము తన కొసంగిన జ్ఞానముతో తానిధిని నిర్వర్తింప నాతడు ప్రయత్నించెను. అతడు పంజాబీ మాత్రమేగాక హైందవుడు; ప్రపంచ మెప్పుడు ఎరుగనియొక గొప్పసామ్రాజ్యమునందలి ఒకపాదడు. (చప్పట్లు. ఆసామ్రాజ్యమునందలి పౌరత్వము తనసా తని చెప్పెను. (తిరిగి విశేషముగా చప్పట్లు) తనజీవిత చిత్రంలో ప్రజాహితీవనము గడుపునప్పుడును ప్రభుత్వహితజీవితమును గడుపునప్పుడును గూడ తాను బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములోని పౌరుడన జ్ఞానముతోనే తనవిధులను నిర్వర్తింప ప్రయత్నించుచుననియు పృథ్వి జీవితములో ప్రవేశించినప్పుడు గూడ ఆరీతినే ప్రవర్తించుననియు సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారు చెప్పిరి. (బిగ్గరగా చాల సేపు చప్పట్లు) అధ్యక్షుడు సభ్యులకు వీడుకోలు చెప్పగా అంత సభ్యుని గెనెను. (అ. ప్రె.)

థిల్లీ నాయకుల సభ

ఒడంబడిక పరతులు

“థిల్లీలో 28 వ తేదీని జరుగనున్న నాయకులసభకు వెళ్ళు హిందూనాయకులు మరతులవిషయమున మొగ్గుపాటుపడి లొంగగూడదు. హిందూసహాధికారు చేసిన తీర్మానములను వారికి దేశములకును విరుద్ధములుగాని మరతులనే ఆమోదించవలెను. డిల్లీసభలో ఆమోదించబడు మరతులు హిందూసహాధికారు ఆమోదించబడదనిగా నుండవలెను” అను తీర్మానము అలగూబాదు హిందూసభలో ఆమోదించబడెను.

జీలంకెత్తనములో కొట్లాటల జరుగునని కొంత ధీమా పడిరిగాని నెమ్మదిగనే ఉత్సవము గడచిపోయినది.

మజిహానుపూరులో దౌరన్యము

దుకాణములు మూయబడెను

మజిహానుపూరులో పోలీసు ప్రేమనువద్ద హిందువులను కొందరిని ఎవరో కొట్టినందున దుకాణములు మూయబడెను.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

నిన్నటిదినమున కోర్టువారు తిరిగి అల్పాహారాంతరము సమావేశమైనతరువాత ప్రాసిక్యూషను తరపున న్యాయశ్రేణు గ్రాంటుగారు, తమసంగ్రహవాదమును వివరించి 4 1/2 గంటలకు ముగించిరి.

గ్రాంటుగారు మొట్టమొదట ఆహమదు బాచాఖాతా యందు కొంతకాలమువరకు అన్వేషించుచున్నట్లు, తరువాత బేలన్సుపీటులందు తప్పకుండా అంకెలు వేయుట తరువాత సిద్ధార బ్యూరో చేరువుట తరువాత ద్రావకము నుపయోగించుట ఈ విధముగా రామచంద్రయ్యచే జరుపబడిన దొంగతనముల నన్నిటి వివరించి, ఆహమదు బాచాఖాతాలో జరిగినట్లే సరిగానభ్యుక్తాలనున నడవిడిమున 2,3,4,5 ముద్దాయిల ఖాతా లందుగూడ జరుగుచున్నదియు వివరించెను.

తరువాత గ్రాంటుగారు ముద్దాయిలతరపున గావించబడిన నూచనలకు ప్రత్యక్షతర మొనగుచు, సిద్ధారబ్యూరును గురించి సాక్ష్యమొసగిన గోకులదాసు ఆహమదు బాచా కు విరోధియని నిరూపించుటపై విచారించిరియు, కాని కోర్టునం దాతని ప్రవర్తన జూచిన యెడల నట్టి తలంపున కట్టి అవకాశమును లేదని స్పష్టపడగలదని నుడివెను. ఆకాశరా మన్న జాబులన గలిగిన సంవలనము తగ్గిం వెంటనే తిరిగి అహ మ్ముదు బాచాఖాతాలో 28 డిసెంబరునండియు, అంకెల ను దిద్దుపద్ధతి ప్రారంభింపబడెను. ఇది వారాంత్యనివేదికలందు మాత్రమే ఇట్లు జరుగుచుండెను. అర్ధసంవత్సర తర్వాత తణిఖి జరుగువారమున ముందు రామచంద్రయ్య, (ముద్దాయి బాకి మొత్తము 809 వేలనండి 109 వేలకు దిద్దెను. ఇందు తగ్గిం పబడిన మొత్తము లోకలచెక్కులలో కేర్పబడెను. ఈకేసు నందిదియే విచారకరమగు సంగతి. ఈసమయముననే అర్ధవత్సర పరిక్షాజరిగినన, ఆసమయమున లోకల చెక్కుల వ్యాపారము చాలస్వల్పముగ నున్ననగూడ సీమోసమును గనుగొనబాలక పోయిరి. ఈతణిఖి ముగియగనే ఇకఅహమ్ముదు బాచాయొ క్కయు అతని యనుచరులయొక్కయు యుత్సాహముధిక మయ్యెను. ఆపట్టినుండి నాతడు నెలకు 50 వేల చొప్పున ఓవరు ద్రావుట దీనుకొనుట కంతమాత్రమును శంకింపలేదు. 1922 నవంబరు 8 తేదీనుండి డిసెంబరు 28 తేదీవరకునగూడ ముద్దాయిలలో ఎన్నోరి ఖాతాయందునగూడ - ఆహమదు బాచాఖా తాలో ఏదోవిట్లు డిస్కంబులుదప్ప - ఎట్టిపద్ధతున లేవు. అందరి ఖాతాలలో గూడ ఒకేమాదు చెక్కులాగిపోయి తిరిగి ఒకేమాదు తలెత్తుట కు ఆకాశ రామన్నజాబుకారణము. వీరందరూనొకేమట్లతో నడుచుచున్నారనుటకది నిదర్శనము. అన్వేషియర్లు చెక్కులధనముపై చెక్కుల పంపిణీనము దీనుకొనుటలచారమే ననిదెలుపుటకు గొప్పప్రయత్నము లానర్పబడెను. అనగా, ఖాతాలో నిట్టినిలువ లేనివా రుగూడ ధనమును దీనుగ నవచ్చునని యర్థముగను. అంతియ గాక, కార్యదర్శికి బిల్లుమానేజరునకునగూడ లేనటువంటి అధికారియు బిల్లుమానేజరునకు గలదనియు యెంతెంత మొత్తముల వైనను ఆతడు చెల్లించివేయవచ్చుననియు నిందలి యర్థము.

అప్రూవరు సాక్ష్య మొసగుచున్నపుడు, ముద్దాయిల న్యాయవాది, అన్వేషింతు కమిషనరునకు కలీముల్లాగారిపై చాల తీవ్రమగు నారోపణల గావించిరి. రామచంద్రయ్యను తనగృహముందు బలవంతముగా నుంచునని ఆతనినందనుండి స్టేటుమెం టులో కొన్నిసంగతుల నొప్పించుటకుగా నాతనికి ఒకవత్తునుం దును పెట్టెనని చాదరిగారు నూచించిరి. ఇందులకు గాను, కర్నూలు రాయగారి డాక్టరు సర్కిఫికేటును, అప్రూవరు మామ గారచే నియమింపబడిన అడ్వకేటు వ్రాసిన పత్రమును దాఖలు చేయుటకు నుత్సాహించెను. కానిసర్కిఫికేటును గుర్తించి బలపరుచుటకు ర్నూలు రాయగారి రిచ్చులకేపోవుట చేతను, రెండవ నిదర్శనముగ అడ్వకేటు, అప్రూవరు మామగారి యనుమతి లేకుండ నారెగిరి సంబంధించిన పత్రములలోని విషయముల దెలుపుట స్పృహ నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ నుండునను కారణము చేతను, పిచ్చియగు బోనులో హద్దై సాక్ష్య మొసగలేదు. అందుచే నీ పత్రముల దాఖలు చేయుటకు న్యాయమూర్తి అనుమతింప లేదు. కలీముల్లాగారిపై నిలెంతంటె తీవ్రమగు నారోపణల మరి యొకటుండబాలదు. ఈవిషయము యెంత విశ్వాసార్హమైనదో మీకే ముఖ్యమైనను. ఈ ఆరోపణలచే మీరునుకులందు అపో బాలకు తాకొనగరచని గోరుచున్నాను.

ఈమోసములనల నీపురముందు నాణిజ్య పరిశీతులు పునానులతోగూడ చలించిపోయెను. అసలే మదరాసునందు నాణిజ్యసంస్థితులు చాల ప్రతికూలముగ నుండును. నానికి దోడు ఇట్టిదిగూడె జేరునెడల నవి యెవరయ్య కలవరము జెప్పనే

యక్కరలేదు. ఈపురముందు నాణిజ్యమునందు వినితీ ప్రవర్తనను కాపాడి, భారతీయ నాణిజ్యము అభివృద్ధిపండుటకు అవకాశము నొసగవలెనన్న, ఈకేసులో సంబంధించిన వ్యక్తుల బొన్నతీయమును గురించి దయచలచరారు. న్యాయమూర్తి దెలుపు విషయముల వివిన తరువాత సాక్ష్యమునందు ఋజువు జేయబడిన ముద్దాయిల ప్రవర్తన ఋజు ప్రవర్తనగనేయున్నదని యెంచినయెడలనిర్దోభియని ప్రకటించవలెను అట్లుగాక వారిది మోసపుటుచేతముగల ప్రవర్తనగ యెంచిన ధిడల దోషులని తీర్పుచెప్పవలెను. అంతటితో గ్రాంటుగారు తమ వాదనను ముగించిరి.

ముద్దాయిల తరపువాదన

కొన్ని శాస్త్రీయవిషయములు

తరువాత, ముద్దాయిలతరపున, చాదరిగారు తమవాదన సంగ్రహముగ దెలుపుటలేచి ఆరోపణలలోని శాస్త్రీయవిషయములగురించి గ్రాంటుగారు నుడివిన వాక్యములలో పారబాటులు గలవని జెప్పి వానిని వివరింపబోడగిరి

నిన్నటిదినమున నామిత్రుడు, కేసుస్వభావమును జూరి కి వివరించుచు, ఆరోపణలలోని యేదోభాగముల సందర్భమున ముద్దాయిలు దోషులైనదియు నిర్దోషులైనదియుగూడ న్యాయమూరి జూరివారిని ప్రశ్నించి ఆరోపణలలోని మూడుభాగము లో నేయొక్కభాగమునకు ముద్దాయిలుదోషులైననగూడకుమట్ల నేరముక్రింద శిక్షింపబడవలెనని నుడివెను. ఇది చాలపారబాటు. కోర్టువారి యెదుటనున్నది. ఒక్కటే ఆరోపణ. అది కుట్ర నేరము. అంతియగాని, విశ్వాసద్రోహము, మోసము, లెక్కల స్పష్టింపుట మొదలగువానికే కోర్టువారియెదుట ప్రత్యేకముగా నారోపణలు లేవు. అందుచే న్యాయమూర్తి జూరి నడుగునపుడు ముద్దాయిలు కుట్రనేరము నొనర్చిరా యను ఒక్కప్రశ్ననే అడుగవలెనుగాని, మోసము నేరము మొదలగువానిక్రింద ముద్దాయిలు దోషులాయని ప్రశ్నింపరాదు. విశ్వాసద్రోహము నొనర్చిరను నేరముక్రింద, నిన్నటిదినమున న్యాయమూర్తియే గ్రాంటుగారి రివిషయమున నుడివిన వానిలోగల లోపముల వ్యక్తికరించెను గాననేనావిషయమునువేరుగ జెప్పవలసరము లేదు. చెక్కులపై పాడిఅక్షరములతో సంతక మొనర్చిననుసంతకమాత్రమున నది లెక్కలపుస్తకములలో లెప్పవ్రాతలు వ్రాయుట అనునేరముగని నామిత్రుడు నుడివెను. ఖాతాపుస్తకములు బేలన్సు పీటులు దిద్దుట, తప్పదువ్రాత లగును. గాని, చెక్కులపైవొనర్చు సంతకము ఆనేరముక్రిందకు రాజాలదు. 467 (ఎ) సెక్షనుక్రింద, చెక్కులపై నొనర్పబడిన పాడిఅక్షరముల సంతకము గూడ దొంగలెక్కలను నేరముక్రిందకు వచ్చునని ఈ కేసులో వినుట కిదియే ప్రధమము. పుస్తకములో నిదివరకు వేయబడిన అంకెలనుగాని వ్రాతలనుగాని దిద్దుట మాత్రమే ఈనేరముక్రింద వచ్చును. ఖాతాదారులు పంపుచెక్కులు ధనము నొసగవలెనని గోరుచు వ్రాయు చీటివంటివే గాని లెక్కలపత్రము వంటివిగావు. అంతియగాక లెక్కల పుస్తకములందు తప్పమొత్తముల వేసినను అది 577 సెక్షనుక్రింద లెక్కలపుస్తకములందు మోసమొనర్చుట అనునేరముక్రింద రాజాలదు. అదితప్పదు వ్రాతలను పద్దులను వ్రాయుట అసత్యములగు విషయముల పైయధికారులకు దొలుపుట నేరముగను. అందుకు వేరే సెక్షనుగలదు. వ్రాసినదానిని దిద్దినపుడుగాని మరియేవిధముగ దానిని తప్పిపుచ్చినగాని మాత్రమే 577 సెక్షనుక్రింద ఫౌన్సి కేవల ఆ అక్రొంబ్యుసవచ్చును. కోర్టుకా రీసమయమున నిదనమునకు విచారణను ముగించిరి.

నేటి విచారణ

ముద్దాయిల సంగ్రహవాదన

న్యాయమూర్తి బీస్లిగారియెదుట

ఆహమదు బాచాయును మరియొకరుగురును గలసి, ఇంపీరియల్ బ్యాంకును మోసమొనర్చి ధనము నపహరించుటకు కుట్ర పన్నిరను కేసు ఈదినమున వ్రాకోర్టు పెషన్సునందు న్యాయమూర్తి బీస్లిగారియెదుట విచారణ సాగింపబడినపుడు ముద్దాయిల తరపున ఎ. ఎన్. చాదరిగారు తమవాదనను దెలుపుచు సంగ్రహావన్యాసమును గావించిరి. కోర్టువారు తిరిగి సమావేశమైనపుడు చాదరిగారు మరియొక శాస్త్రీయవిషయమును దెలుపుచు నిట్లు నుడివెను:—బ్రిటిషు పరిపాలనవలన భారతదేశమునకు గలిగిన గొప్పలాభములలో, క్రిమినలు నేరముల న్యాయ పద్ధతి యొకటి. అందు ముఖ్యమైనది. (బెనిఫిట్ ఆఫ్ డెవలప్మెంట్) నేరమొనర్చిన విషయమును సంశయింప నవకాశ మున్నయెడల ముద్దాయికి అట్టిసౌకర్య మొనర్చుట. ఈమాత్రము మీకు దెలిసియోయుండును. బ్రిటిషుక్రిమినలు లాయందు ముద్దాయి నేరమొనర్చెనని సంపూర్ణముగ రుజువగువరకు ముద్దాయిని నిర్దోషి

గనే తలంపవలెను. నామిత్రుడు గ్రాంటుగారు వాదనను ప్రారంభించినప్పటినుండియు నీవిషయమును మరచిపోయి, ముద్దాయిలను దోషులుగనే పరిగణించి వాదించగలిగెను. నేను ఈ కేసు ప్రైవేటు ప్రాసిక్యూషను, అని నూచించితిని. ఆనూచన యెంతవరకు యథార్థమైనదియు గ్రాంటుగారి వాదననుండి తెలియ నగును. ప్రైవేటు ప్రాసిక్యూషను చాలవరకు పగదీర్చుకొను నుద్దేశముతో నుండును. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు అట్లుగాక, ముద్దాయిలకు అనుకూలమునవిషయములను, ఎచ్చుబెచ్చట ఎంతవరకు వారినేరము స్థిరపరుచుచున్నదియును రెండును సరిసమానబుద్ధితో జూరివారి యెదుట పెట్టును. కాని గ్రాంటుగారి వాదనయం దట్టినివ్వకు పాతబుద్ధి మందుకైన గానరాదు. కొన్ని సంవత్సరములను పరిశీతులు గలవనియు అందుచే ముద్దాయిలను దోషులుగాపరిగణింప వలెననియు గోరుచున్నాడు. (గ్రాంటుగారు ప్రైవేటు ప్రాసిక్యూటరును కిదియొక నిదర్శనము. ఇట్టి నేరమురందు ప్రైవేటు న్యాయవాదులను పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరులుగా నియమింపరాదు నియు, అట్లుచేయుచో, ముద్దాయిలను దోషులని నిర్ణయింప జేయుటకు అత్యధిక మగుపరిశ్రమ నొనర్చెద రనియు, అట్టిపద్ధతులకు వాగ్దేవరకలవాటుపడియుండురనియు అందుచేనట్టిపద్ధతి అవాంఛనీయమనియు ఈకోర్టులోనే ప్రధాన న్యాయమూర్తి 1920 సం॥ మార్చి 15 తేదీన రస్తుంజీకేశనందు ప్రభుత్వము వారిని మందలించెను.

ఇట్టి క్రిమినలుకేసులందు ముద్దాయిలనుండి ఎట్టిసమాధానమునుగోరకయే ప్రాసిక్యూషనువాదనలను ఎంతవరకు నేరము స్థిరపరపబడినది, ఎంతవరకు స్థిరపడలేదు అనువిషయముల విచారించి ఎంతమాత్రమైనను రుజువుగాని భాగ మున్నయెడల ముద్దాయిలు నిర్దోషులుగా ప్రకటించబడెను. ఇందుకు విర్రొండు లోజరిగిన ఒక నిదర్శన మొనగుచు, ఒక స్త్రీ దిడ్డనెత్తుకొని ఒక నదియొడ్డున గన్పించెననియు కొంతసేపటికే చచ్చు నేబిడ్డ లేకుండ గన్పించెననియు కొన్నిగజముల దూరమున కొక చచ్చిన బిడ్డ కొట్టుకొనిపోవుచు గాన్పించెననియు, కాని అబిడ్డ సాక్షులచే యిల్లుబడలేదను మాత్రమున నామె నిర్దోషిగా మలిచేయబడెననియు దెలిపెను. ఈవాదనము ఇంగ్లీషు శాసనము ఆంగ్లదేశమున కోర్టులందు ఈకాశనవిధముగ నమలులో పెట్టుబడుచున్నది. తరువాత నేరము రుజువగువరకు ముద్దాయిలను నేరస్తులనుగా పరిగణింపరాదను నూత్రమును వివరించుచు వెయిసుగారి గ్రంథమునుండి యదాహరణల నొసగెను.

ఈ కేసులో ప్రాసిక్యూషనువారు ఆనుమాన మనేగురమునెక్కి పరుగెత్తుచున్నారు. వారాగురము నెక్కినపుడు వారివాపుట కెవ్వరికిని శక్యముగాకున్నది. ఎక్కడ జూచినను వారి కనుమానమే గానవచ్చుచున్నది. అఖిరుకు జబ్బుగా నున్నవారికి ముందు సీసాల నొసగుటలోగూడ వారికి అనుమానము గలిగిఅందులో కుట్ర లంచము గాన్పించుచున్నవి. ఇది అనుమానింప విలగు విషయము గాన ముద్దాయిలు దోషులని జెప్పవలెనని ప్రాసిక్యూషనువారు మిమ్ముల నడుగుచున్నారు. ఇట్టి నిరాధారముగ అనుమానములచే నెట్టి తీవ్రమగు ఆరోపణ లొనర్పబడుచున్నవో గమనింపుడు. బ్యాంకు పుస్తకములో ద్రావకముతో మార్చినట్లు అనుమానముగనున్నదని చెప్పదు గ్రాంటుగారు సూక్ష్మదర్శిని అద్దమును పట్టుకొని జూరివారి కిని న్యాయమూర్తికిని జూపుటకు కోర్టుఅంతటా నటునిటుపరుగెత్తి ఆహమదుబాచా ఈద్రావకమును దెచ్చియుండినవలెనని నూచించెను. తొందరగా పైపుజేయునపుడు కొన్నిసమయములందు పెద్దపైపు అక్షరము సగముమాత్రమే పడును అది దిద్దుట అని గ్రాంటుగారు రనుమానించి ముద్దాయిల శిక్షింపమని యడుగుచున్నారు. ప్రాసిక్యూషను ఎంతవరకు అనుమానములపై నాధారపడియుండెనో ఇందువలన దెలియనగును.

షేర్ లో మార్పులు

ఇంకొక విషయమును గమనింపుడు. ముద్దాయి రుక్మదీను ఇంటిపేరు కార్దవప్లి. ఈతడు మహమ్మదు రుక్మదీను అను పేరుతో ఖాతా నేర్పరుచుకొనెను. బ్యాంకులో లెడరుకీపరుగి-వ ముద్దాయిచేతిలోనికి తనఖాతా నెట్లవలెనను నుద్దేశముతో నీపేరు మార్చుకొనవలెనని ప్రాసిక్యూషనువారు ఆరోపించుచున్నారు. అతడు తన పేరును మార్చుకొన కున్నయెడల నాని ఖాతాఅప్రూవరచాదరిలో నుండును. రుక్మదీనున కంతకంటె కావలసినా వారెమండగలరు? అందుచేనీ నుమానమెంతినిరాధారమైనది గమనింపుడు నాల్గవముద్దాయగు మహమ్మదునాథ యను, మీరు జూచియోయుండురుడు తన నిజమగుపేరు మార్చుకొని 1వ ముద్దాయికి సోకరుటకుగాను- దాదాఖామోబు అనుమారు పేరుతో ఇం బ్యాంకులో ఖాతా నేర్పరుచుకొని, పేరును మార్చానేర్పరుచుకొనుట అనుమానాస్పదమగుటచే ముద్దాయిలనిరి. దాదాఖామోబు ఈఖాతాను 1922 సం॥ సెంటెంబరు 19, 20 న ఆతనిపేర వ్రాయబడిన

చౌదరిగారి వాదన ఇంకను జరుగుచున్నది

మహాత్మని మహాపవాసదీక్ష

నేడు ఏడవదినము

నేడే మహాత్మనివర్ణంతిదినము - నేడు 66 వ ఏడు ప్రారంభమగును

మహాత్మని శరీరస్థితి

డాక్టరుల ప్రకటనము

“22 వ తేదీని మహాత్మడు ధార్మ్యముగానే యుండెను. రాత్రి బాగుగా నిద్రపట్టినది.” అని డాక్టరులు అన్నారే, అబ్దులు రహమాను ధృవప్రకటించిరి.

ఆంధ్రానుగారి ప్రకటనము

“7 వ రోజు ఉపవాసము ప్రారంభమైనను మహాత్మనికీ ఎట్టి నీరసమును కలుగలేదు గాని ఒక్కొక్కరితో సంభాషించినపుడెల్ల చాల శక్తి, కొరతపడుచున్న దనుట కెట్టి సంతయమును లేదు; గాన నీ రెండవవారమున నీ ఆయాసము కొంచె మైన కలుగకుండ ఏర్పాటుచేయు టత్యవసరము. సంపూర్ణమగు విశ్రాంతియే యిప్పుడు ముఖ్యముగా కావలసియున్నది. మతకలహము లుత్పరించినవను శుభవార్తను మనము తెలుపగలిగినచో వెంటనే మహాత్మన కధికమగు మనశ్శాంతి కలుగుట నిశ్చయము” అని ఆంధ్రానుగారు నుడివిరి.

భారతశాసనసంఘముల ప్రతినిధులు

అసెంబ్లీ కొన్నిసంఘములలో సభ్యులగు మహాత్మనీయులు మతసామరస్యమును కలిగించుటకు ఏ. ఏ జిన్నా, మాల్వీ అబ్దులకరీం, నవాబు సర్ అబ్దులుకాయీం (అసెంబ్లీ సభ్యులు) నవాబు సర్ జల్పికరాలీఖాను, నయ్యదురజాలీ (కొన్నిసభ్యులు) గార్లను ఉపసంఘముగా ఎన్నుకొనిరి. హిందూసభ్యులుగూడ స్వీయలో ఐదుగురిని ఎన్నుకొనుదురు. (అ. ప్రె.)

వ్యాసరచన

22 వ తేదీనిగూడ మహాత్మడే స్వయముగా వ్యాసములను వ్రాసెను గాని డాక్టరులు వ్రాయగూడ దనుటచే చెప్పి వ్రాయించుచున్నాడు.

నూలువడుకుట

21 వ తేదీని మహాత్మడు 60 గజములనూలు వడికెను. 21 రోజులును ఉపవాసదీక్షను మహాత్మడు అనాయాసముగా పూర్తిచేయుగలుగునని డాక్టరులు ధైర్యముగా తెలిపిరి.

మహాత్మనిశరీరత్వము

“మీరు నన్ను చూపిరిగదా! నేను ఉపవాసములు చేయుటవలన బడిలినట్లున్నానా? లేదు గాన నేను చాల ధార్మ్యముగానే యున్నానని అందరికిని తెలుపుడు” అని మహాత్మడు తన్ను చూడవచ్చిన ఆనందస్వామితో చెప్పెను.

మాలానా మహాత్మదాలీగారి ప్రకటనము

మహాత్మ డీదీక్షను పూనువరకును ఎవ్వరికిని తెలియదు. మాలా స్వర్ణలోడను ఆలోచింపలేదు. 17 వ తేదీ బుధవారమునాడు మానవ్రతము ననుసరించెను. కూర్పుని వ్రాయవీలు లేదని శాఖలు నిలుచుండయే వ్రాయదలచెను. అంతకు పూర్వ మాపద్ధతి ఎన్నడును లేదు. మహాత్మడు నామర

బీరువావద్ద నిలిచి పైబల్ల మీద కాగితముపెట్టి వ్రాయుచుండెను. మాయింట మిక్కిలి యెత్తగు వ్రాతబల్లయొకటి కలదు. నేనును ఒక వంటిరును దానిని మోసి తెచ్చి పంకాక్రింద వేసితిమి. ఆయన మధ్యాహ్నము 2 1/2 వరకు వ్రాయుచునేయుండెను. ఆపుడు నేను జపియాయుస్లామియా సభకు హాజరై యింటి కేగితి. ఆనాడు మహాత్మడు ఉదయమున నెకసారియు మధ్యాహ్న మొకసారియు భుజించెను. మధ్యాహ్నము హాకీంజీవచ్చి కోహటు కొట్లాటలను గూర్చి మహాత్మన కెరిగించెను.

నేను రాత్రి 7 గంటలకు మరల ఇంటికివచ్చితిని. నేను ఇంటికి వచ్చెడు దారిలో గాల్ల కాసి, ఖాను అనునతడు (మహాత్మదాలీగారి అసిస్టెంటు మినేజరు) కనబడి మహాత్మడు 22 రోజులు ఉపవాసదీక్షను బూనెనని తెలిపెను. అప్పుడు నాబండిలో హాకీంజీగూడ నుండెను. ఆవార్త విని మేము స్త్రాంతపోతిమి. దారిలో డాక్టరు అన్నారీగారి మోటారుబండి కనబడగా యీవార్తను ఛాఫనరు ద్వారా ఆయనకు కబురుపంపి కడువేగమున నింటికి వచ్చితిమి.

ఎవరికిని తెలుపకుండ మీరిట్లు సాహసించుట మిత్రద్రోహమని నేను మహాత్మనితో చాలపరుషముగా మాటలాడితిని. ఇంకను మానవ్రతము తీరనందున మహాత్మడు మందహాస మొనరించెను. “మీరు నన్నెంతగా దూషించిననుగూడ దోషము కాజాలదుగాని కొన్ని విషయములలో ఈశ్వరునకును జీవునకును మధ్య ఇతరులు ప్రవేశించుట కవకాశ మణుమాత్రమును లేదు. రాత్రి సమగ్రముగా తేలిపెదను అని మహాత్మ డొకకాగితము పై వ్రాసి నాకు చూపెను.

అదివరకే మహాత్మడు ఉరుదుభాషలో నాకు వ్రాసి తన అనుచరులలో నొకనిచేతి కిచ్చిన యొక చీటినిగూడ నాతడు పిమ్మట నాకు తెచ్చియిచ్చెను.

“ప్రియసోదరా! నీవు నన్ను తమింపకుము. ఇది యొకరితో ఆలోచింపదగిన విషయముగాదు. నీవు దుఃఖించినచో నా కధైర్యము కలుగును. భగవంతుడు నా కిట్టికేంపు కలిగించినందులకు సంతసింపుము. మైత్రికొరకు జరుగు కార్యములన్నియు ఆహారమువలన కలుగు పుష్టికంటె వధికమగు పుష్టి నే నాకు కలిగించును” అని మహాత్మ డాచీటిపైని వ్రాసెను. అట్టి చీటినే హాకీంజీగూడ మహాత్మడు వ్రాసెను. హాకీంజీగూడ చాల విచారించెను గాని నావలె పడుకుంటు నాడలేదు

చాలసేపు మేమందరమును అనేకవిధముల వాదించితిమి గాని మహాత్మడు తననిశ్చయమును మార్చుకొనలేదు. “మీరీవ్రతము బూనుటవలన యీశ్వరుడు ప్రజలచిత్తములందు మానవప్రేమను నృద్ధి నొందించు ననియు, అందువలన హిందూ మహాత్మదీయమైత్రి స్థిరమగుననియు మీ రీవ్రతమును పూనితిరి గాని దీనివలన మీకేదైన నపాయముకలిగినచో నిక నెన్నటికిని మన దేశమున హిందూమహాత్మదీయమైత్రి కలుగనేకలుగదు. అటుల జరిగినచో హిందువులు మహాత్మదీయుల నన్నటి

కిన్నితమింపరు. వారు తమించినను నేను తమింపజాలను. నాసోదరుని మహాత్మదీయులు వధించినను నేను తమింపగలుగుదుగాని మిమ్ములను అందులో యీతిగా తీసుకొణమును దహించుటకుదగ్గివలన మీ జీవితములు పోవునట్లు వధించినచో నేను బాత్తుగా తమింపజాలను” అని నేనంటిని. దీనికి మహాత్మడు సరియగు సమాధాన మియ్యలేదు గాని తన కట్టి ఆపద కలుగదనెను. అన్నారీగారి సాక్ష్యమునుకోరెను. మరిరెండుదినములకు నాసోదరుడు వచ్చి చాలదూరము బ్రతిమాలినను మహాత్మడు వినలేదు.

కరుణామయుడగు సర్వేశ్వరుడు భక్తవత్సలుడను నమ్మకము నాకు పూర్తిగా నున్నది. భారమంతయును భగవంతుని పైననే నెలకొల్పితిని. రెండునెలలక్రితము నాతల్లిని ప్రాణాపాయదశ నుండి కాపాడిన ఆదయామయు డీప్రియసోదరుని ప్రాణాధికుని ప్రాణములను గూడ కాపాడుగాక యని అహర్నిశలు త్రికరణయూ పేడుకొనుచున్నాను” అని మాలానా మహాత్మదాలీగారు ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

థిల్లీ మహాత్మదీయులు

థిల్లీ మహాత్మదీయులు మాలానా హజరతు మోహనగాడిని పరిష్కర్తగా నియమించిరి. అందులకు మహాత్మ డంగీకరించెను. మహాత్మడు పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగాడిని హిందువుల పక్షమున పరిష్కర్తగా నియమించునని తోచుచున్నది. ఆయధికారమును హిందువులు మహాత్మన కే యొసంగిరి

మాలానా హాకీంజీగారు

“థిల్లీలో హిందువులును మహాత్మదీయులును సఖ్యపడినచో దీక్షను మానుడని మహాత్మని కోరుటకు నాకు మదింపదలము కలుగును” అని హాకీంజీగారు నుడివిరి.

నిరోధాపాలుసతిగారుగూడ ఉపవసించుచున్నారు కలకత్తాలో నిరోధాపాలుగారి భార్య భర్త అనుమతిని బడసి 22 వ తేదీనుండి ఉపవాసదీక్షను బూనెను

అలహాబాదులో సఖ్యభావము

21 వ తేదీ సాయంకాలము జరిగిన చెహలము ఉత్సవమున హిందూమహాత్మదీయనాయకులును ఇతరులును చాలమంది పాలుగొనిరి. మాలానా విలాయతు హుస్సేను, పురుషోత్తమదాసు టాండను గార్లు సఖ్యతనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఉత్సవము శాంతముగా జరిగినది.

నవశక్తి

“నాయందు నవశక్తి గోచరించుచున్నది” అని ‘3 వ తేదీ ఉదయమున మహాత్మడే నుడిపెను. 22 వ తేదీ రాత్రి మహాత్మడు ఆరుగంటల సేపు హాయిగా నిద్రించెను. 23 వ తేదీ ఉదయమున నిదురలేచి నూలువడికెను. ఇప్పుడు వెనుకటి కంటెను హెచ్చుకాలము నూలువడుకుచున్నాడు. 21 రోజులును విడువకుండ నూలువడుకుటకు లెనకు భగవంతుడు శక్తి నిచ్చునని మహాత్మనకు గట్టి నమ్మకము కలదు. నూలు వడుకుట వలన మహాత్మనకు చాల మనశ్శాంతి కలుగునని డాక్టరులు గూడ నమ్ముచున్నారు. ఎంగు యిండియాపత్రికకు మహాత్మ డింకను వ్యాసములు చెప్పి వ్రాయించుచున్నాడు. 22 వ తేదీని మానవ్రతమును బూని ఎంగు యిండియా పత్రికకు చాఫాముఖ్యమగు వ్యాసమును వ్రాసెను. 23 వ తేదీ నుండి ఏమియును వ్రాయగూడదని డాక్టరులు పేషుపట్టిరి” అని 23 వ తేదీ సాయంకాలము మహాత్మదీయ నవజీవను పత్రిక ప్రత్యేక సంచికలో ప్రకటించెను. (అ. ప్రె.)

మదరాసు కార్పొరేషను

పాఠశాలలయందు వైద్యపరీక్ష

తారులెండ్రు

మదరాసు కార్పొరేషను మీటింగు నిన్నటిసాయం కాలము 8వక్ల భవనమునుజరిగినది. డి. బి. డి. తిరుమల పిళ్ళైగా రధ్యక్షత వహించిరి. 28 గురు సభ్యులును కమిషనరును హాజరై యుండిరి.

పాఠశాలల వైద్యపరీక్ష

ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీన కాన్సిలువారు సమావేశమై కార్పొరేషను ఆమోదనమునందును సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనులు కార్పొరేషను పాఠశాలలయందలి బాలరను పరీక్ష చేయునట్లును అందుకు గాను రు 15 లు ఇచ్చునట్లును తీర్మానించిరి.

అవిర్పాటు సంస్థ ప్రకరముగ తనందున ప్రత్యేకముగా ఇద్దరు సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనులు నెలకు రు 75-5-175 లు రు 5 నైకిలు ఎలవెన్నుమీదనున్న బాలికల వైద్యపరీక్షకొరకు ప్రీ సబ్ అసిస్టెంటు సర్జను 75-5-175 లు రిక్షాలలవెన్ను రు 15 లు మీదను ఏర్పాటుచేయుటకు ఉపపాదకులు దెచ్చిరి స్థాయిసంఘ మువారు (ఆరోగ్యశాఖ) శిశుసంరక్షణ శాఖనుంచి వైద్యోగిని, ప్రీ డాక్టరును సబ్ అసిస్టెంటు సర్జను తీరముపై ఏర్పాటు చేయునట్లు నిశ్చయించిరి.

రా. బి. డి. వరదరాజులు నాయుడుగారు పాఠశాల లకువచ్చి బాలికలు 2000 మంది గలరనియు, వీరిని పరీక్షించు టకు ఒక ప్రీ వైద్యోగిని యుండుట అత్యవసర మనియు కావున కమిషనరు శిఫార్సు అంగీకరింప వచ్చునని ఉపపాదించిరి.

రా. బి. డాక్టరు. సి. నరేశముదలియారు గారు 38 బాలర పాఠశాలలకుగాను ఇద్దరు సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనులు గల రనియు, బాలికలకొరకు ప్రత్యేకముగా ఒక ప్రీ వైద్యోగిని నికి బదులు శిశుసంరక్షణ శాఖలో అధికముగా పనిలేని పాఠశాలనుండి ఒక ప్రీ వైద్యురాలిని ఏర్పాటు చేయదగునని జెప్పిరి.

అధ్యక్షులు ప్రభుత్వమువారు కార్పొరేషనువారికి ఎట్టి రుణమును ఇచ్చుటకు నిరాకరించి రనియు, రాబడి కన్నవ్య యము వృద్ధియగుచున్న దనియు, ప్రభుత్వమున 40 పాఠశాల లకె అనుమతియుండ 45 పాఠశాలలను పోషించుచున్నామనియు జెప్పిరి.

వి. శివప్రకాశ్ మొదలియారుగారు పన్నులను వృద్ధిచేయ వలసినదిగా కోరిరి.

రా. బి. డా. నరేశము:— మనము తీయవలసిన ధన ముకంటె ఎక్కువ తీయలేదు.

అధ్యక్షులు:— మీరిక నొకపైసైనను అధికము తేజాలను.

కె. సి. దేశికాచారిగారు ప్రదర్శనములపై పన్ను (Amusement tax) విషయమేమని ప్రశ్నించిరి. అధ్యక్షులు దానిమీద ఏమాత్రము ఆదాయము రాదనియు, వరదరాజులు నాయుడుగారు ఖర్చును వృద్ధిచేయ జూచుచున్నారనియు, పిండికి తగినట్లు రొట్టెను జేయవలెననియు నుడివిరి.

ఖా. బి. వహమ్మదు ఉస్మాన్ నాపొబుగారు వైద్య పరీక్ష మానుకొనుటయొక్క వరదరాజులు నాయుడుగారి తీర్మానము అంగీకరింపటో జరుగవలయుననిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు ఒక సబ్ అసిస్టెంటు సర్జను, మరి యొక ప్రీ సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనును ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా కోరుచు, శిశుసంరక్షణశాఖనుండి లేడి డాక్టరును ఏర్పాటుచేసి నచో అచ్చట పనికి భంగము గలుగునని చెప్పిరి.

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు వ్యాసారావు గారి సవరణను బలపరచిరి.

యస్. రామస్వామియ్యర్ గారు మద్రాసు చాలివిస్తా రమైన పట్టణమనియు, ఒక్క ప్రీ వై ద్యోగి ని తో పరిగడచుట కష్టము, అసంభవ మని నుడివిరి.

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు ప్రస్తుతము ఒక ప్రీ సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనును నియమించి రాబోవు సంవత్సర యందు పాఠశాలల వృద్ధియొద్ద పక్షమున మరియొకరిని ఏర్పాటు చేయవచ్చునని చెప్పిరి.

రా. బి. డా. సి. నరేశముదలియారు గారు ఇద్దరు

సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనులును, శిశుసంరక్షణ శాఖనుండి ఒక ప్రీ వైద్యురాలనును కావలయునని కోరుచు కార్పొరేషను వారు మరియొక ప్రీ సబ్ అసిస్టెంటు సర్జను నొసంగిన అంగీ కరించెమని చెప్పిరి.

వి. శివప్రకాశ్ మొదలియారు గారు వ్యాసారావుగారి సవరణను ఆమోదించుచు నిజమైన వైద్య పరీక్ష జరుగవలయుననిన ఇద్దరు పుష్కలసబ్ అసిస్టెంటు సర్జనులు ఒక ప్రీ సబ్ అసిస్టెంటు సర్జను కావలయునని నుడివిరి.

వ్యాసారావుగారి మొదటిసవరణ వోటుకు పెట్టుబడి మీ పోయెను.

వరదరాజులు నాయుడుగారి (ఇద్దరు పురుష సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనులు, ఒక ప్రీ సబ్ అసిస్టెంటు సర్జను) ఉపపాదన వోటుకు పెట్టుబడి తీర్మానించ బడినది.

మదరాసు కార్పొరేషన్ అధికారసంఘ సహకారసమితి [The Madras Corporation Official Association Co-operative Society] అధ్యక్షుడు కోరినప్రకారము కమిషనరుగారు రు 5,000 ల రుణము, వడ్డీతో సహా 48 నెలలలో ప్రతి నెల 20 వ తేదీనగాని ఆంతకుముందుగాని చెల్లించుటలను అట్లు చెల్లుబడి కానిపక్షమున మొత్తము బాకీపై 10% కి 12 వంతున వడ్డీవిధించు మరుతులమీద సిఫార్సుచేసిరి.

చ్చలేకయే సిఫార్సును సభ్యు లంగీకరించిరి.

ఆరోగ్యప్రదర్శనము

1924 జనవరి 15 మొదలు 22 వ తేదీలో జరిగిన ఆరోగ్య ప్రదర్శననుందు చేసినసేవకై కె. శ్రీనివాసన్, బి. నర సింగరావు, ఆర్. బి. నూతైగార్లకు ఉపకార వేతనము బంగారు పతకమును ఇవ్వవలసినదిగా ఆరోగ్యశాఖాధికారి కోరియుండెను.

రా. బి. డి. తనికాచలం శెట్టిగారు పన్నులు ఆర్థికవిష యములు విచారించు సంఘమువారికి తెలియబర్చిరా లేదాయని అడిగిరి.

అధ్యక్షులు అయ్యది స్వల్పవిషయమనిరి.

శ్రీరాములు నాయుడుగారు ప్రదర్శనముకొరకు కొంత ధనము వసూలు చేయబడెననియు అందు రు 200 లు మిగిలినని యు అవి 2 మాసాల్పకై వినియోగపరచదగునని చెప్పిరి.

కమిషనరుగారు ఆసోము ప్రదర్శనార్థమని నుడివిరి.

పిమ్మట ఉపకార వేతనము బంగారు పతకములు నొసం గుటకు అంగీకరించబడినది.

పిదప అధ్యక్షులు అచ్చట హాజరుగానున్న కె. శ్రీనివాసన్ కు బంగారు పతకమును బహూకరించుచు వారు ఎప్పటివలె ఉత్సాహముతో సేవజేయగోరిరి.

ఎలెక్ట్రిక్ గ్రాముబుద్ధు

ప్రభుత్వమువారు పట్టణ ఇంజనీయరును బ్రాములై నకంపెనీ వారి ఏర్పాటులను పరీక్షింపగోరిరి.

ఇంజనీయరు నూచనల ననుసరించి కమిషనరు బ్రాము దారులు పరీక్షించి బాగుచేయునట్టి ప్రత్యేకకార్మికులను నియ మించవలయు ననియు బోగిండ్లసంఖ్య వృద్ధిచేయవలెననియు జూరులపైనుండి వాన కుడియకుండునట్లు చేయవలయునని యు మొత్తలగు శిఫార్సులు గావించిరి. టి. యస్. రామస్వామి అయ్యరుగారు కలకత్తా బొంబాయి పట్టణములందువలె ఒకటి, రెండు తుగతులగుల బ్రాముబుద్ధు ఏర్పాటు చేయదగునని నూ చించిరి. కమిషనరు శిఫార్సు అంగీకరించబడినది.

తారులెండ్రు

కార్పొరేషనువారి తారు సప్లయకి కొన్ని కంపెనీల వారు తెంపె యు పంపిరి. అందు స్టాండ్ డ్డు ఆయిల్ కంపెనీ వారికి టన్ను రు 140 లు వంతున 20 టన్నులఅప్పుచ్చి మనకున్న, చారిబరద్య కంపెనీ వారికి టన్ను రు 145 లు వంతున 100 టన్నుల తారునకును కం బ్రాట్సు నివ్వవలసినదిగాకోరిరి.

రా. బి. జి. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు ఎలెండ్రు తక్కువవరగలదో దానిని ఇదివరలో నెల్లను కార్పొరేషను వారు తీసుకొనుచుండిరనియు, స్టాండ్ డ్డు ఆయిల్ కంపెనీ వారి పెండ్రు గరవ్యత్వము కాన దానిని అంగీకరించవలెనని కోరిరి.

టి. నుందరరావు నాయుడు ఉపపాదనను బలపరచిరి.

కె. సి. దేశికాచారిగారు ఏషియాటిక్ పెట్రోలియమ్ కంపెనీ వారి పెండ్రు సంగీకరించవలసినదిగా కోరుచు, స్టాండ్ డ్డు ఆ

యిల్ కంపెనీ డెలివరీ భాగ్యశీతమునవనియు, ఎటులైనను 4 నెలలు పట్టననియు, ఏషియాటిక్ పెట్రోలియం కంపెనీ 6 వారములలో నొసంగుననియు, పీపాలయందు పంపుటచే కారిపోవుటకు అవకాశములేదనియు, ఉక్కుపీపాలకన్న కొయ్యగట్టములే ఎక్కువ తూనికతూగు ననియు, అందువలన ఏషియాటిక్ పెట్రోలియంకంపెనీవారు ఉక్కుపీపాలు లాభదాయకమనియు, ఇంతకుక్రితము స్టాండ్ డ్డు ఆయిల్ కంపెనీవారు కార్పొరేషన్ వారిపై దావాచేసెద మని తెదరించిరనియు ప్రకారములవలన ఏషియాటిక్ కంపెనీ పెండ్రు అంగీకరించవలసినదని కోరిరి. ఏ. జి. పవలుగారు ఈవిషయముపై చర్చనాపి వాయిదాచేయగోరిరి.

రా. బి. తనికాచలం శెట్టిగారు నారాయణస్వామి శెట్టి గారి ఉపపాదనను బలపరచిరి.

రా. సి. నరేశముదలియారుగారు ఏ. జి. పవలుగారి ఉపపాదనను బలపరచిరి.

రా. రామకామత్ గారు తారుయొక్క నికరమైన తూకమునిచ్చుట కంపెనీ వారికి నికరమనియు, కావున విషయము కమిషనరుగారికి తెలియజేయవలయునని నుడివిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు నికరమైన తూనికతో మలయు సరుకునుపెయిచేసిన స్టాండ్ డ్డు ఆయిల్ కంపెనీ పెండ్రుఅంగీక రించుచున్నట్లు తెలియజేయబడినదను ఉపపాదనను తీసుకవచ్చి రి. టి. నుందరరావు నాయుడుగారు బలపరచిరి.

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు తమ ఉపపా దనను ఉపసంహరించుకొని వ్యాసారావుగారి ఉపపాదనకు ఒప్పుకొనిరి.

వ్యాసారావుగారి ఉపపాదన తీర్మానింపబడెను.

పిమ్మట సభి చాలింపబడెను. ఈదినము 5.30 లకు తిరిగి సమావేశమైనను.

వరదనహోయము

తిరుచూరు

సెప్టెంబరు 21:—కొచ్చిన్ కాంగ్రెసు సహాయసంఘ కార్యదర్శి కూరూరు నీలకంఠసంబుద్రిపాడుగా టిల్లు వ్రాయు చున్నారు.

మాకు 70 బియ్యపుబస్తాలు చేరినవి. వీటితోపాటు ప్రజా వరద సహాయసంఘముతరపున మార్కెటింగుసంఘమువారు మాకు రు. 100 పంపియున్నారు. వీటిలో 16 బస్తాలబియ్యము 9900 మందికి తలయొక్కింటికి పావునేరుబియ్యముచొప్పున యుచిత ముగా పంచిపెట్టిరి. తక్కిన 54 బస్తాలబియ్యమును రిస్కానము లలో చౌకధరలకు విక్రయింపబడునట్లు యేర్పాటుచేయబడె ను. ఇప్పుడు చల్లవడ్డి నదీతీరముననున్న కొరుకడవు, అన్న నాడు మొదలగు ప్రదేశములలో మేమిప్పుడు పనిచేయుచున్నా ము. ఆ ప్రదేశములకు వరదవచ్చి విశేషముగా నష్టముకలుగజేసి నది. చౌకధరలకు అమ్ముగా వచ్చినదానివలన మేము తిరిగి 115 బస్తాలను కొని ఆరెండు ప్రదేశములకు పంపితిమి. చౌకధరలకు అమ్ముటవలన రాకపోకలచ్చార్జీలతో సహా బస్తాఒక్కింటికి రు 8 నష్టమువచ్చుచున్నది. ఈవిధముగా మరిరెండు నెలలు అమ్మువలె నని తోచుచున్నది. బీదవారు తయారుచేయుచున్న వస్తువులను గూడ మేముకొని వారికి ధాన్యమిచ్చుచున్నాము. ఈమూల మున వారికి పనికిల్పించినవార మగుచున్నాము. ఇదియేగదా వారికి ప్రస్తుతము కావలసినది. (ఆ.ప్రె.)

తిరుచనాపల్లి వరదనహోయము

తిరుచనాపల్లి, సెప్టెం. 22:—కలకత్తా మార్కెటింగుసహాయ సంఘముయొక్క మోతీలాల్ మహేశ్వరీగారును, బరోడా పెట్టానులోని మోతీలాల్ జమ్నాదాసుగారి ప్రతినిధి రత్నా లాల్ పాట్రిక్కుగారును వరదనహోయసంబంధమున పాలూరు ఉదయార్పాలయం తాలూకాలోని తానంపేటకువచ్చిరి. వరద దినములలో కోలురూతుకు ఉత్తరభాగమునమాడివిశేషనష్టము వచ్చినది. అచ్చట 25 గ్రామములను శివారునున్న పల్లెలను ముసిగిపోయినవి. ఈయిద్దరు ప్రతినిధులును గ్రామములను తని భీతిన ఒకడెడనుగ్రామములలో సహాయపుబనులను ప్రార్థనము జేసిరి. ఒక గ్రామములో నొక సురక్షింపైన ప్రదేశమునాగృహ నిర్మాణమునకు ఫలమునిచ్చుటకును పాకలను నిర్మగణింపకును ఒక యకరము భూమినిమ్మని యొక భూస్వామియొద్దంభోధించిరి. ఆశలమునుకొనుకొని ఆతినికి మజరానిచ్చుటకు ప్రార్థనగోరించిరి. (ఆ.ప్రె.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 24 వ తేది

బుధవారము

క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టమును రద్దు చేయుట

క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టమును రద్దు చేయవలయునని డాక్టరు గవరుగారు ప్రతిపాదించినది నంగీకరించి, హైందవ శాసనసభవారు తమ స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమును, నిర్బంధ శాసనముపట్ల గల విమతిని వెల్లడిచేసిరి. ఇనుకటివలె యీ మారును ప్రభుత్వమువారు ప్రజల ప్రాంతీకాల్యము గనుబ అ చి రి. నిర్బంధ శాసనములను అమలులో పెట్టుటవలన ఇనుమంతయు లాభము లేకబోయెను. ఇతమునందు అశాంతి మిక్కిట మయ్యెను. ప్రభుత్వమువారు ఊహించిన ప్రయోజనము విఫలమయ్యెను. లాభమున్నను లేకన్నను, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను భంగపరుచుటవలన, పరిపాలనమునకు లాభము కన్న నష్ట మధికముగ గలుగుట సహజము. మూములుచట్టముల నిధికారవర్గము తరుచుగ సత్రిక మించుటవలన, చట్టముల మర్యాద దోలగిపోవుచున్నది. నిర్బంధ శాసనములు లాఠిదండలను రక్షించుటకు మారుగ, తద్వ్యతిరేకము నొసగుచున్నవి. చట్టకారవము ననలే తో లగించుచున్నవి. ఇట్టి నిర్బంధ శాసనముల నిండును నిలిపియించవలసిన యావశ్యకత ఏవిధమునను గనుపించదు. నిర్బంధ శాసనములనుగూర్చి విచారించిన సంఘమువారు, క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టమును రద్దు చేయు గోరిరి. ప్రభుత్వమువారింతవరకును, విచారణసంఘమువారి సభ్యులను ఆచరిణలో పెట్టరయిరి.

డాక్టరుగారుగా రందుచే విధిలేక యిట్టి సూచనను గావించవలసినవచ్చెను. చెజ్కిన యవకాశము నయినను దీసికొని నిర్బంధ చట్టములను రద్దు చేయుటకు మారుగ, ప్రభుత్వమువారు తమ పట్టుదలను విడనాడ కుండుట శీ చనియము. హాం మెంబరుగు మడ్డిమెను గారివలె క ర్యదర్శియగు టాకోకినను గారును, నిర్బంధ చట్ట మవసరమని ఉద్ఘోషించిరి. ఇట్టి చట్టమును రద్దు చేయగోరుచో శాసనసభవారి కీర్తి మంటగలయు నని వాదించిరి. ఏమి వీరి చెమ త్కాఠము! నిర్బంధ చట్టములను రద్దు చేయుటచేగాక వానిని దొలగింప కుండుటచేతనే శాసనసభ లన గారివమును కోల్పోవును. టాకోకిననుగారు తమ వాదమునకు ప్రమాణముల జూపిదొడంగిరి. ఇతర దేశములలో గూడ ప్రభుత్వమువారి కిట్టి అసాధారణాధికారములు గలవని నుడివిరి. వీరి వాదము అప్రస్తుతము. ఏలనన ప్రాంతములలో నేదేశమునందును శాంతిసమయములందు ప్రభుత్వమువారిట్టియసాధారణాధికారముల గోరబోరు. ఇంగ్లండులో కిట్టి శాసనము గనుపించదు. ఏసంఘము నయినను ఆక్రమమని ప్రకటించుటకు కార్య నిర్వాహక ప్రభుత్వమున కధికార ముండదు. ఇప్పటి చట్టము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు తమ యిచ్చ

వచ్చిన సంఘమును ఆక్రమ మని సూచించి చిక్కుల పెట్టవచ్చును.

న్యాయస్థానములు నిర్ణయించదగిన విషయమును, ప్రభుత్వమువారే నిర్ణయించుచున్నారు. సామాన్య చట్టము లెట్టి యపద్రవము నెదుర్కొనుట కయినను చాలును. ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధ విధానమును విడనాడనియెడల దేశమునందు సంక్షోభము ప్రబలునని పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారిదివరకు మందలించియుండిరి. సంక్షోభము ప్రబలునుగాన, తాము నిర్బంధ చట్టమును విడనాడమని, టాకోకిననుగారు ప్రతిపాదించుట, అరరహితము. నెహ్రూ గారు చెలిపిన విషయమును వీరు తిన్నగ గ్రహించరయిరి. క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టము మున్నగు వానిని రద్దు చేయునెడల, శాంతియును తృప్తియు ప్రబలునని మోతీలాల్ గారియద్వైతము. నిర్బంధముల బ్రయోగించినపుడే సంక్షోభముదయించునని, పండితునివాదము. నెహ్రూ గారు చెలిపిన సంగతులు సత్యమని ప్రపంచచారిత్రము తేటపరుచుచునే యున్నది. హిందూ దేశస్థితియు గుణపాతమును నేర్పుచునేయున్నది. ఇంకను అధికారవర్గము నిజస్థితిని గ్రహించజాలకున్నది. సంస్కరణములములమున, నిర్బంధ శాసనము లయినను రద్దగునని తలచినవారికి తీరనియాశాభంగము గలిగినది. బాం మెంబరుగు మడ్డిమెనుగారు, తుట్టుతుడ కొకయు కి జెప్పి, డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానమును కొనసాగు కుండజేయ నెంచిగాని, వారి ప్రయత్నము సఫలము గాకబోయెను.

కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వపు నిర్ణయాధికారము పనికిరానియెడల, చట్టమును రద్దు చేయ నక్కరలేదనియు, మార్చినచాలుననియు, మడ్డిమెను గారివాదము. అటులయిన, న్యాయస్థానముల కిట్టి నిర్ణయాధికారము నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు సమ్మతించెదరా? మడ్డిమెనుగా రందుకును సమ్మతింపరయిరి. వీరినిజోద్వైతము వెల్లడియయ్యెను. డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానమును శాసనసభవారి రంగీకరించినను, ప్రభుత్వమువారు తమకుగలయధికారములనెంత మాత్రమును విడనాడరని, స్పష్టపరచిరి. విచారణ సంఘమువారి సూచనలనుగాని, శాసనసభవారి తీర్మానముగాని ప్రభుత్వమువారు పరిగణింపనపుడు, ప్రజాభిప్రాయము శాసనసభలద్వారా సఫలమగుట దుర్లభముగద! సామాన్యపుష్కలయినను ప్రజలకు లేకుండుటచే, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై వారు పరితపించుచున్నారు. హైందవ శాసనసభవారు తీర్మానముల గావించుటలో సంతృప్తిజెందెదరా? ప్రభుత్వమువారి యిష్టముపై సంతయు నాధారపడియున్న పుడు, స్వరాజ్యసిద్ధికై ఇతరమార్గముల నన్వేషించవలయును. స్వతంత్ర కార్యక్రమమునవలంబించి, స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవలయును. అప్పుడగాని, నిర్బంధ శాసనములు తొలగవు. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షితముగ నుండజాలవు. భారతీయుల భావ్యభివృద్ధి వారి కార్యదీక్ష పై ననే ఆధారపడియున్నది.

ప్రపంచశాంతి: నానారాష్ట్రసంఘము

ప్రపంచశాంతిని రక్షించు టెటు లని, నానారాష్ట్రసంఘమువారు జీవితాలో దీర్ఘముగ నాలో

చింతించున్నారు. కాని ఎవరును తమ సూచనలను మనఃస్ఫూర్తిగ దెలుపుటలేదు. నానారాష్ట్రసంఘమునందు అన్నిజాతులవా రింకను జేరియుండలేదు. ఒక్కొక్క ప్రవేశము గలుగలేదు. ఆసియా జాతులకు ప్రాతినిధ్యము గలుగలేదు. ఇంగ్లండు ప్రాన్సులు గలిసి, నానారాష్ట్రసంఘపు ప్రదర్శనమును నడుపుచున్నవను నభిప్రాయము వ్యాపించియున్నది. చిన్న జాతు లేమయిన తప్ప జేసిన గోరంతలు కొండంతలుగ జేసి శిక్షించుటకు వీలున్నను, పెద్దజాతులను శిక్షించుటకు మార్గము గనుపించదు. అన్నిజాతులకును సమానాధికారము లున్నగాని, అనుకూలఫలితము గలుగజాలదు. చిన్నజాతుల కుండెడి సైన్య ముత్పల్లము. పెద్దజాతులకు సైన్యములును, ఆయుధ పరికరములును అధికముగ నుండును. ఇట్టిస్థితిలో పెద్దజాతుల ఆయుధ సామగ్రిని ముందుగ తగ్గించవలసి యుండును. నానారాష్ట్రసంఘమువారి నెదుర్కొనిన ప్రధానసమస్య యిదియే. దీనిని పరిష్కరించినగాని మధ్యవర్తుల పరిష్కారమున కవకాశముండదు. దోషి ఎవరు నిరోషి ఎవరని నిర్ణయించుటకష్టము. ఇంతవరకును బలముగలవానిదే రాజ్యమగుచున్నది. ఇకముందు బలముగాక న్యాయమే రాజ్యము చేయవలయుననిన తగినపద్ధతులుండవలయును. లేనియెడల బలముతో గూడుకొనిన జాతి తన కనుకూలముగ నున్నంతవరకు నానారాష్ట్రసంఘమువారిమాట వినును. లేనియెడల ఈసంఘమును నిర్లక్ష్యముజేయును. వివిధ జాతులును తమ మిలిటరీ పరికరముల నెంతవరకు తగ్గించవలయునో నిర్ణయించుటకు మరియొక సమావేశము రాబోవుసంవత్సరమున గూడును. కాని యీ సమావేశము జరుగునో లేదో నానారాష్ట్ర సంఘమువారికే నమ్మకము గనుపించదు. ఏలనన రాబోవు సంవత్సరము మేనెలలోగా నానారాష్ట్ర సంఘములో సభిక సంఖ్యాకులు ఇప్పటి యొడంబడికను ద్రువపరుపనిచో రెండవ సమావేశము జరుగనే జరుగదట. ఆయుధములనుతగ్గించు కార్యమును అన్నిజాతులవారును నిర్ణీతదినములోపల కొనసాగింపనియెడల ఒడంబడికలు రద్దగును. ఒడంబడికలను అమలులోనికి దెచ్చు టెటులను ప్రశ్న యుదయించును. దోషిలగువారిని శిక్షించుటకు, వివిధ జాతులవారును కొంతసైన్యము నీయవలయునట. బ్రిటీషువారు నాకాదశసహాయము నీయవలయును. హేడరు సనుగారి యుద్వైతము ప్రకారము, నానారాష్ట్ర సంఘమునకు తోడ్పడుటకు బ్రిటీషువారు చేసేడి ప్రయత్నములలో నెట్టిరగాదా యయిన తలసించునెడల, దానిని పరిష్కరించుటకు పంచాయితీకోర్టు కధికారము లేదు. ఈరితిగ మినహాయింపు లేన్నియయినను బయలుదేరును. యుద్ధము సంతరింపజేయవలయునని నానారాష్ట్రసంఘమువారి యుద్వైతము. ఈయుద్వైతమును సఫలపరుచుటకై నానారాష్ట్రసంఘపక్షమున మరియొకయుద్ధమును గావించవలసి వచ్చును. యుద్ధము యుద్ధము సంతరింపజేయనను సిద్ధాంతము క్రొత్తదిగాదు. కడచిన యుద్ధాసమయమునగూడ, యూరపునంగ్రామము ముల సంతరింపజేసి, శాశ్వతశాంతిని సమకూరని యూహింపబడెనుగాని, ఆయాహా సఫలమై

గాకపోయెను. శాంతి గుడురుటకు మారుగ ప్రపంచ మిప్పుడు అల్లకల్లోలముగ నున్నది. నా తనయుడైన నన్నాహమార్గ మయినను, యుద్ధముల నంతరింప జేయునను నాశ కవకాశ ముండదు. పశుబలము పశు బలమును తొలగించుట దుర్లభము. నా నారాష్ట్ర సంఘము వారు ప్రారంభించెడి యుద్ధములవలన, చిక్కులనే కములు గలుగను. కక్షలనకములు పొడమును. ముందుగతివృత్తినివా రెవరిని నిర్ణయి చుట సులభ సాధ్యముగాదు. పెదజాతుల వారి తప్పిదములు సమసిపోవుటకును, వారిపలుకుబడి నానారాష్ట్ర సంఘమునందును ప్రపంచమునందును మరింత యధికమగుటకును మార్గమేర్పడును. నానారాష్ట్ర సంఘము వారు మున్ముందుగ నకలజాతులను సభ్యులుగ జేర్చుకొని, సమానపుహక్కులను ప్రసాదించవలయును. స్వయంనిర్ణయాధికారమును ఎల్లరకును ప్రసాదించవలయును. పరాధీనజాతులకు స్వాతంత్ర్య మిప్పించవలయును. అప్పుడుగాని కలహకారణములు దొలగిపోవు. ప్రదేశాక్రమణవాంఛ దొలగిపోదు. జాతులమధ్య ఏద్యేషము దొలగజాలదు. హృదయవలన రసము గలగినగాని, ఒడంబడికలును, మధ్యవర్తుల పరిష్కారములును నఫలముగా నేరవు. ఈనంగతిని కనిపెట్టియే, ప్రెసిడెంటువిల్సనుగారు స్వయంనిర్ణయసూత్రము ముఖ్యమని వెనుక నుంచిరి. ఇతిరరాజ్యాంగవేత్తలు ఆ విషయమును మూలద్రోసిరి. నేడు మీరు దారితెన్నుగా నక పరితపించుచున్నారు. త్రాడు బొంగరము లేని ఏర్పాటులను నుంచించుచున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికానుండి భారతీయులను బంపి వైచుటకు తెల్లవారిందరును సంసిద్ధులుగ నున్నారని ఇంతకుమున్ను వెల్లడియయ్యెను. స్కెట్టు పక్షిము వారయినను హరిజాపక్షిమువారయినను ఈ విషయమై యేకీభావము జూపుచున్నారు. కానీల మంత్ర యగు భామనుగారు దక్షిణాఫ్రికాకు వెడలరిగాని వారివలన నెట్టిమేలును గలుగదయ్యెను. మీదుమిక్కిలి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముతో సరాసరి సంప్రతించుకొనవచ్చునని భామనుగారు వాక్రుచ్చిరి. దీని యర్థమేమి? బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారివిషయమై చేతుల గడిగికోనిరిని తెలియగలదు. ఇక ఇండియా ప్రభుత్వమువారేమి చేయగలరు? వీరిని జూచిన, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమునకు లక్ష్యమే లేదు. ఏమి అంతరింగిక వ్యవహారములలో వెలుపలివారు జోక్యము కలుగజేసికొన గూడదని హరిజాగారు వెల్లడి జేయుచుండిరి. ఇట్టి సందర్భములలో ఇండియా ప్రభుత్వము చేయగల సహాయ మిట్లప్పు. ఒక వేళ సహాయమునకు దలపెట్టినను ప్రజాభిప్రాయమును అనుసరించుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనుటలేదు. శాసనసభవారి తీర్మానములు వీరిని బంధించి. అందుచే ఉపేక్షాభావము జూపబడుట వింతగాదు. సర్. బి. య్. కె. శర్మ గారి విషయమునంద ధికారము గలిగియున్నను, ఏరియినను అధికారవర్త యంత్రముతో బాటే పరుగుచుండవలెను. హైందవ శాసనసభలో వీరి

అంతుల
గంధి మహాత్మని వుజానిది
 లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను
యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

23 9 24

ఇదివఱకు చందాలు 49142-10-5 ఇదివఱకు ఇదివఱకు 24175 0.11
 కోశాధిపతి శాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
 పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తిలబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు

చ్చిన ప్రత్యుత్తరము మిగుల నిరుత్సాహకరముగ నున్నది. భామనుగారి ప్రసంగము వీరి కింకను చేరలేదట. అది చేరనగాని, ఎట్టిచర్య దీసికొన వీలులేదట. అఫ్రికాపరిస్థితులను పరిశీలించుచున్న ఆరముబీగారు కమిటీవారియొద్దకు హిందూ దేశప్రతినిధి నొకరిని బంపవలయునా లేదా యను విషయమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విచారించి, తుదకు ఆక్కరలేదనుకొనిరట. వీలయినచో, ప్రభుత్వము వారే కొన్నిసూచనలను పంపెదరట. శర్మగారి ప్రత్యుత్తర మెంత యాశాభంగకరముగ నున్నదో జెప్పనక్కరలేదు. అధినివేశరాజ్య భారతీయులక్షేమమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు యోచించరు. వీరికొరకై ప్రత్యేకముగ జోక్యము కలుగజేసికొనరు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారెటులాడిన అటులే చెల్లుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కెట్టివలుకుబడి లేకున్నది. ఉన్నను, వారు దాని నుపయోగించి ఎక్కుడు శ్రద్ధ పహించెద రను నాశ కవకాశములేకున్నది. హిందూ దేశము స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము బడసినగాని, తన తనయులను ఇంటనేమి, వెలుపలనేమి రక్షించుకొను శక్తి బడయజాలదు. రాయబారము లేన్ని వెడలినను, ఫలిత మొక్కటే యగుచున్నది.

ఆలివియరు ప్రభువుగారిని తొలగించుట

“నకాడేటెమ్మ” పత్రిక ఆలివియరు ప్రభువుగారిని ఇండియామంత్రిపదవినుండి తొలగించవలయునని, గగ్గోలుబెట్టుచున్నది. ఇండియా ఆఫీసు పెత్తనదారుని కెట్టిఅనుభవమును లేదట. హైందవ సమస్యలు వీరికి దెలియనే దెలియవట. కొన్ని సిద్ధాంతములు మాత్రము వీరికి చెలియునట. ఇట్టి వారు తమ బాధ్యతలను నిర్వహించజాలరనియు, వీరిని వెంటనే స్థానభ్రష్టుని గావింపవలయుననియు, నకాడేటెమ్మ గోరుచున్నది. ఆలివియరు ప్రభువుగారు చేసిననేర మేమియో తెలియదు. కన్నరైటీవుద్భవప్రకారము జూచిన, వీరు పూర్వసాంప్రదాయముల నేమాత్రము విడనాడలేదని గ్రహించవచ్చును. కన్నరైటీవుమంత్రు లెటుల పరిపాలించిరో, వీరును అట్టి మార్గమునే అవలంబించుచున్నారు. దృష్టిపధమునం దెట్టిభేదము గనుపించుటలేదు. సత్వరస్వరాజ్యమనిన, ఆలివియరు ప్రభువుగారికిని గిట్టుదు. వీరును పది సంవత్సరముల గడువువరకును సంస్కరణములను మార్చగూడదనియే భావించుచున్నారు. రాజద్రోహము వ్యాపించకుండ దాని నణగద్రొక్కవలయునని, నకాడేటెమ్మపత్రిక బ్రిటిషు ప్రధాన

మంత్రిగారిని హెచ్చరించుచున్నది. ఈని యిది వరకే జరుగుచున్నది. నిర్బంధములకెట్టి కొడువ యులేక. ఆలివియరు ప్రభువుగా రేమాత్రము వెనుదీయుటలేదు. ఇంకను ఎక్కుడు తీవ్ర నిర్బంధము లీషత్రికకు గావలయును గాబోలు! నకాడేటెమ్మ జోలుపత్రికలసూచనలు సామ్రాజ్యసాభాగ్యమునకు దారిజూపనేరవు.

సామ్రాజ్యమతసమావేశము

సామ్రాజ్యమతసమావేశము లండను నగరమున గూడినది. మతముయొక్క నిజప్రయోజనము అందినసిద్ధాంతములందుగాక యాచరణయందే గలదు. మతధర్మములను ఆచరణలో బెట్టునెడల బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము నిండు వెలుంగుతో ప్రకాశించగలదు. అందుకు మారుగ మతమును ఏకగలుపుటచేతనే ప్రస్తుతదృష్టి ప్రబలియున్నది. ఇంపీరియలిస్టు లిసంగతిని గ్రహించుట మేలు. మతాచరణమే ప్రధానమని గాంధీమహాత్ముడు ఎల్లరకును బోధించుచున్నాడు. తాను ఆచరణలో బెట్టి చూపుచున్నాడు. మతమునకును రాజకీయోద్యమమునకును సంబంధము లేదనువారి వాదము నిస్సారమని రుజువుచేయచున్నాడు. అన్ని యుద్యమములకును మూలాధారమగు మతమును నిరసించుట పాడిగాదని బోధించుచున్నాడు. మహాత్మునిహితము ననుసరించిన, లోకకళ్యాణము తప్పక సిద్ధించును. మతభేదములగూర్చి పోరాడుచు దేశమును సంక్షోభపెట్టుటకు మారుగ, మతధర్మమును నిష్కర్షగ నవలంబించ బూనుచో ఎట్టిసంఘర్షణ కవకాశ ముండనేరదు. ప్రేమామృతము వెల్లివిరియగలదు.

మాయవరం కాంగ్రెసుసభ

హక్టరు పరదరాజులునాయుడుగారు “హిందూమహమ్మదీయమైత్రి లేనిచో స్వరాజ్యము రాదు. ఈమతలహములు చాలసన్నమును కలిగించుచున్నవి. ఇతరుల సహాయమును నమ్మినంతకాలము స్వరాజ్యమురాదు. మతసహనము ముఖ్యతము” అని 226 తేదీని మాయవరము లోజరిగిన కాంగ్రెసుసభలో హక్టరు పరదరాజులు నాయుడుగారు నుడివీరి.

శ్రీ శ్రీ భూవేంద్రనాథబాసు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—వెంగాలు కార్యనిర్వాహకసభలో సభ్యుడుగానుండియున్న భూవేంద్రనాథబాసు యం. వి. బి. యల్. గారి మరణవార్తను సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు 16వ తేదీన కడువిచారముతో వివేచనయు, వాటి కుటుంబమునకు తమసానుభూతిని పంప నివృత్తిచెసనియు తెలుగు ప్రభుత్వప్రకటనయొకటి చెప్పుచున్నది. (అ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

సామ్రాజ్యమతసభ

బ్రిటను తలసభముగనుండుట

లండన్, సెప్టెంబరు 22:—సామ్రాజ్యమునందు సభీ కముగానున్న అన్ని మతముల ప్రతినిధులుగూడ ఒకసభ జరుగుచున్నది. ఆసభకు చాలమందినిచ్చేసిరి. బ్రిటీషు ప్రజలకు యితరమతములలోపరిచయము గల్గించుటయే యీసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. సర్. ఎడ్వర్డు డెవిడను రాసుగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండిరి.

సర్. ఫ్రాన్సిసుయంగు హాస్పెండుగారు మొదటిరోజు ప్రధానోపన్యాసము. ఇదివరకు మతవైషమ్యము లేంత తీవ్రముగానుండినను బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమంతయు మతముపైనే ఆధారపడియుండువలెను. అట్లనర్చినచో చాలలాభము కలుగునని ఆయన చెలిపెను.

ఈసభావ్యవస్థనుండుకొని చక్రవర్తిగారు సంతోషమును చెలుపుచు ప్రత్యుత్తర మొనగరిని అభ్యర్థించుచు చెలిపెను.

సామ్రాజ్యమునందుగల వివిధమతములయెడల తలసభయు గానుండి జోక్యము కలిగించుకొనకుండుటచే బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు మతములపట్ల విముఖతగలిగియున్నారని భావింపరాదనియు, బ్రిటీషు ప్రజలు హతమును యెక్కువగ గౌరవించెదరనియు ఉపన్యాసము చెలిపెను. సామ్రాజ్యమునందున్న వివిధ దేశములను ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచమును గుర్తించి ఆధ్యాత్మిక విషయములందలి సత్యమును కనుగొనినగాని ప్రపంచమునందు కలసి పనిజేయుజాలరని బలికెను.

పిదప, పండిత క్యామరూకంగుగారు సనాతన మైనదేమతముగూర్చి విపులముగా సభాసభికి చెలుపుచు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి మతసహనమును మెచ్చుకొనెను. అప్పుడు ప్రాథమిక రాష్ట్రముగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

సోవియట్ ఒడంబడిక

ఇంగ్లాండులో సంచలనము

లండన్, సెప్టెంబరు 22:—రషియను సంగీతగూర్చి చర్చించుచు, టైముస్ లెఖరి యిట్లు చెలుపుచున్నాడు. సంగీతి వయ్యమున ముందంజవేయటకు పూర్వము ఋణసంఖ్య యెంత యుండునో స్పష్టముగ తెలిసికొనవలెనను యభిప్రాయము బలపడుచున్నది. సరియగు మాధానము కుదుర్చుకొనుటకు వీలుగలదాయనియు, ఋణమొత్తము నిశ్చయపరచుకొనుటకు వీలుపడునాయనియు నిశ్చయించుకొనుటకు సోవియట్లు ప్రతినిధులు మరల రాయబారము ప్రారంభించెదరని లేబరుపక్షమువారికి నమ్మకముగలదు.

ఇంకను పూర్తియైన ఒడంబడికకు సమ్మతించునట్లు జేయుట కై సంగీతములో చనలు నిలుపు జేయవలెనని నూచనగలదు. పూచితమై ఋణమొసంగుటకు అస్తిత్వముగారి కభ్యంతరములేదు. ఈసంగిని పూర్తిగా నిరాకరించుటయే లేక దీనికొరకు ఆకురాల్చుకాలమునందు వేరొకయెన్నికలు జరుగుటయే కావలెనని కొందరు తలంచుచున్నారు.

లిబరలుపక్షము తోడ్పడవచ్చును

లండన్ 23:—ప్రస్తుతమున్న ఆంగ్లో-సోవియట్లు ఒడంబడికయందు అంగీకరింపజాలని మరతుల విబరలుపక్షమువారు సమ్మతి నొసగెదరని ప్రభుత్వమువారికి ఆశగలదు. దీనికి ఫలితముగా వెంటనే జనరలు ఎన్నికలు జరుగవలసియుండునని లిబరలు ప్రతినిధు లెవ్వరును నమ్ముటలేదు. ఈవిషయము కామన్సువర్గంలో నిశ్చయింపబడుటకుముందు ప్రభుత్వము వారు తమ రషియనుసంగియేర్పాటులను సవరించెదరని లిబరలు పక్షమువారు దలంచుచున్నారు. ఆంగ్లో-సోవియట్లు సందివిషయమున మరల ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపవలెనని ఒకనూచనగలదు.

చర్చిలుగారు యూనియనిస్టుపక్షముజేరుట

లండన్, సెప్టెంబరు 22:—వింస్టన్ చర్చిలుగారు నిస్సత్తు లో నివిష్టిం గుడి విజననకు కన్యర్యేభిపు అభ్యర్థిగా నంగీకరింపబడిరి. ఆయన యూనియనిస్టు పక్షమునందు చేర్చుకొనబడినను, పూర్వమువలె కాన్సిటీట్యూమలిస్టుగను, సోషలిస్టు ప్రత్యర్థిగానే యుండును.

జాతీయమిత్రో జర్నలు చేరవలెను

డా|| మర్క్యుగారి అభిప్రాయము

లెన్, సెప్టెంబరు 22:—వేదములో పార్వీసభయందు మాట్లాడుచు ఛాన్సలరు డా|| మర్క్యుగారిట్లు చెలిపిరి. జర్నల్ దేశము గొప్పఆధికారముగల దేశముగా గుర్తింపబడుటచే తన గౌరవమును నిలబెట్టుకొనుటకయి జాతీయమిత్రో చేరుటకు గాను దరఖాస్తు పెట్టుకొనవలెనని అంగీకరింపబడినది. జాతీయమిత్రులు జర్నలికి స్వాతంత్ర్య మొనగి దాని న్యాయముగ హక్కులను మన్నింపవలెను. ఈ యవకాశమును జర్నలులు వదులుకొనరాదు. మంత్రివర్గమువారు మంగళవారమునకిది నిశ్చయముగ యేర్పాటు జేయగలదుకో లేదోగాని ప్రస్తుతము కయిన నూచించినవిధానమున కనుకూలరే గలువగలరని తోచును.

జాతీయమిత్ర - మాండేటుల నివేదికము

లండన్, సెప్టెంబరు 22:—జాతీయమిత్రోజాతీయ మాండేటుల విచారణసంఘమువారి నివేదికను విచారించిరి.

లేకు కాన్స్టాన్సిలో డా|| మర్క్యుగారిని సందర్శించి వచ్చిన డా|| నెన్సన్ గారిని ఇభవారు సన్మానించిరి. ఇతరమాండేటరీరాష్ట్రములవారుగూడ దక్షిణాఫ్రికావలెనే పరిపాలనకుభాగ్యులగు ఉద్యోగులనే విచారణ సంఘమున కంపెదరని ఆయన భావించెను.

బాండేటుల విచారణసంఘము రాకన్న సమావేశమునందు పాల్గొన్నవారుగూర్చి చర్చించునపుడు సర్ హార్బర్టుకామ్యూలుగారు హాజరగునట్లు ప్రకటించబడినది.

సంఘమువారి నివేదికయు, బానిసలగుర్చిన నివేదికయు అంగీకరింపబడినది.

జాతీయమిత్ర - చెనా

పారిసు, సెప్టెంబరు 22:—'జర్నలు డినుజిటేటిను' అను పత్రిక ఆసియాఖండప్రాముఖ్యమును చెలుపుచు చీనాదేశము జాతీయమిత్రో జేరుట ఆవశ్యకమని నూచించెను.

ఆంగ్లో ఈజిప్షియను

రాయబారములు

బ్రిటీషు పత్రికాభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 22:—ఈజిప్టునకు ఇంగ్లాండునకు గల సంబంధములగుర్చి రాష్ట్రే మాగ్డనాల్లాగారితో మాట్లాడుటకు జనరలు ఫోమెగారు లండన్ బోయిరి. వారిరువురు జరుగనున్న సంభాషణలగుర్చి మార్సింగుపోస్టుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. నూదానుగూర్చియు సామ్రాజ్య ప్రత్యుత్తరములనుగూర్చియు రెండు ముఖ్యసమస్యలుగలవు. మధ్యధరాసముద్రమునందు బ్రిటీషువారి నౌకాప్రయాణపుహక్కులకు భంగముకలిగినచో మొట్టమొదట ఈజిప్టునకే నష్టమువచ్చును. ఈజిప్టు ప్రజలు ఒకదేశము స్వాతంత్ర్యమునొసగినచో యింకొక ప్రభుత్వము వారు తిరిగి రద్దుజేయగలరని యెరుగవలెను. ఈవిషయమున ఇంగ్లాండునకు ఈజిప్టునకు ఒకరీతి సౌకర్యములేగలవు. సముద్రమార్గముల కాపాడుకొనుటకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి యేర్పాటులనుగూర్చి జగ్గూఫోమెగారు తగవుజేయుట జనరలు హెడ్డాజుగారుగాని ప్రెసిడెంటు మాల్డిగారుగాని తగవుజేసినట్లే యుండును. నూదానుగూర్చి రాష్ట్రే మాగ్డనాల్లాగారు చెప్పినట్లుదంతయు జెప్పిరి.

టైముస్ పత్రిక యిట్లు చెలుపుచున్నది:—ఈజిప్టు గూర్చి బ్రిటీషువారి యేర్పాటులు మార్పెట్టవలసిగావు. ఈ విషయమును ఈజిప్షియనులు యెంతవేగము గుర్తించిన అంత మంచిది.

బెర్లియము జర్నలి

వర్తకసంధి కుదురలేదు

లండన్, సెప్టెంబరు 23:—బెర్లియము జర్నలిదేశముల మధ్య వర్తకసంధి విషయమున జరుగుచున్న రాయబారములు నిరుపయోగము లైనవి బెర్లియము ప్రతినిధులు జర్నలువారు కోరుమరతులను తమ ప్రభుత్వమువారితో సంపదించిది అంగీకరింపజాలకండిరనియు, మరల ఎన్నడైన రాయబారము జరుగుననియు టైముస్ పత్రిక బ్రుస్సెల్స్ లెఖరి చెలుపుచున్నాడు.

సైన్యముల తగ్గించుట

జినీవా ఒడంబడిక ప్రకటించబడినది

జినీవా, సెప్టెంబరు 22:—సైన్యముల తగ్గించుట గూర్చి చిత్తుఒడంబడిక వేర్వేరుప నియమింపబడిన మధ్యవర్తులు చిత్తుమునాయిదాను ప్రకటించిరి. అది సెప్టెంబరు 16 వ తేదీన చెలిపిన వార్తప్రకారమున్నది. లీకువనెంటు నందలి 12 వ నిబంధనను యిందలి 1 వ నిబంధన సవరించుచున్నది. జాతీయమిత్రోని దేశములేవియు ఇతరదేశములతో ఆత్మసంరక్షణకు తప్ప ఇతరసమయములందు జాతీయమిత్రులైనది. యుద్ధమునకు దిగకూడదని యానిబంధన చెల్లుచున్నది. 5 వ నిబంధనయందు 'అపరాధి' యనుపదము నిర్ధారణజేయబడినది. తగవులను మధ్యవర్తులద్వారా గాని, జాతీయమిత్రులవలనగాని పరిష్కరించుకొనుటకు నిరాకరించు దేశము 'అపరాధి' యగును.

జాతీయమిత్ర విధ్యము

అంతర్జాతీయ కాననములకు సంబంధించిన విషయములన్నియు ఛేగుకోర్టు వారు మధ్యవర్తులుగా నుండి పరిష్కరింతురు. యుద్ధము ప్రకటించబడినపుడు అది క్రమముగానున్నదా లేదా యనువిషయమును జాతీయమిత్రులు నిర్ధారణ జేయుదురు. ఒడంబడిక కంగీకరించిన దేశముతో సంతకముజేయని వేరొకదేశము తగవులాడినచో యాదేశమునుగూడ ఒడంబడిక నంగీకరించుటకు ఆహ్వానింపవలెనని వేరొక నిబంధనయందు గలదు.

అపరాధియగు దేశముపై విధింపవలసిన ఆర్థికశిక్షలను జాతీయమిత్రోని ఆర్థికసంఘమువారు నిశ్చయించెదరు. అపరాధియగు దేశమును నిశ్చించుటకు ఒడంబడికయందుండు ప్రతిదేశముగూడ కొంతమంది సైన్యమును, నౌకావిమానవళములని మృతుకు ముందుగా ఒప్పుకొనవలెను. వీలయినచో యెక్కువ సైన్యములను పయోగింపవచ్చును. సైనిక ఖర్చులన్నియు అపరాధివద్ద నుండు జేయబడును.

సభిజరువులకు పూర్వనిషయము

కాన్సిలునందు స్థితసభ్యులుగానున్న 10 మందిలో అధిక సంఖ్యాకులు 1925 మే 1 వ తేదీలోపుగా ఒడంబడిక నంగీకరింపనిచో సైన్యములతగ్గించుసభకు ఆహ్వానములన్నియు రద్దుజేయబడును. ఒకపక్షతి అంగీకరింప బడువరకు ఒడంబడిక ఆచరణలోనికి రాదు. ఈలోపుగ జాతీయమిత్రులు సైన్యముల తగ్గించుటకు ఒక చిత్తువిధానమును తయారుజేసెదరు. ఇది సభిజరుగుటకు రెండుమాసములు పూర్వము అన్ని దేశములకు తెలియజేయబడును. సభివారు యేర్పరుచుపద్ధతిని నిర్ణీతకాలములో పున అమలు జరుపకున్నచో ఒడంబడికగూడ నిరుపయోగమగును. సభ్యులలో నెవరు సభివారితీర్పు నంగీకరించవచ్చును ఒడంబడికనుండి తొలగింపబడుదురు.

ఒడంబడికనుగూర్చి యెట్టితగవులున్నను అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమువారు విచారించెదరు.

బ్రిటీషువారి ప్రత్యేక సౌకర్యములు

జినీవా, సెప్టెంబరు 22:—మధ్యవర్తుల ఒడంబడికను, మధ్యవర్తి సంఘమువారు నిన్న సాయంకాలము విచారించిరి. అర్థరహస్యముగారు బ్రిటీషునౌకాదళమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండవలెనని నుడివిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు ఒడంబడికచారలతోగాని జాతీయమిత్రోగాని యుద్ధముజేయరనియు, వారితరపున యుద్ధము జేయుదురనియు చెలిపెను. కావున బ్రిటీషునౌకాదళమునకు స్వేచ్ఛయొసంగినచో తన విధ్యుక్తములను సెరజేర్చుకొనకలుగునని నుడివెను. కావున సమితివారితరపున బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమువారు యొనర్చు యుద్ధప్రయత్నములను గూర్చినిర్వాణాధానమువారు పట్టించుకొనరాదని హాండర్సన్ గారు కోరిరి. ఈసౌకర్యమొసగుట వలన సమితివారిపట్ల పారభాటుకానేరదు. బ్రిటీషు నౌకాదళము తప్పక గాపాడవలెను. ఇది యితర దేశముల సౌకర్యమున కెంతమాత్రము ప్రతి బంధకముగావని చెలిపిరి.

ఉపసంఘ నివేదిక

ఎం. బెనిసుగారు ఉపసంఘమునందలి చర్చనుగూర్చి నివేదిక నొసంగెను. ఒడంబడికకు సమ్మతించినవారు నూతనముగా నేమియు ఒప్పుకొనలేదు. కాని వారి విధ్యుక్తములు మాత్రము విపులముగా వివరింపబడినవి. ఉపసంఘమువారితీర్పు యుద్ధముల నిర్మూలముజేయు పద్ధతిని వివరించుచున్నది. వారిగ బాధ్యతలు యెక్కువగానున్నవి. కాని అనేకదేశముల ప్రజలందరు కాంతిగొకై జినీవా వైపు యెరుగజూచుచుండ కవిట్టికేయందు ఎన్నగ్గి కందు చచ్చుటకు, ప్రభుత్వముల చర్యలతో వారికి ఆకాభంగమొనర్చవు. అప్పుడు చర్చ నిలుపుజేయబడినది.

రామచంద్రుని గారి పన్ను విచారణ కమిటీ

రష్యాసింహాననము నధిష్ఠించుట

దెర్రిను, సెప్టెంబరు 28:—గ్రాండు ధూమ్రు సైనికగా
ఈ ఖాళీగానున్న రోజునా సింహాసనమును అధిష్టించి 'జూరు' అను
విరుదు వహించినట్లు ప్రకటించెను.

ఈ ద్వాదశగారు తాను రాజయినట్లు యితర దేశములకు ఉద్యోగరీత్యా వెలుప నుద్దేశించలేదనియు, జర్మనీలోనే యండులకు నిశ్చయించినట్లు చెబియుచున్నది.

నేల్లు యువరాజుగారు

శనాడారు బోయిరి

మైక్రి, సెప్టెంబరు 22:—వేల్పు యువరాజుగారు సేను కనడాకు పయనమైరి. నగరవాసు లెల్లరు లైలుప్రేషనుకు బోయి వీడ్కో లొపంగిరి. యువరాజుగారు అమెరికా సం యుక్తరాష్ట్రములను అంత త్వరలో వీడవలసెందుకు విచార ము దెలిపి, అద్యక్షుడును వానిప్రజలు జేసిన గౌరవమును మెచ్చుకొని, మరల యెప్పుడైన రచ్చి దేశమంతయు జూడగోరె దనని నుడివెను.

జపాను కంపెనీ

ఉద్ధోగ-లందరు వదలుకొనుట

నిప్పును యూపెనుకైహ యను గొప్పకంపెనీయందు ఉద్యోగలయందు చాల కాలమునుండి అసంతృప్తి పెంపొందు తుచే ప్రపంచమందు గల అన్ని కార్మిలలోని కంపెనీ ఉద్యోగులు ను పనుల మీదకొనిరి. పనులకు రాజీనామా నిచ్చినవారందరు ను కంపెనీ అడ్వర్టునిపై గేరములను దెలుపుచు ప్రకటించిరి. అతను రాజీ నీయవలెనని గోరుటచే యిదివఱకు 11 నాయకులు డిస్మిసు కాబడిరి. ఈతగవునందు నాకాకాఖోద్యోగులు కలి యలేదు.

కొలంబో నాకాశయము

షిష్టింగు కమిటీ నివేదిక

లండను, సెప్టెంబరు 22:— కొలంబో నాకాశయమును ఎక్కువలోతు జేయుటనుగూర్చి ఇంజీరియలు పిప్పింగు కమిటీ వారొసగిన నివేదిక ప్రకటించబడినది. నాకాశయమును ప్రస్తుతము లోతుగా త్రవ్వట న్యాయముగాదని నివేదిక డెలుపుచున్నది. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న తినిభీ ముగిసినపిదప ఖర్చు అధికమగునట్లు తోచినచో, పన్నులధికముజేయు నక్కరలేకుండవలగునట్లు ఒకటిరెండుచోట్ల లోతుగా ఫ్లోములేర్పర్చుట మాత్రమైనరచిన జాలను. ఈ విషయము నాలుగై దేండ్లు పోయిన పిదప విచారింపవచ్చునని నివేదిక డెలుపుచున్నది. నివేదికము ఇకళు ఆన్య పథుత్తరములకు పంపడమైనది.

సి, ర్నాలో సినీమా కాలట

20 మందికాలిపోయిరి

... నీ మామందిరముకాలిపోవుటచే
20 మంది చనిపోయినదియు 20 మంది గాయములు బడిరని
యు, 25 మంది అగుపడలేదనియు స్మిగ్నానుండి వచ్చినవార
చెబుచున్నది.

మలమ రఙ్గరుపంట

సింగపూరి, సెప్టె 22:— రీ అసెసమెంటునకు ఫలితముగా 1923-1924 సంవత్సరముల మధ్య మలయ-లో రబ్బరు చరిట 247,000 టన్నులకు తగ్గెను. మొదటియేడు 274000 టన్ను లుండెను.

వైకం సత్సంగ హామి

కృతివాసుగారి వీడ్కోల్పు

అశ్రమమున హిందీ ఉపాధ్యాయులను కృత్తివాసుగారి
ని వీడ్కొలుపుట అశ్రమవాసులు సభిచేసిరి నాలుగు కెలలనుండి
కృత్తివాసుగారు అశ్రమములో నున్నారు. ఒకసారి ప్రతికూల
ప్రక్షమనకు చేరినతరుండులు ఆయన వీధివెంట పోవుచుండగా ము
గ్గునుండి 40-50 గజదూరమరము వరకును ముక్కుపట్టిలాగు
పొయిరి. అసభిలో కష్టస్వామయ్యగారు మున్నగు వా
కృత్తివాసుగారిని ప్రశంసించిరి. నూరురూపాయలు విరాళ
ములు వచ్చెను. (అ. (వె)

జిన్నా గారి సవరణ ఆమోదింపబడెను

కస్తూరిభాయి లాల్ భాయిగారి ప్రతి ఏకైక పన్ను తీర్మానము

విచారణ 24 వ తేదీ వరకు నిర్వహింపబడును

రంగాచార్యులు గారు

సిద్ధా సప్తవైంశతి 22:— భారతశాస్త్రసభ సేవ తిరిగి
సమావేశమయ్యెను. ఆర్థరు పేపరులో పెక్కు అవధికారతీర్మా
నములుండెను. పన్నుకమిటీ, రైల్వే పరిపాలన, ప్రైవేటిజేషన్ ప
న్ను తీసివేయుటను గురించిన తీర్మానములు ముఖ్యమైనవి.

ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక

శీతకాలములో జరుగు అసంఖ్యాక దొంగతనము వారెప్పుడు సమావేశము చేయుటకు ఏర్పాటు చేసెదరో, అసంఖ్యాక అధ్యక్షుని కెన్నుకొనటకు పిలువగల్గునట్లు 1925 సంవత్సరము డిసెంబరు 5 లేదా అంతరము అసంఖ్యాక సమావేశము చేసెదరో డిటెపవలసినదని దొంగతనమువారిని జమ్నాదాసు మెహతాగారు కోరిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారియొడ వారెట్టి న్యాయతను జూపుట లేదనిరి. వారియెడల తమకెట్టి అగారవభావము లేదని డి.వి.సి.

విషయము కేవలము గవర్నరుజనరలుగారికి సంబంధించి
నదిగనుక తామదివరకే యీ సభ్యుని ప్రశ్న అసంగతముని దెల్పితి
నని అధ్యక్షుడు జెప్పెను.

1925 సంవత్సరము పి. బ్రేవరి 15వ తేదీకి పూర్వమే అసం
స్థాపనావేశమునకు యేర్పాటు గాబడినయెడల కనీస మొకసంవత్సర
మువరకు సభనా నిష్పత్తిపై అధ్యక్షుడు నెన్నుకొనటకు బిలువడక
బోవుటచే యేతరీఖన శీతకాలములో సమావేశము కాబోవు
అసంస్థాసభ యేర్పాకాబడినదో దృఢీకరింపగోరిన మేఖాగారు
జ్వరి.

శ్వేత్యస్థాయి ఆర్థికకమిటీసభ్యుల ఎన్నికకావలయునని
పరిపాదింపబడినది.

24 వ తేదీని ఎన్నికలు జరుగునని ప్రెసిడెంటుగారు
 ప్రకటించారు.

పన్ను సంఘ విషయమయి చర్చ ప్రారంభించబడినది.

పను నంభుము

దొరతనమువారి అభివృద్ధి

సంవత్సరమునకు 200 ఓనములు జీల్లా అధికారిగా నున్నపుడు గ్రామములలో గడపుదుండెడివారని పరిశ్రామిక శాఖసభ్యుడు ఎ.సి. ఫుల్లర్జీ గారునుడివిరి. హైందవులచారిత్రము తక్కువ జీవితప్రమాణము, శరీరదుర్బలత్వము, వ్యాధి నెదుర్కొన పటిమలేమి, అజ్ఞానమువిషయములయొడ రెండుభాషలులేవు. జనసామాన్యముయొక్క సీధికగులను విచారించు విషయమున వారికి సానుభూతిగలదు. అట్టివిచారణ చేయుటకు దొరతనము వారి కయిష్టము లేదు. ఆర్థికవిచారణకును పన్నువిచారణకును పరస్పర విరుద్ధములేదు. మోయలేని వారి నెత్తిమీద నుండి పన్ను బాధ తప్పించి మోయగలవారి తలపై పన్ను భారము పెట్టెదరను అభిప్రాయముతో యీపన్ను విచారణసంఘమును ఆసంఘీ వారు ఆంగీకరించెదరని వారమకొనిరి. ఆర్థికవిచారణ ఫలితము లాభముగ నుండవలయుననిన అట్టివిచారణ పెక్కు సంవత్సరములమీద ఆధారపడియుండవలయును. గ్రామ రికార్డులు, సహకార సంఘములు యితర విషయసంబంధముగ పరికరములు పరీక్ష చేయవలయును. పూర్వశతాబ్దములలో ఆర్థికముగ భారతవర్షము భాగ్యవంతముగ నున్నదను సమస్య జరిత్రకారులును, పరిశోధన నిపుణులును దెల్పుచుసిన విషయము. సాంఘిక, పరిపాలన, శాసనకచర్య దీనికొనుటకు భారతదేశీయుల దారిద్ర్యములకు కారణములు సాంఘికములా లేక ఆర్థికములయని విచారణ సల్పవలయును. స్వరాజ్యవాదులవలె వారు భావిభాగ్యోదయమునందు విశ్వాసముగలవారు కాని యీ విచారణ రెండును వేరుగ జేయవలయును. శివవారిచే జర్పింపబడుచున్న విచారణకొరికై సమ్యగి నీయవలయునని చుట్టే గారు దెల్పిరి.

నా కృత్యదాసు గారు

అధికవిచారణ సల్పకుండ ప్రజలకు బహు నీయగల క్షేత్ర
లో తేదీ పన్నయెట్లు వనూలు చేయవలయునో నిశ్చయించుట
కాథార మేదియని వాతాయాదానుగారడిగిరి.

ఏర్పాటు కావడేన పన్నుకమిటీ సమగ్రముగ విచారణ చేయుటకు జాలదు. ఆర్థికవిచారణ సల్పటకు దౌరతనమునాదు విముఖుల జూపుటలేదు. కనుక ప్రస్తుత మేర్పరచబడిన పన్నుకమిటీని యొత్తి వేసి, ప్రాతినిధ్యము గల హైందవులను, నిపుణులను నూతనావలోకనముగల కొందర పాశ్చాత్యులను గల నొక విశాల విచారణ సంఘము నేర్పాటు చేయుట వసరమని రంగాచార్యులు గారు వాడుచు పెద్దవిచారణ కమిటీ యందు ప్రస్తుత విచారణ వర్గమువారుండుటకు రంగాచార్యులుగారి కభ్యంతోములేదు. ఆర్థికవిచారణసల్పటకు వలయు పరిరచములన్నియు రాష్ట్రములలో నున్నవి. విచారణ సల్పప్రారంభించుటకు చాలకాలముబట్టదని శివస్వామిఅయ్యరుగారి అభిప్రాయముతో వారేకేభవిచిరి. ఈ కమిటీవారిని తాత్కాలికని నేదకమును నియ్యవలసి ఆర్థికసభ్యుడు గౌరవచ్ఛను. లేదావారి యుద్యోగకాలమంత్యమును లోపల పూర్తిగిరి పోట్ల కమిటీ వారు చేయజాలనియెడ వారు కూడ విచారణ సంఘసభ్యులై భారతదేశ నేన చెయ్యవచ్చును. నవ్వ) పన్నువిచారణ సంఘ మనవసరమును వారితో వారు దేకేభవిచిరి. పన్నువిచారణ సంఘము కావలయును గని దానితోకూడ ఆర్థికవిచారణ సభ ఆవసరమైనందున నదిగూడ యేర్పాటు గావలయును. అందువలన గోస్వామిగారి సవరణకు వారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి.

విల్లనుగారు

పన్ను విచారణ కమిటీ అవసరమని హృదయపూర్వక
ముగా బలపర్చిరి. ఈ విచారణ సంఘమువారు బయల్పర్చు
రిపోర్టునచ్చువరకు ఓపిక బట్టి తదనంతరము
రిపోర్టు బరీక్షించి అవసరమైనయెడ తగిన చర్యలుండు
దీసికొనుట మంచిదని అసోసియేటెడ్లు వాణిజ్య సంఘ ప్రతినిధి
యగు విల్సన్ గారు దెల్పిరి. టారిఫ్పుర్యోధు నియమింపబడినప్పుడు
విచారణసంఘములు అసంబద్ధి వారికి నచ్చలేదు. కాని వారు చేసిన
పని అందఱును సాగదయవ్వారు.

సో చాళేను యిన్ని సుగారు:వినడు, వినడు.

పన్ను విచారణసంఘమువారిపని ముగియగనే సభ్యులందరు తృప్తిజొందెదరు. సమానముగా ధన పంపకములేకపోయినప్పటికిని హిందూదేశము మిక్కిలి భాగ్యవంతమైనదని వారి దృఢ విశ్వాసము. భారతదేశ భావి భాగ్యాభివృద్ధికొరకు పన్ను వసూలు చేయుట అవసరము. 2000 కోట్ల రూపాయలు విలువగలపంటలు సాలీనాపండింపబడుచున్నవి. కనుక తలకెంతవచ్చునో సులభముగా తెలిసికొనవచ్చును. ఇందునుండి ఖనిజములు, కలప మొదలగుసామానువలన వచ్చు ధనము వేరుచేయబడినది. బ్రిటిషువారి పరిపాలనమువలన నీటి పారుదలకు మొదలగు సౌకర్యములవలన సుమారు ముప్పదిమొదలు అరుది పెరసెంటువరకును సాగుబడిభూమి వృద్ధి అయ్యెను. యాష్టాదశి శతాబ్దముగా జనసంఖ్య హెచ్చుతేదు. కనుక హైద్రాబాదు ప్రభులు హెచ్చుపంటలను ఎగుమతిచేసి ధనమార్జించుచున్నారు. ఈవిధమున బ్రిటిషువారిపరిపాలనలో భారతవస్త్రము భాగ్యవంతులగుచున్నది. సోమరితనము, బాల్య వివాహములు మొదలైన సాంఘికకారణములు దాద్రుదమునకు కారణములు.

ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಗಾರು

ఆర్థిక సభ్యుని మొదట బాహ్యమును, కమిటి విచారణానంతరము యేమియో ముంచి ఫలితము వచ్చుననియు దెల్పినతేయ్యని మాటలకును మోసభోవద్దనిరంగస్వామి అయ్యంగారు సభ్యులనుకోరిరి. ఆర్థిక విచారణ అట్లుకుండ పన్ను విచారణాచేయుట గట్టముముందు బండి బెట్టుటలు ఎంతవిచేకమో సాంఘాతిక దొరతనము (పెడరెల్ గవన్న మెంటు) లేనిది సాంఘాదిక ఆర్థికము (పెడరెల్ పయనాన్సు) కనుయేదోనిక స్త్రీము పన్ను విచారణ సంఘము తయారు చేయుదురని సర్ బానిల్ బ్లా క్లెబ్బుగారు దలచుటంత అపసవ్యమైనది గవర్న మెంటు అప్రయిండియా కాననుమను దానిక్రింద చేయబడిన నిబంధనలు సవరణచేయబడకుండు వారెట్లు సాంఘాతిక స్త్రీము తయారు చేసెదకో వారికి దుర్భాగ్యముగ నున్నది. సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మిచ్చునెడ రాష్ట్రములతెయ్యవలసిన తొక్క నిల్వలందు

మిక్కిలి చిక్కులు వాటిల్లవని అడిగి జనరలు, సర్ ప్రెజిడెంట్ గాఢము లెట్లుగా సాక్ష్యమిచ్చిరి. కనుక యీ పన్ను విచారణ సంఘమేర్పరచుటకు ఉద్దేశ్యము ప్రజలనుండి ఎక్కువ పన్నులను వసూలు చేయుటకు సంధులు వెతుకుటగాని సాంఘాతిక ఆర్థిక స్థితియేర్పాటుకరమగుదని అయ్యర గారి నమ్మకము. కాకపోయినప్పటికిని మిక్కిలి వివరము పశ్చిమ భూమిపన్ను విషయముయందు విచారణ అవసరము లేదని కమిటీ విచారణపరిమితిపండి తొలగించబడినది. కనుక అయ్య ర గారు గోస్వామిగారి సవరణను బలపర్చిరి.

పండితమదనమోహనమాలవ్యగారు

కన్యింనుమన్న బచ్చసాలముల ఎనుమతిగుమతియై తము అంకెలను జూచి భృతపడవలనని ఐతొపియను సభ్యులను మాలవ్యాగారు కోరిరి. ప్రతిపక్షపుమీదను పన్ను యాదేశమున విధింపబడినది. ఇక దేనిమీద దొరతనమువారు పను విధించి వసూలు చేసెదని వారికి హాశ్వర్యమునల్లు చున్నదనిరి. ఈకమిటీ యేర్పాటు జేయుట యందు అసంబ్ధివారి ధర్మముల ఆర్థికసభ్యుడు అక్రమించుకొనెను. అసంబ్ధివారియెదుట యీ విషయము వెల్లడియెడ బహుశః గోస్వామిగారి సవరణప్రకారముగా సభ్యులు ఆభిప్రాయమిచ్చి యుందురు. విల్లునుగారు భారత భాగ్యభివృద్ధిని చెల్లునప్పుడు వృద్ధిఅనుచున్న పన్నులు, సభ్యులను బట్టి అదనపుపన్నులు (నూపర్ ట్యాక్సు), భూమిమీది పన్ను మొదలైన పన్నులు వారు ఆలోచించి తీరా? ప్రస్తుతము యేర్పాటుజేసిన పన్నువిచారణ సంఘముతీరు చూడ వుండులో ఉప్పుపెట్టెట్లుండును. కాస్త్రీయవిధానముగా పన్నువసూలు చేయుటకు బ్రయత్నించుట ఎండమావులలో నీరుత్రాగుటకు బోవుటవంటిది. కనుక కాలహరణము సామ్యవ్యయము నిష్ప్రయోజనము. ప్రతిపక్షజాలలోను గొన్ని జనపదములను దీసికొని ప్రజల ఆర్థికస్థితిని విచారణ సల్పుట మంచిది. కనుక గోస్వామిగారి సవరణను పండిత మదనమోహన మోహన్ గారు బలపర్చిరి.

జోషి గారు

దీక్షోపన్యాసముచేసి పన్ను విచారణ అవసరమును జోషి గారు నూచించితిగాని దానితోగాని దానికిముందుగాని పెద్ద విచారణ యేల జేయబడో. జోషిగారికి గ్రాహ్యముకాలేదు. చాలా పెద్దతరగతిప్రజలు పన్నుయిచ్చుచున్నారు. వారుపన్ను యివ్వకూడదు. అందువలన తాము యీ పన్ను విచారణ కమిటీ అవసరమని సమర్థించుచున్నారు. ఏతరగతివారు పన్నునివ్వ నవసరములేదో కమిటీవారు కనుగొనెదరు.

రామఅయ్యంగారు:—“అదియొకమిట్టి చేయగలదా?”

సర్ జేసెట్ బ్లాక్లెట్టు:—“తప్పకుండా.”

చెన్నకట్టణముమొదలగు దూరదేశములనుండి సాలకారు రూపాక్షుల జీతములకొరకు అన్యాయబోవుమండగ్రామములలో నుండుప్రజలదరవస్థయెట్లున్నదో ఊహించుట సులభము. కనుక పన్నువిచారణసంఘమును యెత్తి చేయకూడదనియు విచారణ చేయవలయుననిజోషిగారు చెప్పిరి. ఎన్నికవల్లనైనయింతకంటె నుంచివిచారణసభ్యులదొరకరనిరి. అసంబ్ధివారుభువారముకై వెడలిరి.

ఫలహారానంతరము అసంబ్ధిసమావేశమయినతర్వాత పన్ను విచారణసంఘచర్చతిరిగి జరపబడెను.

రామచంద్రరావుగారు

ప్రతిమాటను విచారణ అవశ్యకతను నిరూపించుచు ఆభిప్రాయములిచ్చినకొంతమంది ప్రముఖుల ఆప్రాయములు క్రోడీకరించి, విచారణ చారిత్రమును బునర్విమర్శ చేసెను. పన్ను వసూలు విధానమేదాని ఆధారము జేసికొనియుండలేదనియుకనుక విచారణానానివేయుట మంచిది కాదనియుననిరి. కాని విశాలమైనదానిగా యీకమిటీనిచేసి పన్ను లివ్వగలకై విషయమై విచారణ మూడ సల్పుటకు బాధతమో వారు చెబినగొన గోరిరి.

జిన్నాగారు

ప్రస్తుతపు పన్ను విచారణకమిటీ యెత్తివేసి దాని స్థానమందు యీదిగున చెల్లుబడినవిషయములను విచారించి తాత్కాలిక నివేదికమునుగూడ ప్రకటించుట కధికారము నిచ్చుచు, నిపుణులను అసంబ్ధిపక్షములతో నాలోచించినమీదటనియ మింపబడినకొంతమందిఅసభ్యులనుగల కమిటీయేర్పాటుచేయవలయుననిజిన్నా గారుసవరణ ప్రతిపాదించిరి:—(1) హిందూ దేశముతో నన్నితరగతులవారి ఆర్థికస్థితి (2) మనిషికివచ్చురాబడి (3) అనుబంధమున్న పన్ను భారముమోయగలకై (భూమి పన్ను కలసి (4) దేశములోని సామాన్య ఆక్రయములు (5) జనసంఖ్యయందలివేరువేరు తరగతులకీతరున ప్రస్తుత మీపన్ను భారముపంచబడినది. (6) పన్ను విధానమంతయు, కేంద్రరాష్ట్రము, స్థానిక, న్యాయముగను ఆర్థికస్థితివిధానముగనున్నదియు (7) యిప్పుడిప్పు దానికంటె హెచ్చించు లేకుండ పన్ను వేయు

టకు తగిన ఆశయములను (8) పన్నులు నియమించుటకును వసూలుచేయుటకును వలయునట్లుందియు (9) కూడ నవలన ఆర్థికఫలములు యిందుమీద గోస్వామిగారు సవరణ ఉపసంహరించుకొనిరి. అసంబ్ధిసభ్యులతో ప్రసంగించి దొరతనము వారుకమిటీ యేర్పాటు చేయుటకుబదులుగా విచారణ సభ్యుల సంఖ్యలో మూడోవంతు సభ్యులు దొరతనమువారును తక్కిన చెందువంతుల సంఖ్యను అసంబ్ధివారు నిర్ణయము చేయవలయుననియు జిన్నాగారి సవరణమీద పండిత మోహిలాలు సెహ్రా గారు సవరణ చెప్పిరి. సర్ అలెగ్జాండరు ముద్దెనుగారు కాన్సర్నిర్యాక కమిటీసభ్యులవల్ల యేర్పాటు చేయు నూచన అతాస్త్రీయమనియు కేంద్ర, రాష్ట్ర స్థానిక పన్నులవిషయమై విచారణ చేయవలయునని జిన్నాగారి సవరణలో గలదనియు ముద్దెనుగారు చెప్పిరి. కమిటీ విచారణ సభ్యులను, వారు చేయవలసిన రీతియు నిర్బంధించెదగా? ఉపసంహరించుకొనబడిన గోస్వామిగారి సవరణను దీసికొని భేదములేదు కనుక పండిత మోహిలాలుసెహ్రాగారి తీర్మానము కృమమయినదిగాదనిరి.

రామచంద్రంగారు

చక్రవర్తి సమాధానమిచ్చుచు రామయ్యంగారు జిన్నాగారి సవరణ అంగీకరించిరి. సర్ జేసెట్ బ్లాక్లెట్టుగారు చర్చనుపసంహరించుచు సభ వారిని సవరణ ప్రోత్సహింప పన్నువసూలుకమిటీని విచారణ ప్రారంభము గావించవలసినదని అసంబ్ధి సభ్యులను బ్లాక్లెట్టుగారు గోరిరి. కమిటీ నియమావళిను ఆర్థికకమిటీవారు రంగీకరించిరి. విచారణపరిమితి యీ భావార్థి చెలియును విచారణ సంఘమునకగు వ్యయము శాంక్షింపజేసిరి. కనుక విచారణసంఘమును ఎత్తి వేయులసినదని సభ్యులుగారుచుండుట తమకు హాశ్వర్యము కలిగించుచున్నది.

దని బ్లాక్లెట్టుగారు చెలిరి. కాని జిన్నాగారిసవరణలో ప్రకారము పన్ను వృద్ధికుండ ప్రత్యామ్నగా వేరువేరు ఆశయములను విచారణచేయుట వారి కిష్టమని తెలిపిరి. చాల క్రొత్త పన్నులు విధించుటకుగాని వారి నేపథ్యపులమీద విధించుటకుగాని దొరతనమువారి కిష్టములేదని, అమలులోనున్న పన్నులను సగటున చేయుటకు నూచనలు చెల్లుటకు నూత్రమే విచారణసంఘ మేర్పడినది. అసంబ్ధివారి ధర్మమును అక్రమించుకొను ఆభిప్రాయము దొరతనమువారికిలేదు. సాంఘాతిక ఆర్థికయేర్పాటు చేయుటకు బూర్వము అమలులోనున్న యిండియా దొరతనపు శాసనమును సవరణ చేయవలయు, నని రంగస్వామి అయ్యంగారు చెప్పిరి. ఏ యేర్పాటుకైనను నిపుణులుచేయు నూచన లుపయోగకరములుగా నుండును. అధికారముగల కమిటీవారు చేసిన రిపోర్టు ఉన్నచో అసంబ్ధివారు ఇంతకంటె తేలికేటలుగా పన్ను విషయమై చర్చింపగలరు. (నవ్వు) ఒక విషయముయొక్క అంచననే ఆర్థికవిచారణము పన్నువిచారణము గలవు. వాటికి పరస్పరసంబంధముకలను. విశాలవిచారణ నిమిత్తము రాష్ట్రీయ దొరతనములవారికి వ్రాసితిమి. జవాబు లేదురుమాచుచున్నారు. వారి తో డ్పాటు కోరుచున్నాము. కనుక ప్రస్తుతము పన్ను విచారణ యవసరము. స్థానిక, మునిసిపలు, మొదలగు సంస్థలకుయోగకరముగా యీ విచారణ యుండును.

జిన్నాగారి సవరణ వోటుకు పెట్టబడినది. 62 వోట్లు అనుకూలముగను 42 వోట్లు ప్రతికూలముగను యాయబడెను.

ప్రతిమీద ఎక్సైజు పన్ను

ప్రతిమీద ఎక్సైజుపన్ను తీసివేయవలయునని తేబడిన కనూరిభాయి లాల్ భాయిగారి తీర్మానము చుక్కెదులుట అసంబ్ధివారు ప్రారంభించిరి.

తీర్మానము

మొదట ఆర్థికకమిటీలో ఆధికసంఖ్యాకులగు హైందవుల సిఫార్సు ప్రకారము ప్రతిమీద ఎక్సైజు పన్నులను కర్షణచేయుటకు వెంటనే చర్చ తీసికొనవలయుననియు, మొదట ప్రతిమీద పరిశ్రమలకు రక్షణమొసగు సమస్యవిషయమున ట్యాంప్ బోర్డువారిచే నింకను విచారణచేయుట కేర్పాటు చేయవలసివదనియు ఈ అసంబ్ధివారు గవర్నరు జెనరలుగారిని వారి సభవారిని గోరుచున్నారు.

రక్షణనూత్రములంగీరింపక పూర్వమును, అంగీకరించిన తరువాతను ఎక్సైజుపన్ను దీసివేయుటయందు ఆమోదమును గన్నది, ఉత్పత్తిమీద పన్ను కాన ఎక్సైజుపన్ను నుంచిది కాదని దొరతనమువారితోపున 1922 సంవత్సరములో చెల్లుబడినది లాల్ భాయిగారు చెప్పిరి. వర్తమాన బాగుగ జరుగని సమయములందు యీపన్ను బాధ మలేయు హెచ్చు. కడవినసంవత్సరములో బాంబాయిమిల్లులకు యీ 117 లక్షలు చండుగవచ్చెను. ఆనవ్వుములో యీ 100 లక్షలు ఎక్సైజుపన్ను ఈదుర్భరమును ఎక్సైజుపన్ను తేనియెడల చీదల ఉపయోగముకొరకు బట్టలదరలు తగ్గించియు, విశేషముగాను అనవసరముగాను బట్టలు ఉత్పత్తిచేసి మిల్లులు మూయుటయు, జరుగకుండును కరవురాకుండ కాపాడుటకు రక్షకమైన యాయొక్కపరిశ్రమ

మీదనిది పన్ను అంతిమకాక భారతదేశము క్రమముగా విదేశపు బజారులను బోగ్వాస్తానవలసినద్యుచున్నది. చైనా తూర్పు ఆఫ్రికా మొదలైన బజారులను యిండియాలోని మిల్లు నేతబట్టలు పోపుటలేదు. ప్రతి ఎక్సైజుపన్ను చేతిమగ్గు మలకొర కుంచబడినప్పటికిని ఈ అన్యాయపు ఆర్థికనీతి బ్రిటిషువారివలన మోపబడినదియు అది భారతవత్స మాయొక్క నాశనమునకు హేతుననియు మరవదగదు. ప్రతి యంత్రయజమానులు నూలునడుపుటకు ఏర్పాటుచేసిన వేరుశాఖలున్నవి. వారికి చేతిమగ్గుములభివృద్ధిసాంధుట యిష్టమే. ఏలననగా అధికమైన నూలు ఇతర దేశములకుబంపుటకు పీలుగానుండును. మిల్లుయొక్క చెల్లింప జిన మూలధనముగా ముటికి ర నూపాయలు ఈయెక్సైజుపన్ను గానున్నది. కనుక ప్రాస్పర్తివృద్ధితో ఈ నూతనపరిశ్రమయొక్క గొంతుక పిసకనదని కోరుచు లాల్ భాయిగారు మాట్లాడిరి.

పండిత శ్యామలాలుసెహ్రా

ప్రతిమీద ఎక్సైజుపన్ను కై తిక్కుగ గాని రాజకీయ గముగగాని యెవ్వరనుమించిన బిల్లింగలేరని శ్యామలాల్ సెహ్రాగారులాల్ భాయిగారి తీర్మానమునుబలపరిచిరి. మాంచెడ్డురు, లాంక మైల నర్తము దీనికారణమువారిచేతలోని జంత్రిబాహ్యులనలె యీ దొరతనమువారు ఆడుచున్నారు. పన్ను చెల్లించువారికి కష్టమువచ్చుననియు మిల్లుదారులు విశేషలభములు దీయుదురనియు బట్ట శాస్త్రవధరలకమిట్టి పన్ను చెల్లించువారికి బాధకరముగ పీరు ప్రవర్తింతురనువాదము సరియైనది కాదు. యీ తీర్మానముప్రకారము చేసినయెడల భారతదేశములోని తమగరయిన మిల్లుబట్టలు కొంచెము చొక్కగనుండును. వెంటనే యీ సంగతి దీనిచేయవలయునని వారిఆభిప్రాయము.

రాయబహదూరు బిలాన్ సత్ దగారు యీపన్ను వసూలుచేయుట తప్పనియు ఈపన్ను దీసివేయుచో మిల్లుయజమానలు గొంతనను దొరతనమువారికి కంట్రీబ్యూషనుగా గాని లేక పనివాండ్ర కేడియైన సమపా యములుగాని చేయవలయునని త్వేష్టిర్యానమును బలపరిచిరి. టారిఫ్ బోర్డువారి కివిషయమును రిఫరుచేయుమని ప్రతిపాదకుని ఆభిప్రాయమునకు ఆల్ ఖానుగారియ్యకొనలేదు.

యం. కే. ఆచార్యులుగారు

ఎక్సైజుపన్ను తీసివేయుట చే చేతి మగ్గుముల వారి కేమియును నష్టమురాదనియు వారు విషయములను అంకెలను (facts & figures) బాగుగ పరిశీలించి యీఆభిప్రాయమును చెల్లుచున్నారనియు ఆచార్యులుగారు చెప్పిరి. కనుక భారతదేశముకు కట్టకొనుబట్టల కన్యదేశముమీద నాధారపడ నవసరములేకుండ జేయుగల యీ పరిశ్రమకు లాభ మొనగూర్చు యీపన్ను దీసివేయుటకు ఆచార్యులుగా రామోదమును చెప్పిరి.

ప్రెసిడెంటుగారు 24 వ తేదీనకు చర్చ నిర్ణయింపిరి. సభ వెడలిపోయెను. అధికార కార్యక్రమ నిర్వహణమునకు లేపు సభ తిరిగి సమావేశమగును. (అ. ప్రె)

గౌరుగారి శిక్షాశాసన సవరణఅట్టు రద్దుబిల్లు పానుఅయ్యెను

శిక్షా, నెహ్రె బరు 23:— అసభికారబిల్లులు, కడసారి ఆలోచించి గౌరుగారి శిక్షాసభ్యుల సవరణ శాసనమును రద్దు జేయుటకు అసంబ్ధి నేడు తిరిగి సమావేశమయ్యెను. ప్రసిద్ధపురుషుల సందర్శనస్థానమందు లాలా లజపతిరాయిగారుండిరి. కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మీయబడినవిమిట్టల గౌరుగారి శిక్షా శాసనసవరణఅట్టు రద్దుచేయుటకు ప్రారంభింపబడినది. చర్చ లేకుండ అన్నిక్లాజులను పీఠికయు ఆమోదింపబడెను. దొరతనమువారు వలసవడదని తేకలువేసిరిగాని డివిజనుగోరైరి. బిల్లు పాను చేయవలసినదని గౌరుగారు ప్రతిపాదించిరి. గౌరుగారి బిల్లు అసంబ్ధివారిచే పానుచేయబడెను. చెబ్బునియొక్క వోట్లు గౌరుగారి బిల్లున కనుకూలముగను, నలుబదివోట్లు ప్రతికూలముగను వేయబడెను.

గౌరుగారు

రిప్రసిఫులాను కమిటీవారు సిఫార్సుచేసినప్పటికిని దొరతనమువారు అందులకియ్యకొనని దానిని అసంబ్ధివారిని చేయవలసినదని తాను గోరుచున్నానని గౌరుగారు వారిబిల్లు ప్రతిపాదించుచు నడిచిరి.

టాంప్ బోర్డును గారు

అసంబ్ధివారికి ప్రతిపక్షంగముగాను టాంప్ బోర్డు సన్ను గారు యీబిల్లును ప్రోత్సహింపవలసినదని చెప్పిరి. సంఘములహక్కుల నిరోధనములను దీసివేయుట కీబిల్లు ప్రతిపాదించబడినదని చెప్పబడినది పూర్తియైన స్టేటుమెంటుకాదు. సంఘముల నిర్మాణపు హక్కులు సభ్యులయొక్కగా సభ్యులుగాని వారియొక్క హక్కులుగాని నిర్బంధించబడ గూడదని నిరూపించుచు పండిత మోహిలాలు గారు ఆభిప్రాయములో గౌరవనీయులైన

దేశము, నిజమిట్లుగాగల గ్రంథములనుండి విపులముగా హామీ
తేల్చుటకైగారకు టాంకిక సన్న గారు త్రోడికరించిరి. తేల్చుటకై
యొక్క పెక్కులు నిర్బంధించబడుటలేదని యిట్టివలయుటలేదని
నస్పృహనవే ఉద్దేశము పెరిగినవారందరిని హామీతేల్చే
టకై రక్షింపిరి. ప్రపంచమందన్ని దేశములలోను సంఘముల
నిర్మించుకొను హక్కులు చిక్కులకు కారణ మగుచున్నది. ఇం
గ్లాండులో సమైక్యము అనేకము జరిగినవి. ఆమెకా సంగము
క్రొత్తమునందు వర్తకసంఘములు ప్రత్యేకవర్తకపు హక్కు
కారకు సాక్షింపబడుటవలన దానిభేదముల వలన యిట్లుండి
అదేయొక యొక్కనుచున్నార. ఏసంఘమేని కాననొల్లంపు
నము చేయవచ్చుదు దొరతనమువారు అట్టిసంఘముల బానిసండి
రక్షించుకొనవలయునని నిజమిట్లుగా రు దెప్పిరి. కాంతి భంగ
పర్వకుండ సంఘములకు యింగ్లాండులోగూడ ఇట్టిసంఘములవిష
యమున తగిన నిబంధనములు గలవు క్రిమినలు లాయందు సందు
ఉన్నయెడ వెంటనే బూ ర్తియొక్కరిననదని 1918 సంవత్సర
మున తేల్చబడిన సరి రిజనాల్డుగారి స్టేటుమెంటునుండి హామీ
మొందరుగారు జరిగిరి. సందులుసూచుటకు బదులు గౌరవగారి
బిల్లు సందులను సృష్టించుచున్నది. కాశ్యోతపు కాసనములలోనొక
భాగముగా యీచట్టము యీదేశమునందుండవలయుననిరి. సవ
రణచేయుటకు బదులు గా రద్దుచేయుటకు బ్రయత్నించు
చుండిరి. చట్టములోని కొన్ని నిబంధనలు పంజాబుదేశమునందు
వినియోగించుచున్నార.

ప్రస్తుతపరిస్థితుల చిక్కులు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ
గారు దెప్పిరి. ఇట్టి వాతావరణమునందు లా ఆర్డరులను కాపా
డుటకు బాధ్యులైన దొరతనమువారు యీ అమృతము వీడుటకు
యియ్యకొనరు. (హర్షధ్వనులు)

లాల్లా దునిచందుగారు

యజ్ఞమువచ్చినట్లుగా విశేషమేమియు లేకుండ యీచ
ట్టము పంజాబుదేశమునందు గుర్తినియోగము చేయుచున్నారని
లాల్లా దునిచందుగారు దెప్పిరి. చిక్కుదశయందు ఉపయోగించు
కొనుటకు క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోర్టు, యిండియన్ సీనలకోర్టు
నిబంధనలు దొరతనమువారికి చాలుననిరి.

జన్నా గారు

అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధాన మియ్యకుండ ప్రాథమిక పాఠ
పుస్తకములనుండి చట్టముమీద (Law) దీక్షోపన్యాసము టాం
కిన్ సన్న గారిచ్చిరి. మామూలుసమయములందు ఇట్టి ఆపాధారణ
చట్టములు గావలయునని గోరు దొరతన మేదియైన యీ భూ
ప్రపంచమున గలదా? అంజనేయము తీచట్టము అణచలేదు.
అంజనేయము అణచినట్లు దొరతనమువారికి నిద్రన
మైన నీయులేదు. ఈచట్ట మిప్పుడు పంజాబుదేశములో అమలు
నందున్నది. తనయొక్కపరిపాలన విషయమునగాని నిబంధనల
విషయమునగాని యొక్కరిన జోక్యము గలుగజేసికొనకూడదని
దెల్పు రాజామూలవలె హాం కాన్యదర్శివాదము కాన్యించు
చున్నది. ఈచట్టము ప్రకారము కాన్యనిర్వాహకులయొక్క
ఆర్డరులను తిరగులేదు.

వారి ఉత్పత్తివలన వెంటనే ఆసంఘసభ్యుడు కైలునకు బోవుట
కు సిద్ధపడవలయును. లేదా ఆసంఘమంత ప్రసిద్ధమైన పనిచే
యుచున్న సభ్యులభ్యుత్తమునకు రాజీనీయవలయునుదీక్షిలుచే
యకుండ వోటుయిచ్చి పరువు పొగొట్టుకొనటకు బదులుగా ఆ
సంస్థివారు యీచట్ట రిపీలుచేయుటకు వోటుయిచ్చి ప్రతిష్ఠ
బోగొట్టుకొనదని జన్నా గారు నొక్కిచెప్పిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

తమ ఉపన్యాసమును టాంకిన్ సన్న గారు దప్పగా దె
ల్చి దొరతనమువారికి బలపరచుకొన చూచిరిని పండితమోతీ
లాలు నెహ్రూగారినిరి. దొరతనమువారు యీయోజనకు ఆ
రాచక సేరములను ఉత్తరవాలదునియు, వారి పద్ధతులను స
వరణ జేసికొనని యెడల యీ సేరము లంత్యముగాకపోవుటయే
గాకయొక హాజీఉదయమున నిద్రనుండి లేచునది అఖిల భారత
దేశముకురహస్యసంఘములలోజిక్కికొని యున్నదని తెలిసికొని
దరని పండిత మోతీలాలుగారు దెప్పిరి. "మీరు మహాసంకటము
ను గల్గించు నొక చర్యయిందున నిలబడియున్నారు. ఒక అడుగు
డిగిన అగాధములోబడిదరు." రహస్యపుసంఘములను అణచలేక
పోయినప్పటిని సందేహ స్పృహ లను క్రొత్త సంఘ
ములు సాక్షింపించుటకు సూచన బా క్రొత్త చట్ట
టుకు ఉపయోగించునని హాంమెంబరుగారు దెప్పిరి. అట్టి ఉ
ద్దేశమును తేల్చుటకు క్రిమినలుగన్న యువకులనందరినిజా
క్రొత్తచట్టము కొకకాసనము చేసినయెడల దొరతనమువారి పని
సుఖపుగానుండును. ఇంగ్లాండున యిట్టికాసనమున్నదనిగాని, దొ
రతనమువారికి అట్టి అధికారమున్నదనిగాని వారు యేసంఘము
ను కాసననిబంధమొడిగిదని ప్రకటించుట కధికారములన్నన
వనిగాని నెహ్రూగారు దెల్పులేదనిరి. ఈ దేశమునందు దొర
తనమువారి యజ్ఞప్రకారముగా యేసంఘము కాసనబద్ధమైనదో

యేదికాదోవారి ఆధీనమందున్నది. న్యాయస్థానములకు హక్కు
లేదు. నిరంకుశపు చట్టములన్నియును రద్దుచేయుటకు యీసభ
వారు పూనికొనిరి. ఇది నిరంకుశకాసనము. దీనిని రద్దుచేసినయె
డల వారిప్రతిష్ఠకు భంగములేదు.

కాల్ వర్మగారు

పంజాబులో నొకసంఘమునకు జేరినవారు దొరతనము
వారి అధికారమును మాత్రమేగాక, న్యాయస్థానములయొక్క,
కాసనముయొక్క, సామాన్య ఆస్తినిబంధన చట్టముల యొక్క
అధికారమును ధిక్కరించు చున్నారు అని కాల్వర్మ గారు
దెప్పిరి.

భిమునులాలు గారు:— శిక్కునాయకుల శేషు విచార
ణలో నుండగ కాల్వర్మగారు యీతీరుగ మాట్లాడుట నుసంగత
ముగ నున్నదాయని భిమునులాలుగా రడిగిరి.

ప్రెసిడెంటుగారు:— విషయము విచారించుటకు స్ప
ష్టముగా దెల్పవలసినదని ప్రెసిడెంటుగా రనిరి.

విచారణ జరుగుచున్న విషయమై వారు ముచ్చటించ
లేదనియు యిదివరకే విచారించబడిన అనేకకేసుల విషయమై
దెల్పితిరనియు కాల్వర్మగారు సమాధానమిచ్చిరి. సామాన్యకాస
నములను వెండు సంవత్సరము లుపయోగింప బడినది. అప్పటికి
ని పంజాబులో అధికారిధికార్తము మొండగుటచే యీసాధా
రణకాసనములు ప్రయోగించవలసివచ్చెను. తమ రాష్ట్రము
నందులూ ఆర్డరుల కాపాడుటకు బాధ్యతగలవారి కాసనములన్ని
అధికారమును బోగొట్టుకొనరని కాల్వర్మగారు దెప్పిరి.

అలెగ్జాండరు మడ్డిమనుగారు

భయము నుత్పాదించుట, భీతావహము గలు
గజేయుటయే ముఖ్యోద్దేశములుగా గల సభ్య
ముల నణచగూడదని యెవ్వరును నూచింపకుండలేదని హాం
మెంబరుగారు దెప్పిరి.

జన్నా గారు:— కాని యెవరు విచారణ చేయునది?
హాంమెంబరు:— అందుచే ఆత్మ సవరణ చేయవలయు
నుగాని రద్దుచేయకూడదు. ఆత్మశోధన సంబంధసంఘములనెంత
సంఘములన్నిటిని అణచివేయుటయందు వారందరూను యేకే
భవించిరిని మడ్డిమనుగారునిరి.

సర్ శివస్వామిఅయ్యగారు

యేసంఘమైనను చట్టానుభవమునని దొరతన
ము వారు ప్రకటించుట కవకాశ మిచ్చు
చున్న 15 టి. క్లాజా రద్దుజేసినరూ యనియుదానినిబట్టి తమ
వోటునిచ్చుటఆధాగవడియున్నదనియు శివస్వామి గారుదెప్పిరి.
కడపటిదశయందు అట్టి ముఖ్యవిషయమున తామేమియు శప
థము చేయకాలమని హాంమెంబరుగారునిరి. వెనుకటిదినమున
వారడిగి యున్నయెడ వాము ఇండియా దొరతనమువారితో
ప్రసంగించియుండి వారని మడ్డిమనుగారునిరి. వెనుకటిదిన
మునసర్ భిమున్ లాల్ సెల్వేవాడుగానుకూడ యీవిషయమై
వాదానము గోరిరని గౌరవగారు దెప్పిరి.

సెల్వేవాడుగారు ఆత్మరద్దు చేయ గోర లే
దనియు, న్యాయ కాళి వారి జోక్యము
గలుగజేసికొనుటకు వీరియ్యగోరిరని మడ్డిమనుగారునిరి. వంగ
దేశమున, పంజాబుదేశమున నున్న పరిస్థితులనుబట్టి వాతావ
ణము ప్రతిమాలముగనన్నదని వారి అభిప్రాయమని మడ్డిమెను
గారునిరి. ఇటువంటిఆత్మలను మామూలుసమయములందుగూడ కూ
డదనిరి. ఈకాల మిప్పుడు మామూలువాతావరణములో లేదని
జన్నా గారిప్పుకొనిరి. ఆరాచకము నణచుటకు అధికారము
చాలకపోవచ్చును. కాని తమకే కిసాన్సభ్యము లందుల కుపయో
గించెదరు. "మీరే ప్రత్యేక అధికారములను దీనివేసినయెడల మా
మూలకాసనములకును మార్గలూకును మధ్య మెట్టుయేమి
యును లేదు.

జన్నా గారు:— నుంచి బ్రభుత్వము.
హాంమెంబరుగారు:— దొరతనము యిదివరకే నుంచి

దిగానన్నదని నే ననుకొనుచున్నాను. (నవ్వు) హాం
మెంబరుగారు తుదకు బిల్లుప్రతిఘటించిరి. దావ్యరు గారు
గారిబిల్లు వోటుకు లేబడెను. దెబ్బనిబడి ట్టుఅట్టరద్దుచే
యటకు అనుమలముగాను నలుది వోట్లు ప్రతిమాలముగాను
నేయబడెను. ప్రస్తుతము పరిస్థితులు క్లిష్టముగనన్నవనియు
దొరతనమువారి బాధామునుత్సజింపలేదనియు హాంమెంబరు
సర్ అలెగ్జాండరుగారు దృఢముగా జెప్పిరి.

రామఅయ్యంగారి ఇండియన్ ఎవిడెన్సు ఆక్టుసవరణ
బిల్లు సెల్వేమిటివాడికి రిపరచెయ్యగా న్యరమయ్యెను.
ఇండియన్ రిజిస్ట్రేషన్ ఆక్టుసవరణబిల్లు ఇండియన్ రిజి
షన్ ఆక్టుసవరణబిల్లు సెల్వేమిటివాడికి రిపరచేయుటకు
రంగాచార్యులుగారు ప్రతిపాదించిరి.

ప్రతిమను ప్రాయలేదని అంగీకరించనప్పడు రిజిస్ట్రారు
లవలె సబురీజిస్ట్రారులగూడ విచారణ గల టు కధి

కారము యీ బిల్లు మూలమున అధికారము
వారి కియ్యబడుచున్నది. ఈబిల్లు రాష్ట్రీయప్రభుత్వకాళిలకు
ను సానికప్రభుత్వములకును సంబంధించుటచే వారు అభిప్రాయ
మును దెల్పుట కవకాశ మియ్యవలయునని టాంకిన్ సన్న గారు
గోరిరి. అందరి యభిప్రాయములను దెలియజేయుటకును బిల్లుబం
ప ప్రతిపాదించబడి అంగీకృతమయ్యెను. (అ. ప్రె.)

గవర్నరు జెనరలుగారికి

విజ్ఞాపనము

అసంబ్లిసభ్యులు సంపుట

సింహ, సెప్టెంబరు 28:— రాబోవు సెప్టెంబరు అసం
బ్లిసభ ధిల్లీలో సమావేశము చేయవలసినదని వైకుంఠాగారిని
గోరుచు పెక్కుమంది సభ్యులంతకముతో నొక విజ్ఞాపనము
బంపబడునని దెలియచున్నది. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా రిపోర్టు

హాజియాత్రికులకొరకు తెరువ సిఫార్సుచేయుట

సింహ, సెప్టెంబరు 28:— విద్యాకాళాంగమగు అడ్వి
జరీ కమిటీ కలకత్తాలో హాజియాత్రికుల ఉపయోగముకొరకు
తెరువవచ్చునని యేకగ్రీవముగా సిఫార్సుచేసినట్లు దెలియచు
న్నది. రెండుసంవత్సరముల క్రితము యీవిషయమున దావ్య
రు హాజివాజియాద్రినుగారు ఒక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.
(అ. ప్రె.)

కేంద్ర శాసనసభా కమిటీ

ప్రథమసమావేశము

సింహ, సెప్టెంబరు 28:— భారతదేశములోనికి విశేష
మూలధనప్రవాహవిషయ మలోచించుటకు కేంద్రశాసనసభ
కమిటీవారు నేడు సమావేశమయ్యిరి. ఇదియే వారి మొదటి స
మావేశము. (అ. ప్రె.)

కొకనాడ సవారి నేటుకోర్టులో

అసలు నెం 15/1924

నోటీసు

వాదులు:— 1. ముత్తా సత్యప్రసన్నం 2 యీ సర్వా
రాయుడు మైనరయినందున అన్న సక్తిమై 1 వాది.

ప్రతివాదులు:— 1. శంధ్రంగి ఆనందరావు 2. మె
నూరి శోగిలత్తుగారావు 3. యీ రామారావు 4. యీ వెంక
ట్రావు 5. యీ కృష్ణమూర్తి 6, 4, 5, మైనర్లయినందున అన్న
సక్తిమై 2 ప్రతివాది.

సదరు నెంబరున వాదులు యీ ప్రతివాదుల మైనరు
8180-6-5 లకు ప్రాంతరీనోటునుబట్టి దావా తెచ్చినారు. సదరు
దావా యీనెల 27 తేదీని 1 ప్రతివాది సమక్షముననిత్తము
నాయిదాఅయ్యున్నది. గనుక సదరు వాయిదాజేడిగిని అం
తెముందుగాని ప్రతివాదులు స్వయంగాగాని తేక ఆత్మరైజాదు
నకీబుద్దారాగాగాని హాజరై స్టేటుమెంట్లు వగయిరాబా
దాఖలుచేసుకోవలెను. లేనియెడల మిమ్ములను ఎక్స్ ప్రెస్సిగా
ప్రతిఘటించుచునని యిందుమూలముగా తెలియపర్చడమయినది.
కొకనాడ } సి. రామసోమయాజులు,
28-9-24 } వాదులకరవు వకీల్.

మహారాజ శ్రీ బందరు

ప్రిన్సిపల్ సబుకోర్టులో

అసలు నెం 1/24

అపిలేషన్లు:— సరజ శేషచలంవక్త రా.
రిస్పాండెంట్లు:— నందు వెంకటకోమడరామకృష్ణ
య్యవక్త రాలు.

నోటీసు

యీనెంబరు అసెలులో 24-9-10 + 11 రిస్పాండెం
ట్లయిన 2 పూచాట్టాభి 4. చిన్నించెమ్మారెడ్డి, 9. పూచా
కొలేయ్య, 10, యీ రామయ్య 11. యీ వెంకటచలం అయి
నెంబరికి నోటీసులు సర్దుకానందున 1-10-24 తేదీకిసబ్ జ్యూరులు
సర్దుకు వుత్తరువుఅయినది. ఆ తేదీకి ఆ రిస్పాండెంట్లు సదరు
కోర్టులో హాజరుకానియెడల యొక్కొట్టి చేయబడుదని తె
లియజేయడమయినది.

కా. భావనారాయణరావు,

వాతావరణ సితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 24 వ తేది బుధవారము

మార్పుజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్ర శాతము	గత 24 గంటలలో ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో గాలి వేగము	మొత్తము మొత్తము
గోపాలపురం	87.8	78.8	...	21.05	44.96
విశాఖపట్టణము	87.2	78.5	0.2	16.84	37.09
కాకినాడ	87.6	76.6	1.02	23.84	39.09
మచిలీపట్టణము	89.1	76.9	0.04	20.81	41.59
కర్నూలు	91.5	75.1	...	10.46	26.01
బళ్లారి	90.5	71.9	0.02	10.11	20.51
కడప	89.7	76.5	0.05	11.03	31.28
నెల్లూరు	89.0	74.2	1.83	12.98	37.98
మద్రాసు	88.1	75.8	0.54	16.21	50.74
కడపూరు	83.8	75.5	1.67	7.82	52.94
నెలము	81.6	73.4	0.02	15.08	39.30
కోయంబతూరు	84.6	71.4	0.14	23.84	22.29
తిరుచనాపల్లి	83.1	75.6	1.37	9.75	33.18
నాగపట్టణము	80.6	75.8	1.06	6.84	54.98
మధుర	84.2	75.1	0.85	15.91	33.58
పాంపన	88.8	78.4	0.71	2.45	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	8.34	28.34
తిరువేండ్రము	82.0	74.3	0.88	60.51	64.51
కొచ్చిన్	85.6	74.4	2.17	127.38	114.51
కాలికట్టు	86.8	74.4	0.81	134.66	117.16
మంగళూరు	86.4	74.2	0.78	126.89	125.68
తెంగళూరు	81.9	66.8	0.78	18.44	35.37
మెర్కార	75.4	63.0	1.09	139.19	125.46
కొడైకనాల్	62.9	53.3	1.44	38.55	62.18

గోపాలపురం, వర్షము:—సామాన్యముగా వర్షము. కాకినాడలో 1.02" విశాఖపట్టణంలో 0.52 "మచిలీపట్టణమునందు చిన్నజల్లు కురిసినది. కాకినాడలో పగటివేడి మి 2½ తక్కువగా నున్నది. మేగములు కొద్దిగాగలవు. బళ్లారి కడపజిల్లాలయందు చిన్నవర్షముపడినది. ఆర్ద్రత యెక్కువగా నున్నది. పగటివేడిమి 8½ తక్కువ. నెల్లూరులో 1.83" కడపలో 1.67" మద్రాసులో 0.54" వర్షము కురిసింది. పగటివేడిమి 5౦ నుండి 7½ తక్కువగా నున్నది. బంగాళాఖాతము నైరుతిమూల తగ్గియున్నది. చెన్నరాష్ట్రమునందు యెక్కువగా వర్షము కురియునూచనలు గలవు. సి. ఆర్. సామ్రాజ్యము.

ది మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇక్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

ఇదివరలో ఈ కంపెనీవారిచే ప్రచురింపబడిన మొదటి, రెండవరకముల చార్జీ తర్జుమల 1924 సం॥రం అక్టోబరు మొదటి తారీఖునుండి అమలులోనికివచ్చును. వారముకడపలు మద్రాసు నుండి తెంగళూరికి, తెంగళూరినుండి మద్రాసుకు 1 వ తరగతి టిక్కెట్లు మామూలు ప్రకారమే యివ్వబడును. అయితే రూ॥ 44 లకును, రూ॥ 37లు మాత్రమే చార్జీ చేయబడును. ఆ తారీఖునుండియే మాడునూనములకొకసారి చొప్పున మా 1924 సం॥రం నెం 49 వ కాలనిర్ణయ పుస్తకమునందు 98 పుటయందు 15 వ పేజీలో తెలుపబడిన ప్రకారము తక్కువలెల్ల చొప్పున యివ్వబడుచుండిన మొదటి, రెండవరకముల టిక్కెట్లు అసివేయబడినదని యందుమూలముగా అందరికి తెలియజేయబడుచున్నది.

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

శీ॥ శే॥ మహారాజాగారి ప్రశంస

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 22:—ఈ మధ్యాహ్నమున శాసనసభ కలిసికొనెను. అధ్యక్షుడుగ దివానుగారు శ్రీ శ్రీ సభ్యులనుండి ప్రమాణములను గొనినపిదప గతించిన మహారాజాగారినిగూర్చి ప్రశంసించుచు యిట్లుచెప్పెను:—

“హాయి 23 వ కర్మాటకమునాటి విమోచవృత్తాంతము జరిగినపిమ్మట మనము మొదటిసారి యామందెరమున కలిసికొనుచున్నాము. కావున 40 సంవత్సరములకాలము మనరాష్ట్రమునుపాలించి మనరాష్ట్రముయొక్క భావిగతుల రూపమునుదాల్చిన మనప్రభువునుదలచుకొని గౌరవించుట మనవిధియైయున్నది. శ్రీ కులం తిరువాత్ గారు గతించినందువలన తిరువాన్కూరుకు గలిగిననష్టము యంతంతయునెచ్చె నలవిగాదు. కీర్తివంతులగువారి ప్రభుత్వముక్రింద రాష్ట్రముపొందిన యభివృద్ధినిగూర్చి తలంచుట కది యదనుకాదు. తనప్రజల యైక్యత్యాభివృద్ధులు పొందవలెననియు సత్ప్రతిపాలనము నెలకొల్పవలెననియు మనము నందికొని తనవిధులను యెడతెగనిభక్తితో నిర్వహించుటవలననే మనదేశము అభివృద్ధి పరిపాలనములుగల దేశములలో ఆగ్రస్థానమును వహించుచున్నది. పరిపాలనమును వహించిన మొదటిదినములలోనే ఆయన, చేయబడు గౌరవముల నన్నిటిని పొంది పనిచేయుటకు యూరకుండజాలమని చెప్పిరి. రాష్ట్రమును “ఆమోఘస్థితి”లోనికి తీసికొనివచ్చుట ఆదర్శముగా పెట్టుకొని దానికొరకు ఆయన విశ్రాంతియొరగకుండ ఆహారాశ్రమములు పనిచేసెను. తనజీవితమువల్లను పనివల్లనుకూడ మన సంతతివారికి మార్గదర్శకములును ఉత్సాహజనకములును అగు విషయములను వారు వదిలి వెళ్లియున్నారు. మనము గౌరవముగాకూర్చుని మాట్లాడుకొనుచున్న యీ శాసనసభ మనకు మన ప్రభువుచేత 36 సంవత్సరములక్రిందట యొసంగబడినది. అప్పటి కాలములో ప్రతినిధిసంస్థలను స్వదేశసంస్థానములవా రెవ్వరను యెరుంగరు.

ఇప్పటికిని యిది అట్టిసంస్థలలో ఆగ్రస్థానమును వహించుచున్నది. వారినియొరిగినవారెల్లరును వారిని ప్రేమించువారును ప్రశంసించువారైతెప్ప మరయుకరు లేరు.

మరియు నిప్పుడు రాష్ట్రపరిపాలనను వహించినదపు మన్న మహారాజీ రీతెంటుగారికి మన నమస్కారపూర్వక సంవత్సరములందు మనవిధియొప్పున్నది.”

ఇంతయు సభవారు నిలుచుండి స్వీకరించిరి. చైకం సత్యాగ్రహమునుగూర్చి ప్రశ్నితరములు ముగిసిన వెనుక ఛార్జ్ కౌన్సిల్వారు డిమాండుచేసెను. దానిమీద అలవిపరిపాలనపై వాదప్రతివాదములు జరిగెను. (ఆ. ప్రె.)

కాశీనగరమున ఒహిరంగసభ

డాక్టరు బిసె టుగారి ఉపన్యాసము

22 వ తేదీ సాయంకాలము కాశీనగరమున బాబూ భగవాన్ సాగారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్ప ఒహిరంగసభ జరిగినది. డాక్టరు ఆనీబిసెంటుగారు ఒకగంటనేపు వికమత్యమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. వికమత్యము కలుగకున్న స్వరాజ్యమురాదని తెలిపిరి. “ఎట్టివివాదలుకలిగినను మధ్యవర్తులద్వారా పరిష్కరించుకొందుము గాని మాలోమేము కొట్లాడము గాన మీరు ఉపవాసదీక్షను వదలవలెనని యీసభవారు హిందువులును మహమ్మదీయులును కలిసి మహాత్ముని కోరుచున్నారు” అనుతీర్మానము ఆసభలో ఆమోదింపబడెను. ఆతంతివాత్త వెంటనే మహాత్మున కంపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

అకాల మరణము

కాకినాడలో గొప్ప కుటుంబమునకు చెందినవారును ధనికులును, భూస్వాములును, నైపులు అయిన వైండా వెంకటచలమయ్య శ్రీశ్రీగారు 56 వ యేటనే అకాలమృత్యువునాత బడిరిని డెలుపుట కంతయు చింతిలుచున్నాను.

వీరు స్వదేశీయుండు మిక్కిలి అభిమానముగలవారు. వీరి గృహంబున జరుగు ఎల్లకార్యములకు ఖర్చులే ఉపయోగింతురు. జరిగిన కార్యమును నీమహానీయులు విరివిగా ధనసహాయమునూ డా చేసివున్నారు. భక్తిపరులును సర్వదా పురాణకాలక్షేప మొనరించువారు, బీదలకు వస్త్రములు, కంబళ్లు, చెంబులు, బోర్లు, గొడుగులను యిచ్చుటయు, మాకాకినాడ పట్టణమున అనేక బ్రాహ్మణులకు గృహదానమొసగి పేర్గాంచినవారు! ధర్మసక్రము కట్టించుటకు రు 50,000 లు విరాళముల నొసగియున్నారు. గణపతి పేరన, గణపతిభాండారగార మని ఉచిత పఠన మందిరముకట్టి స్థాపించుటయే గాక, ప్రతివత్సరమున నవదినములు సంగీతములతోడను పారికభలతోడను బ్రాహ్మణ సంతర్పణలతో నవరాత్రులు జయప్రదముగా జరుపుచుండి. దానధర్మములు శాసగులలో వీరు మిక్కిలి ఉధారస్వభావము గలవారు. వీరికుటుంబమునకు ఇతర బంధువర్గమునకు నాసానుభూతిని తెలియపర్చుచున్నాను.

హాకిం మహమ్మద్ మెయిన్సుద్దీన్, డాక్టర్.

నక్సన్ దంతచూరము

పండ్లనొప్పులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాణుల వామట దీనివలన స్వస్థమునను. నాలుకమీద పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశీ మూలికల ఔషధముతోను ఔషధప్రవ్యములతోను చేయబడినది 1 డబ్బీ 0.2-0, డజను 1.4-0. టి.ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి. 1191 నెం. 1 ఎ. ఆంధ్రావాత్ 22 వ తేది తిరువల్లికేణి చుట్టగా.

ఇలో ఫౌంటెన్ కలము బంగారు నేస్టికలము

అది మేలైనరకము 14 కారెట్ల బంగారుపాళి కలదు. పొలిపైనయుండు ఇరిడియము, చాలాదృఢమగుచున్నది. ఈ కలమును యేవిధముగానైనను వాడవచ్చును. సిరా బాగుగా ప్రవహించును. ఈదినములలో ఫౌంటెన్ కలము ప్రతియొకరికిని మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనది గాన ఒక మేలైన ఫౌంటెన్ కలము చతుకలో అందమైనదిగా, తయారుచేయుట యవగరమయినది.

ఈగుణములన్నియు నీ ఇలోఫౌంటెన్ కలమునందు గలవు. ఈకలమువల 7-0-0 మాత్రము పోస్టేజిఖర్చులుగాక.

Sole Importers,

Giri Bros., Triplicane Madras.

ఆగళితో నామురు 116 లు బహుమానము

ఇది తుయదగ్గ, ఉబ్బసము మొదలగు యెటువంటి శ్రేష్ఠవ్యాధివై నను పనిచేసేటిదను. ఒకవారము నేవించినయెడల దీనిగుణము అత్యద్భుతముగా కనబడును. దీనికి పథ్యములేదు. మాకు రాకపోకలకు ఖర్చులపంపినయెడల యెటువంటి తుయ రోగమునైనను నివారణచేసి వైస్వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. నారంగజాలకు సరిపోవుమందు వి. పి. ఖర్చులతో రు 8.0-0 నెలరోజులకు 10.8.0

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్టు, గోదావరిజిల్లా.

మలేరియాను, మరియితర జ్వరములన్నియును “ఇ స నా ఫె లి” చే అతిత్వరలో నివారించును

తైవాజ్యమును తత్కాలమునకు మాత్రమే అపివేయును. అయితే ఇ స నా ఫె లి 15 దినములలో జ్వరమును పూర్తిగా వేరుతో తీసివేయును. అన్నివిధముల మలేరియా జ్వరములను ‘ఇ స నా ఫె లి’ అత్యద్భుతముగా వాగుచేయును. అని ప్రసిద్ధి చెందినది. గమక మలేరియాకు అతి నమ్మకమైన ఔషధమని పేరున్నది. ముత్యంకూ రాకుండ అలంకరణకు ఉదయము సాయంత్రములందు ఒక్కొక్క మాత్రమున నేవించిన చాలును.

పూర్తిగా గణము గలుగుటకు 2 బుడ్లు 15 దినములు నేవించినచాలును. పసిడిడ్రుకు “ఇ స నా ఫె లి”ను (ద్రవరూపముగానున్న ఇ స నా ఫె లి) వాడవలెను.

కండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ పబ్లింట్లు,

Gorio Ltd., Post Box 159, Fort, Bombay.

హిందూమహమ్మదీయమైత్రి

సమకూర్చు తెలుగు?

[గాంధీమహాత్మాకు సవకీవన ప్రతికయందు హిందూ మహమ్మదీయ ప్రేమములగుర్తి వ్రాసినవ్యాసమును భాషాంతరికరించి 'ఎంగు ఇండియా'లో నిట్లు ప్రకటించెను.]

సూరతులో నొకమహాసభయం దుపన్యసించునపుడు ఆచటిమిత్రులు కొందరు సంఘటనోద్యమమునుగుర్తి నాయభిప్రాయముల చెలిసికొనగోరగా హిందూమహమ్మదీయమైత్రిని గుర్తి సవిరళముగ చర్చించియుంటిని. సభముగిసినపిదప మహమ్మదీయనిత్రు డొకడు యీసమస్యపరిష్కారమునకు కొన్ని సూచనల బంపెను. ఈజాతివిభేదోపద్రవము గుజరాతులో నైనను లేకపోలేదు. విసవగరప్రవహార మింకను పరిష్కారమైనదని చెప్పటకు వీలులేదు. మండలలో యింకను కొంత కష్టముగలదు. అహమ్మదాబాదులో ఆల్లరి జరుగునని కొంత భయపడెను. ఉమ్మెతులో నేడో ఆల్లరి జరుగుననిగూడ భీతాహముండెను. ఇతరచోట్లగూడ వీహారలో భాగల్పారు మున్నగుచోట్లగూడ నిదేహితిలో నుండెను.

హిందూమహమ్మదీయసమస్య కోజుకు కోజు తీవ్రరూపము దాల్చుచున్నది. ముమ్మందు ఒక్కవిషయము మాత్రము విశేషము జేయవలయును. ఈఆల్లరుల సందర్భమున ప్రభుత్వపక్షమువారి కేమో వెనుకనుండి ప్రజ్వలిల్ల జేయునట్లుల విందుము. ఈఆపవాదు నిజమే యైనయెడల ఆశ్చర్యముగాదు గాని చాలవేదగ నుండును. ప్రభుత్వవిధానము మనలను విభజించుటయే గావున ఆల్లరుల ప్రజ్వలిల్ల జేసిన ఆశ్చర్యములేదు. ఇకను వేదయేల ననగా రెండు జాతులలో దీనివలన లాభ మెవరి కనుమాట దోచుటలేదు. పోట్లాడుస్వభావ మున్న వారికి నూడుపవారు వచ్చి పోట్లాడునట్లు జేయగలరు. ప్రోహ్లాదులకును కోమట్లకును, మున్నీమహమ్మదీయలలోగాని ప్రభుత్వమువారు పోట్లాటులెట్టినట్లుల మనము వినలేము. హిందువులును మహమ్మదీయులును యెప్పుడును పోట్లాడుకొను నుండుటచేతనే వారువచ్చి పోట్లాటుపెట్టికేమో యని అనుమానమును భయమునుపడుటకు కారణమగుచున్నది. మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించి నిలుపుకొనవలెనన్న యీపోట్లాటుస్వభావమును పోగొట్టుకొనవలయును.

హిందువులు భయగ్రాహులై యున్నంతకాలము పోట్లాటులు జరుగుచునేయుండును. పిరికిపంద లున్నచోట్లెల్ల దుండగిండుండురు. అయ్యో భయ మని ముడుమకున్న న్నాక్కును యెవ్వరును తక్షింపరాని హిందువులు తెలుసుకొనవలయును. మరియొకమనుష్యుని జూచిననే భయమగునెడల భగవంతుని యందు విశ్వాసము లేదనవలయును. భగవంతుడు విశ్వమయుడని యేమాత్రమును సమ్యక్ములేనివాడే కరీరలమును సమ్యక్మును. హిందువై నవాడు భగవంతునియందైన విశ్వాసముంచనలెను లేదా తనకరీరలమునైన సమ్యక్ముననలయును. రెంటిలో నేదియు జేయవచ్చుయెడల ఆజాతి నాశనమేయగును.

భగవంతునియందు విశ్వాసముంచి మనుష్యుడంటే భయమును పోగొట్టుటయే అహింసామార్గమును సర్వోత్తమమార్గమై యున్నది. ఇకను రెండవది స్వకరీరలమునై నాధారపడి యుండుట దౌర్జన్యమార్గము. ప్రపంచములో దేనినిగాని వరింపవచ్చును. ఒక్కడే ఒక్కసారియే రెంటిని యొకకాలమున ప్రయోగింపజాలడు. హిందువులును మహమ్మదీయులును ఉభయములు దౌర్జన్యమార్గమును వరించునెడల స్వరాజ్యమును త్వరలో సాధించుమాటను మానివేయవలెను. దండధర్మలై శాంతిజేహార్చుట యనగా యేవోకొద్ది పోట్లాటు జరిగి కొన్నితల కాయ తెగురుటతోను ఒకడజనుదేవాలయములు భిన్నభుగటతోను సరిపారు. ఆయెనయెడల తీర్పు కాలము పోరాటము జరిగి రుధిరప్రవాహములు పారవలయును. సంఘటనోద్యమము నాకు యిష్టమును అయిష్టముగూడాను. సంఘటనమనగా అఖాదాలను బెట్టి దానిద్యాతా హిందూపైల్వాలను తయారుజేయుటనగా చాల విచారపడవలయును. ఈపైల్వాలతో మీరు మిమ్ములను గాని మీమితమునుగాని రక్షించుకొనజాలరు. ఒకకష్టము బోయి మరియొకటితోడుగూడ యగుట గానచ్చును. ఈఅఖాదాలను భాష్యాదులు కోమట్లును యితరులును కరీరలల మభివృద్ధిజేసి నుట కుపయోగించునెడల నేనేమియు కాదనను. అఖాదాలను అందు కుపయోగించునెడల నిషేధింప నక్కరలేదు. కాని మహమ్మదీయులతో పోట్లాడుటకుమాత్ర మని అక్కరలేదని

నిస్సందేహముగ జెప్పగలను. పోట్లాడుగల కరీరలల మబ్బుటకు యెన్ని యోసంవత్సరములు పట్టును.

కాబట్టి అఖాదాలు సరియైన మార్గముగాదు. మనము మహమ్మదీయుల మృత్యుముల జూరగొనవలెనన్న ఆత్మపారిశుద్ధ్యమునకై తపస్సును జేయవలయును. మనలోనున్న దోషమునంతను పారద్రోలవలెను. వారు మనల నెదుర్కొనునెడల దెబ్బకు జెప్ప వేయుటగాక దైర్ద్యముతో చావు నెదుర్కొని పెల్లము పిల్లలను వెనుక దిగబడిచి మక్కవావు జావకుండ ఆదెబ్బలను దిని సంతోషముతో చావు నెదుర్కొనవలెను.

మహమ్మదీయులకుగూడ నిట్టిసలహానే యిచ్చెదను. కాని అది అనవసరము. కారణము సాధారణముగా మహమ్మదీయులు దుండగిడని అభిప్రాయము. మహమ్మదీయులు పోట్లాడుగలరని వాగా పోట్లాడుతారని ఒకభావ మేర్పడిపోయినది. కాబట్టి హిందువులు తిరగబడితే వారు రక్షించుకొను తెట్లో చెప్ప నక్కరలేదు. న్యాయప్రకారము వారి నోపిక పట్టుకొనుదని చెప్పవలెను. గుండాతనము నావుకొని కాంతముగ ప్రవర్తించి వారికి విజ్ఞ విచేసుకోవలెను. ఇతరవిషయములలో హిందువులు ప్రతిబంధకమని మహమ్మదీయులు తలంపవచ్చును. వారు వారికి ఆధిక ప్రతిబంధకమని తలంపవచ్చును. హిందువులు బక్రీరుజాన వారితోకర్మలతో బోక్యము గలుగజేసికొందు రని భయపడవచ్చును. కాని హిందువులు కొట్టెదరని వారిభయము లేదు. కావున నేను వారి కీ మాత్రము జెప్పెదను. "మీరు ఇస్లామును లాటితోగాని కత్తితోగాని రక్షింపజాలరు. లాటిల కోజులు పోయినవి. ఏమతమైనను తపనగురు పారిశుద్ధ్యమును బట్టి యుండును. మీయవకులను రక్షించువని గుండాలకు వదలి నేయునెడల ఇస్లాము మతమునకు చాలహాని జేయుట యగును. ఆయెనయెడల ఇస్లాముమతము ఫకీర్లయొక్కయు, అల్లను పూజించువారియొక్కయు మతము గానరదు.

ఇంతవరకు మొత్తముమీద సలహానిచ్చుచుంటిని. మహమ్మదీయులు హిందువులకై ఆవును రక్షింపవలెననియు; ఉత్తరహిందూదేశమువందువలె హిందువులు మహమ్మదీయుల సస్పృహకుంక జూడరాదనియు మాలానాహజరతుమహాని నాకుజెప్పెను. నే నాయన కిట్లుజెప్పితిని. "నేను యీవిషయమున నీతో చేరముజేయుటలేదు. హిందువులకొరకై మహమ్మదీయులు గోవునురక్షించుట విధి యని తలంచునెడల, హిందువులు వారియెడ యెట్లు ప్రవర్తించినను అట్లే జేయవచ్చును. మహమ్మదీయు దస్పృహకుంక హిందువు భావించుట పాపము. మహమ్మదీయుడు గోవును రక్షించినను భక్షించినను హిందువు మాత్ర మట్లుజేయరాదు. హిందూజాతులు నాల్గింటిలో ఒకరి కొకరెట్లు అస్పృహకులుగాకో అట్లే మహమ్మదీయులును గారు. ఈవిషయములు నూత్రప్రాయములని తలంచెదను. హిందూమతము నుద్దేశించుమీగాని హైందవేతరల ద్వేషించుమీగాని బోధించునెడల అది వాతనముగావలసినదే. అప్పుడు యెక్కువతక్కువలేమియు లేకుండ అన్నిజాతులను వానివాని యిండ్లను చక్కచెట్టుకొనవలెను. గోవును రక్షించుటకై మహమ్మదీయునితో విరోధముగనుండుట అవునుచంపుటయే, దీనితో యిట్టిది పాపమును. హైందవేతరుడు ఆవును చంపినమాత్రమున హిందూమతము నాశనముగాదు. గోవునురక్షించుట హిందూమతధర్మముగని హైందవేతరునియెడల దౌర్జన్యము జేసి ఆవును రక్షించుటమాత్రము వానిమతము గానరదు. హిందువులకు భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము గావలెగాని, హిందూరాజ్యమక్కరలేదు. హిందూరాజ్యమైనను అందు పరపహానమున్నయెడల మహమ్మదీయులకును క్రైస్తవులకుగూడ స్థానముండను. దౌర్జన్యప్రయోగముజేసి కాక, మహమ్మదీయులను యితరులను స్పార్ధమును వీడునట్లుజేసి గోహత్య మానునట్లు జేసినయెడల హిందువులభ్యాతి యెక్కువగును. కావునహిందూరాజ్యమువచ్చునని కలలోనైన అనుకొనుట దేశభక్తి మీనమును.

ఇకను సంగీతముగుర్తిన గోలగలదు. అది కోజుకు కోజెక్కువగుచున్నది. హిందువులు మేళముజేయుట తప్పని సరిగాదు గావున మహమ్మదీయుల కోరికప్రకారము మేళింప యెడుట హాసమవునని సూరతులో వచ్చినలేఖయందు దెలుపబడినది. ఈవిషయము మావిలేఖకు డనుకొనునంత స్వల్పమైన నయెడల బాగుగనేయుండును. అది స్వల్ప మేమాత్రమును గాదు. హిందూమత సంబంధమును నుత్సవములేమియు మేళము లేనిదే జరుగవు. ఇందు మహమ్మదీయుల మనస్సునుగూడ కనిపెట్టవలసినదే. అటువంటిపుడు మేళముల కొరత తక్కువజేయవచ్చును. ఇంతయు యిచ్చువుచ్చుకొను పద్ధతిమీద జరుగ

వలెను. నేనీవిషయమై మహమ్మదీయుల నేకులతో మాట్లాడితిని. మహమ్మదీయుడు గానివాడు ముగిడుదగ్గర మేళముజేయు డుండ మహమ్మదీయు చాటుకపెట్టుట ధర్మముని ఇస్లాములో నెక్కడిను చెల్లియుండలేదని నాకు చెలియును. అనినిని మహమ్మదీయేతరులు జేయుటవలన ఇస్లాముమతమునకు వచ్చిన అపాయ మేమియును లేదు. కావున మేళము విషయముని తగాదాపడవలసిన అవసరములేదు.

అనేకచోట్ల మహమ్మదీయులు హిందువులను మేళము జేయనీకుండ బలవంతముగ నాపప్రయత్నించిరి. ఇది యేమాత్రమును సహింపజాలము. ఉదారస్వభావ మున్నయెడల వెంటనే వంగనది దౌర్జన్యముతో వంగనేరదు. ఉదారతతో వేడుకొన్నపుడు లొంగుట మతముగను. దౌర్జన్యమునకు లొంగుట మతప్రప్రమగును. మహమ్మదీయులెక్కడ చెబ్బులకొట్టెదరోయని హిందువులు మేళము నాపినయెడల వారు హిందువులేకారు. ఈవిషయమున మొత్తముమీద నీ విధముగ జెప్పవచ్చును. హిందువులు ముగిడులయెడుట మేళమునావు నాచారమున్నయెడల దానికేమియు భంగము గలిగింపరాదు. ఎట్టి ఆటంకము లేకుండ మేళముజేయుచుండెనయెడల ఆ ఆచారము జరుగునునే యుండవలెను. ఎక్కడైనను ఆల్లరులు జరుగునను భయముగడి వివాదవచ్చినయెడల ఉభయజాతులును యీవిషయమును పంచాయితీకి పెట్టవలెను.

ఎక్కడనైన న్యాయాధికారులు మేళము జేయరాదని నిషేధించినపుడు హిందువులు తమయిష్టమునచ్చినట్లుల జేయరాదు. మహమ్మదీయులు బలవంతముగ మేళముల నాపరాదు.

మహమ్మదీయులు లొంగక, హిందువులు దౌర్జన్యము గల్గనని భయపడి, న్యాయస్థానాధిపతులు నిషేధింపక యున్నపుడు హిందువులు మేళములతో నూరేగింపులుజేయుచు యెన్ని చెబ్బులు తెగిలినను భరించి యూరకుండవలెను. అట్టి యూరేగింపులతో జేయవారును మేళముజేయవారును యిట్టి త్యాగమునకు సంసిద్ధులు గానలయును. ఈవిధముగ జేసినయెడల వారు తమమతమును ఆత్మగౌరవమును రక్షించిన వారగుదురు.

హిందువు లీతపోబలమును సాధన జేయవచ్చుయెడల ఆత్మరక్షణకై దౌర్జన్యమునకు గడంగవచ్చును. వారియిష్టము ఎదురుతిరగవచ్చును యెదురు తిరిగియు చావునిధిమైనపుడు యెవ్వరుగాని న్యాయస్థానముల సహాయముగాని ప్రభుత్వసహాయముగాని కొరరాదు. ఏవత్తుమారై నను అట్టి సహాయమును గోరునెడల యింకొకరు వెనుదగ్గవలయును. న్యాయస్థానములకు బోవుట తప్పనియెడల దొంగసాక్ష్యములకు మాత్రము బోరాదు.

న్యాయముగ యుద్ధముజేయుటలో ధర్మము, యిష్టము ప్రకారము చెబ్బులనతిని చెబ్బులకొట్టినపిదప ఉభయపక్షములును శాంతిపడి తైటినుండిసహాయమును గోరకుండవలెను. ఇంకను ద్వేషముగాని, వగదీర్చుకొనుటగాని యుండనే యుండరాదు.

పోట్లాటు లెప్పుడుగాని ఒకపీఠిలోనుండి మరియొకపీఠిలోనికి బోరాదు. వ్రేల్లు, వృద్ధులు, బలహీనులు, పిల్లలు వీరి నేమాత్రము హింసింపరాదు. ఈనిబంధనల ననుసరించునెడల పోట్లాటుయనునది చతురముగ నుండును.

గుజరాతులోని హిందువులును మహమ్మదీయులును చల్లబడి శాంతిముగ నుండురని నమ్మెదను. ఉమ్మెతులోనేమో ఆల్లరి జరుగునని పడినభయము వట్టిదనిగూడ నమ్మెదను. అట్లు సుభయజాతులవారును అన్యోన్యము సంప్రదించుకొని ఉన్నవిభేదములను పోగొట్టుకొందురు గాక.

ప్రేమబంధులను విడనాడి దేవాలయములను మేళమును వానిగతివానిదని విడిచివచ్చెన మనుభయములో పారిపోవుట మతముగానరదు. అది పిరికిపందతనము. అది పారుషముగానరదు. పారుష మీనమనదగును. పారుషవంతునకు అహింస నుగుణము. పిరికిపంద కదియన్న యేమియో తెలియదు.

హిందువునకు పిరికితనముపోవుటకును, మహమ్మదీయునకు దుండగ తనముపోవుటకును కొంతకాలము బట్టును. ఈలోపల ఉభయజాతులలోను కొంచె మలోచనగలవారు తగినప్రయత్నములజేసి కమములు గల్గినపుడెల్ల అవ్యవహారమును పంచాయితీకి చెట్టుటయై కము. వారికిని యేమియును చేయదోచదు. కాని వారు శాంతిని నెలకొల్పుటకు తమమన్న కక్షినంతకు చని యోగింపవలెను.

హిందూమహమ్మదీయమతములు

లండను టైమ్స్ పత్రిక

హిందూమహమ్మదీయ తగవులనుగూర్చి జెప్పుచు ఇండియా దేశమునందు ప్రభుత్వమువారి చురుకుదనముచేతను సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల తెలివి తేటలచేతనే ఎన్నియో అవాంతరములు చాటినవని లండను టైమ్స్ పత్రిక యాదిగువరీతిని వ్రాయుచున్నది:—

బ్రిటీషు ఇండియాలో హిందూమహమ్మదీయుల కెట్టి ప్రాణాంతకమైన తగవులు సంభవించుచుండ మొహరముపండుగ గడచినది. ఈమొహరము ఫానిక ఇండియా ప్రభుత్వములవారి చురుకుదనమును సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగుల సాత్వికత్వమును మెచ్చుకొనవలసియున్నది. కాని ఉద్యోగుల పరిభాషలో “సంఘాంతతగవుల” బదునట్టియు, యితరులచే మతవైషమ్యములను బాధపడవట్టియు తగవులు తూర్తిగా అంతమొందలేనట్లు గన్పట్టును.

మహమ్మదీయ స్వతంత్రరాజ్యములలో ప్రధానమైనట్టిదియు ధనవంతమైనట్టిదియు అగు వైజామురాష్ట్రమునందు యీ ఉత్సవసందర్భమున మతావేళములు కలిగెను. హైదరాబాదునందు గుల్బర్గాలో హిందూదేవాలయములు నలుబదికి పైగా నాశనమొనర్చబడినవి. సుమారు 800 నుండి ప్రాణములు గోల్పోయినట్లు తెలియుచున్నది.

ఈ కొట్లాటలగుర్చి మేము చెబుటలో వైజాముగారి పరిపాలనను విమర్శించుటలేదు. స్వతంత్రరాష్ట్రములలో బ్రిటీషు ఇండియాలో నున్నట్లు హిందూమహమ్మదీయవైషమ్యములు లేవు గాన స్వపరిపాలనయందేనో శాంతినిదురునని స్వరాజ్యముకొరత ప్రచారము చేయువారివాదమును యీ కొట్లాట వార్త ఖండించును. హైదరాబాదునందు పాలితులలో అధిక సంఖ్యాకులు పాలకుని మతమువారు. కొన్నిచోట్లగూడ ఉభయమతములకు వికమత్వముగలదని స్వరాజ్యవాదులు వాదించుచుండిరి. కాని, హిందూమహమ్మదీయులకుగల సంబంధబాంధవ్యములను మొదటినుండియు గనునించుచున్నా రెల్లరు యిట్టిమతావేళములు ఆగ్రా, ముంబై, నగరములలోవలెనే స్వతంత్రరాష్ట్రములలో గూడ సంభవించుటకు అవకాశము గలదని గుర్తించియుండును.

గతనెలలో హైదరాబాదునందు జరిగినట్టి వచ్చేవారము సంయుక్తరాష్ట్రములలో జరుగవచ్చును. ఇరుపక్షముల వారికి పోటీగానుండు వాంఛలు, మతావేళములందలి భేదము ఆచారములందుగల వ్యత్యాసము, యివన్నియు హిందూదేశములో ఉభయమతములవారును ఎక్కువగల ప్రతినగరమునందును పనిజేయుచుండును. ఇతరదేశమునందుకన్న వైషమ్యములు తక్కువగా నుండునట్లు గణించబడు వంగరాష్ట్రమున గూడ గత 12 మాసములలో మతసంబంధముగు తగవులు ఎక్కువగాగలవు. సి. ఆర్. దాసుగారు స్వయముగా మహమ్మదీయ స్వరాజ్యపక్షమువారిలో జేసిన ఒడంబడికనే కొంతమంది హిందూనాయకులు నిశించిరి. మహమ్మదీయులలో కొందరుగూడ హేళనగా జూచిరి. కాంగ్రెసుపక్షమునందు చేరిన హిందూనాయకులు యీ తగవులను నిలుపుజేయలేక బోయిరి. వైషమ్యములను మాన్పజాలకుండిరి.

వాటికి ఏమహమ్మదాలీవంటి మహమ్మదీయనాయకుల సహాయము లేకబోయెను. ఈయన నిపుణుడు కాకపోవుటచేతన ఉపన్యాసములవలన హిందువుల మనసులు నొప్పించెను. ప్రస్తుతము తమ రాజకీయాభిప్రాయములచే నెనుకబడియుండిన మితవాదు లంతకన్న యెక్కువప్రయోజనము గాకపోయిరి.

గాంధీగారు మదిల్సిన హిందూమహమ్మదీయమైత్రి అంతమొందనని స్పష్టమైనది. దౌర్జన్యరాహిత్యశాంతిదూతచే బ్రిటీషుపరిపాలనాద్వేషముపై నాధాపడి, బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు తురుష్కలీలాభము నాశనమొనర్చునన్నారను అసత్యప్రచారములచే బలపడిన యీ హిందూమహమ్మదీయమైత్రి తురుష్కలు తమంతతామే కాలిఫాను అగౌరవరచి తొలగించుటతో అంతమొందినది.

కాని తగినసహాయములేక యీమైత్రి అంతమొందుట వలన హిందూమహమ్మదీయ సంబంధములు పూర్వపుస్థితికి రాలేదు. మతములమధ్య అన్యోన్యత సస్కరణలకు పూర్వము కంటే యిప్పుడు పూర్తిగా చెడినది. అందుకు కారణములు యీ దేశగతులకు బాగుగ తెలిసియుండవలెను. హిందూమతమునందు గలదీనివలన ఒక కారణము. హిందూమతము, యిది పరకులత, అనేకతరములనుండి వచ్చుచున్న ఆచారములయందే నమ్మకముగలిగి నూతనముగా నేరిన చేర్పుకొనుట యెరుగని వశముగానుండిక యితరమతములను తనలో చేర్చుకొన ఆవకాశముగల జాతీయమతముగా మారినది. ఈమార్పు ఆర్యసమాజమునందలి హిందూమతాఖిలయంద గగపడును. అసమాజము నాయకుడైన స్వామిశ్రద్ధానందగారు సంయుక్తరాష్ట్రములందు మహమ్మదీయ రసపుత్రులను తిరిగి తమ పూర్వమతమును హిందూమతమునకు చేర్చుకొనెను. ప్రత్యేకవ్యక్తులను మతం

తరీకరముచేసికొని తనలో చేర్చుకొనగల ప్రపంచమతము లన్నిటిలో హిందూమతముగూడ నొకటిగా మదనమోహన మాలవ్యావల్లికి పూర్వచారపరాయణు డంగీకరించెను. ఈ నూతనమార్పులవలన తమ ప్రచారమునకు అడ్డువచ్చునని మహమ్మదీయ మతప్రచారకులు భయపడిరి. మతసహనము జూపు సాంప్రదాయము గలవారగుటచే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మహమ్మదీయప్రచారకులనుగాని, ఆర్యమతప్రచారకులనుగాని వాతంతి ద్వేషబుద్ధితో పనిజేయుచున్నను శాసనాతిక్రమణము గానంతకాలము అభ్యంతర బెట్టజాలకుండిరి.

మహమ్మదీయులు ఆకురతజూపుటకు వేరొక కారణము. గలదు. దీనివిషయము ఇంగ్లాండులోకన్న ఇండియాలో బాగుగ తెలియును. ఇండియాలో ప్రస్తుతమున్న జాతిప్రాతినిధ్యము కొంతమంది ఆధునిక సిద్ధాంతముల ననుసరించువారికి సరిపడక జోయినను, అది యుండవలెననుటకు అనుకూలవాదము గలదు. వైశాల్యమునుబట్టి ప్రాతినిధ్య మొసంగినచో కొన్నిసంఘములు తమ యభిప్రాయమును వెల్లెబ్బింపుటకే అవకాశము లేక అడుగంటియుండిపోవును. అట్టిసంఘములు ప్రస్తుతవిధానమునందు ప్రత్యేకనియోజకవ్యవస్థలుగా నేర్పాటుజేయబడినవి. ఇండియాలో చాలరాష్ట్రములందు తక్కువ సంఖ్యగానున్న మహమ్మదీయులకు 1909 శాసనసభ లకు మావలన యిట్టి సౌకర్య మొసగబడినది. ఈసౌకర్యమునే 1919 చట్టమునందు పునరుద్ధరించి పంజాబులోని శిక్కులనుగూడ అనుకరించునట్లు విస్తరింపజేసిరి. ఈవ్యవస్థయందు గల లోపములను మాంటేగు చెప్పుకొన్న సంస్కర్తకర్తలు విపులముగా దెలిపిననుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారే మహమ్మదీయులతో కలసి యందుల కంగీకరించిరి.

ఇప్పుడు సిమ్లాలో విచారణజేయుచున్న సంస్కరణల విచారణసంఘమునందు హిందువులు జాతిప్రాతినిధ్యమును నిరసింపుచు సాత్త్వికము లిచ్చుచున్నారు. కొందరు దానిని ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధాన అవసరమునకు కారణముగాగూడ నూచించిరి. అందువలన నూతనముగావచ్చు సంస్కరణములందు యీసౌకర్యము పోవునేమోయని మహమ్మదీయులు భయపడుచున్నారు. అట్టిచేయున జరిగినచో తప్పక శాంతిభంగము కలుగునని కొందరు మహమ్మదీయనక్తులు ప్రభుత్వమువారికి నూచించుచున్నారు. ఇండియాదేశమును బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలనకు తగిన దానిగా జేయుటయే బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి తలంపని ప్రకటించబడినది. మహమ్మదీయులేగాక, సిక్కులు మహారాష్ట్రీయులుగూడ వారివారి రాజకీయ చరిత్రాత్మకమైన స్రామఖర్చునట్టి అనుభవించుచున్న యీసౌకర్యమును తొలగించినచో తప్పక అంతకలహములును దేశీయమదరము తలపింపును. బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిన భారతదేశాభివృద్ధికి భంగమువచ్చును.

ఈలోపుగ పూర్వమునుండియున్న పగలకు నూతనానుమానములు తోడ్పడినచో సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులకు కష్టమధిక మగును.

“హిందూస్థాన్ టైమ్స్”

ప్రధానసంచిక వెలువడినది

విషయసూచిక

డిల్లీ, సెప్టెంబరు 22:—“హిందూస్థాన్ టైమ్స్” అను పత్రికయొక్క ప్రధానసంచిక నేటిసాయంకాలమున వెలువడినది. ఇందు మహాత్మాగాంధీ, టాగూరు, దాసు, పండిత మదన మోహనమాలవ్యా, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, డాక్టరు గౌరు, మి. సె. నాయుడు, రంగచారియారు, సర్ పురుషోత్తమదాసు, థామారు దాసుగార్లు మన్నన అన్నిపక్షముల నాయకులయొక్కయు సందేశములుకలవు. మొదటిపేజీలో “ఆంగ్లోయిండియన్ స్వాగతము” అనుశీర్షిక క్రింద “పయినీరు” “సివిలు అండు మిలిటరీకెటె” పత్రికలయొక్కవ్యాఖ్యలు వేయబడినవి. ఇది పండ్రెండుపేజీలపత్రిక. ఇందున్న ప్రత్యేకవ్యాసములలో హిందూదేశముపట్ల కార్మికప్రభుత్వమువారి వైఖరినిగూర్చి మహమ్మదాలీగారు వ్రాసిన దీర్ఘవ్యాసముకటిగలదు. “మనము” అనునొక ప్రధానవ్యాసములో బహువిశాలమైన జాతీయతకు తాను నిలబడుననియు పక్షాభిప్రాయములను తాను తెక్కుగొనననియు తనవిధానమును పత్రిక సంగ్రహముగా చెప్పుకొన్నది. ఇచ్చటనే నివాసమేర్పరచుకొన్న యూరక్షయనులతో సహాయించు అందరును కలరు. (అ. ప్రె.)

అంతర్జాతీయ ఆధ్యాత్మిక సాంఘాతికసభ

అల్లాబాదు, సెప్టెంబరు 22:—వైశ్వలో హిందూదేశమునుగూర్చి తెలుపుటకు వి. డి. ఋషిగారు హిందూదేశ ప్రజల సాహాయ్యములేకపోవుటచే ప్యారిసుకు పోజాలరై. (అ. ప్రె.)

భారత సంస్కరణలు

(సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారు)

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారు భారతీయ సంస్కరణములగుర్చి టైమ్స్ పత్రికకు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

భారతదేశమునకు అధినివేశకరాజ్య స్వత్వమును గోరుటకు ప్రతినిధులుగా వచ్చినవారిలో నొకరగు ఈశ్వరశరణుగారు, భారతీయులకు ఇంగ్లాండుపై ద్వేషము గలదని టైమ్స్ పత్రికలోని సంపాదకీయవ్యాసమును ఖండించుచు ఆపత్రిక కొక లేఖవ్రాసెను. అధినివేశకరాజ్య స్వత్వము స్వపరిపాలనాహక్కుతోగూడ ఒసంగినకాని భారతదేశమునందు శాంతి కుదురదని ఆలేఖయందు తెలిపెను. ఈవాంఛ కొనియాడదగినదే. కాని ఈశ్వరశరణుగారును వారిమిత్రులును తీసికేడకు ఏకగ్రీవముగా నిరాకరించుటచే తమవాంఛ తీర్చుకొనటకు ప్రయత్నించునట్లుగపడదు. దీని ఫలితమేమన, ఇండియాలోనున్న కొద్దివలమంది బ్రిటీషుఉద్యోగులను తిండిలేకమాడ్చి పారదోలుట యగునని నాయుడేజేము. ఇండియాలో ఆరాచకము సంభవించుచుండ కాపాడినది యీబ్రిటీషు ఉద్యోగులేయని మొన్న నీమధ్య డిల్లీ కలఃత్రా నగరములలో జరిగిన కొట్లాటలు తెలుపగలవు. వివిధమతములచేతను జాతిభేదములచేతను యిప్పటికిని కలహములు పెంపొందుచుండు యీవిశాలదేశమునందు రాజకీయసఖ్యత కుడిగ్గినది యీబ్రిటీషు ఉద్యోగులే. ఈసత్వమును చివరకు భారతదేశమునందుగూడ గుర్తించబడినట్లు నూచనలుగలవు. ఒక భారతీయవార్తాపత్రిక డిల్లీతగవులనుగూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

“డిల్లీలో కొట్లాటలుటయే ఆచారముగానున్న రోజులలో స్వరాజ్యవాంఛను ప్రోత్సహించు కాంగ్రెసు, కిలాఫతుసంఘములు ఎవరు లక్ష్యముజేయుదురు? ఆవేశపూరితులగు ప్రజలు వారిచే హింసించబడుచున్నవారును తప్ప వేరెవ్వరను కనబడనప్పడు, రంగస్థలమున కురుకు ప్రభుత్వమువారి నాకరలనుగూర్చి తప్ప వేరొకరిని తలపెట్టువారుండరు.”

జాతీయపక్ష నాయకులు సమయమున కగుపడక ప్రభుత్వోద్యోగులు శాంతియేర్పాటు లానర్పినపిదప వచ్చి సమయమునకు రాలేదని ఉద్యోగులను నిందించెదరు.

ఈశ్వరశరణుగారు కోరుచున్న అధినివేశ రాజ్యస్వత్వము గందర్భమున, ఎ. ఎస్. సర్వీసు, సిమ్లాలో సంస్కరణవిచారణసంఘముయెదుట నొసంగిన సాత్త్వికమును ఉదహరించెదను. సర్వీసుగారు ఈశ్వరశరణుగారివలెనే న్యాయవాదులు. కాని వీరివలె విద్యాధికులప్రాతినిధ్యము వహించుటలేదు. బొంబాయిశాసనసభయందు మహాంఘోరిలనుయితర జాతులవారికిని ప్రాతినిధ్యము వహించిరి. ఆయ నిట్లు తెలిపెను:—

నిమ్నజాతులకు స్థానములను ప్రత్యేకించుట అత్యవసరము. ఏమన, బ్రాహ్మణులు యిదివరకు ప్రజలందరితరపున సౌకర్యములను సంపాదించి యితరులను వానియందు భాగవిచ్చుటలేదు.

ప్రత్యేక ఏర్పాటులేనిచో బ్రాహ్మణుల నిరంకుశత్వవధికమగును. ఫానిక సంఘములందు బ్రాహ్మణుల అధికముగా నుండి తమగ్రామములలో సెక్కుల పాతకాల నిర్బిండుకొనిరి. ప్రభుత్వోద్యోగములను ఎక్కువగా తామే స్వీకరించిరి. భారతదేశమునందు హిందువులును మహమ్మదీయులను కలియకుండుటచే ఒకజాతివారిగా నెంచుటకు వీలులేదు. ప్రస్తుతము ఒక జాతివారిగా గుర్తించబడుటకు జరుగు ఏర్పాటు లన్నియు నిమ్నజాతుల యభివృద్ధికి ప్రతిబంధకము లగును. ఉన్నత జాతులవారు సార్వభౌమై నిమ్నజాతులు అభివృద్ధికై జేయుచున్న స్వప్రయత్నములకు అడ్డుబెట్టుచుండురు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు జనబాహుళ్యమున కనుకూలముగా నుండురు.”

నిమ్నపట్టముగ వివరించు యీసత్వము భారతీయుని ముఖమున వినుటచే యెక్కువ శ్రావ్యముగా నుండును. ఇదేండ్లనుండి యీసత్వమునే మేము వెల్లెబ్బింపుచుండ మమ్ము నిందించిరి. ఈవాక్యములు ఈశ్వరశరణుగారు అధినివేశ స్వత్వమును గోరు వాదమును అణచివేయుచున్నది ఆయన యభిప్రాయముప్రకార మదికొద్దిమందియొక్క నిరంకుశపాలనయగును. వై వాక్యములందు తెలిపిన సత్వమును చాలకాలము నుండి యీదేశగులకు తెలియకుండ భారతీయరాజకీయవేత్తలు కప్పిబుచ్చిరి. వారును యీదేశమునందలి వారిమిత్రులను నిజసిద్ధిని విచారించుటను నిరాకరించుటచే భారతదేశమునందు జనబాహుళ్యముయొక్క సౌఖ్యమునకు భంగము కచ్చుననుట సప్తము. కాని నిజము బయల్పడక మానదు.

(లండను టైమ్స్)

రాం. చి

సెప్టెంబరు 22:—రాంచీ ప్రభుత్వమందిరమున సర్ పాన్సీ లీలరుగారు నేడొక దర్బారును చేసిరి.

ఆంగ్లశాఖాధికారి కలరావ్యాధి శీఘ్రముగా తగ్గుచున్నదనియు 18 సెప్టెంబరుతో ముగిసినవారములో మరణములు వేముటికి తక్కువగానేయున్నదనియు తెలుపుచున్నాడు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

185, మౌంటురోడ్డు-మదరాసు, 66. చిక్ వేట, బెంగుళూర్ సిటీ.

డాక్టరు ఆచార్య లక్ష్మీపతి బి. ఏ., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపితమైనది.
నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ బోషధములకు పుట్టినిల్లు.

సిద్ధ మకరధ్వజ

(బై ప జ్య ర త్న వ లి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదాబధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది.

ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చకర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. పై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగ మాచే తయారుచేయబడి యున్నది.

శ్లో॥ స్వేచ్ఛాహారవిహారోః నకవాచిద్విషద్యతే॥ మేధాయః కాంతిజననః కామోద్దీపన కృష్ణహాళా॥
బుద్ధిని, ఆయురాయమును నృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంతినిచ్చును. హెచ్చుగ భాతువునై జేసి కామోద్దీపనము గలిగించును. ఆతిమూత్రము, క్షయ, శుఖరోగములు మొదలగు భాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగ నుపయోగకరము ఉపయోగించువిధానము మందులో బంపబడును. వెల 25 మాత్రము లలో హెచ్చుగ నుపయోగకరము ఉపయోగించువిధానము మందులో బంపబడును. వెల 25 మాత్రము రూ 5-0-0

వసూలైన మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

మోసపు మందులవలనను, ఇతరులుకూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుటవలనను మోసపోకును “ఆంధ్ర” అను పదమును చక్కగ గమనింపుడు.

అన్ని కెమిస్టులకు, బోషధశాలలకు, వైద్యులకు

టిన్ క్చరు కార్డమమ్, నెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు బోషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ కెమిస్టులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల జాబితా పంపబడును.

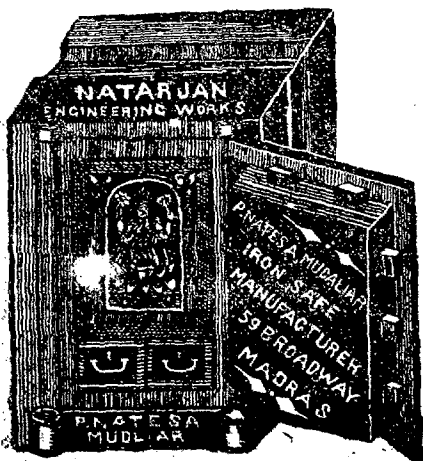
“Depot for Burroughs Wellcome & Co.,”
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL Phone: 225 P. B. No. 314
Branches: Esplanade, Vepery Ootacamund.
Phone 37 102

న ర న ము

దృ డ మై న ది

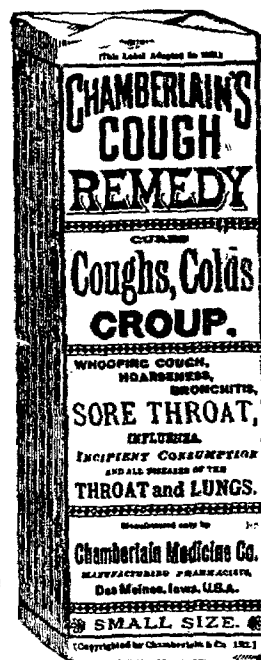
న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటిమోస్తరు ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈదిగవ తెలుపబడిన వారికర్త అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినది. (1429)

పి. న తే శ మొదలియార్,

ఇనుప పెట్టెలు చేయువారు, ప్రాచీనిక, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయిట్ ఎంజినీలు, మోటార్లు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. నై సమితులకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాఫ్ట్ వర్క్, స్ట్రాబులు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్ప శివధి, పెన్నానాయక్ కేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్ధరు యిచ్చిన రాయితీచే యివ్వబడును. ఈ క్షేత్రములు వ్రాసిన బహుల వ్రాయబడును.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వాయువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్మువడి నెము, కుక్కడగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటా పంచలై పోవును, అన్నిచోగా లలో విక్రయించ బడుచున్నది. (83-8)

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము

అన్ని జాతులవారును ఏవయస్సునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఈ పయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

32 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కిధ రూ 1-0-0 ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసీ

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

భార్య భర్త

గమనించవలసిన విషయము అనేక కుటుంబములలో సంసార కు఼ిములను చూచి ఆరోగ్య భాగ్యమును నాశనపంపదనుయిచ్చి భార్య భర్తల అనురాగమును నృద్ధిచేసింది ‘లోడ్’ బోషధము. ఇది శ్రీల పాలిటి వర్తకసాధిని యని వాడినవారు శెప్పచున్నారు. గర్భాశయ రోగము లన్నిటిని బాపి ప్రహర సుఖములను అనుభవించునట్లు చేయును. అనారోగ్య రోగల అబలలకు అమృతమువంటిది. అకాలమృత్యువును డి దప్పించు కొనిన అలారత్తుములు ‘లోడ్’ బోషధమును సదా స్మరించుచున్నారు. ఈ నిజమును తెలుసుకొనుటకు మద్రాసున యుండు కేసరి కుటిం, ఆ యుర్వేద బోషధ బోషధ శాల, ఎచ్చురుకు, వ్రాసిన దెలిపెదరు.

ఈ ‘లోడ్’ మందు

అన్ని పావులలోను

166 విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

అత్యద్భుతకుమారో గని వారి లాభి

గుణము లేదని రుజువు చేయువారికి రు 116-0-0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అష్టాదశ కుమారో గములు గ్యారంటీ గ కుదుర్చబడును ఒకడబ్బా వెల రు 10-0-0 పేకింగు పోస్టేజీ వేరు.

రెడ్డి అండు కో, ప్రొఫ్రయిటరు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపొట్టు గోదావరి జిల్లా.

శిరోవేదన మాత్రము

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల నువ్వయోగించుటవలన శైత్యపు కలనోప్పి, ఒంటికొనోప్పి వంటివే బోవును.

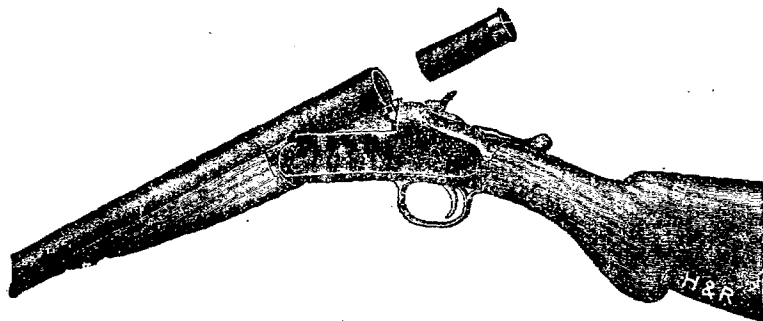
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు తుపాకులు

17 వలువిధ మాదిరిలలో గలవు.

ధర రు 48 లు నుండి

రు 215 వరకు గలదు.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యం. ఎస్. ఏ. లోనున్న విక్టరు ఎజెక్టరు ఆమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రు 48/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలది, యం. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ వెన్ను ఆరమ్ము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రు 52 1/2/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోరులు, లోనికి గాలి ప్రవేశించుటకు వీలులేని 30 అంగుళముల ఉక్కు బారలుగలది. యం. ఎస్. ఏ. లో నున్న హారింగుటన్ అండు రిచ్చర్జునన్ ఆరమ్ము కంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది. రు 60/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల హెవి బ్రీచి డ్రెడ్ హాట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు బారలుగలది. యం. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ వెన్ను ఆరమ్ము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రు 60/

సింగిల్ బారల్ 2 హెల్లుబోల్డు ఆక్స్ తుపాకి, అపాయములేని 12 బోరులుగలది. జర్మనీలో తయారుచేయబడినది. రు 65/

ది పర్ ఫెక్టు సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు తుపాకి 12 బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా 86 అంగుళముల ఎక్స్ ప్లొజివ్ ప్రత్యేక ఉక్కు బారలుతో బెల్లియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ నట్ ఉడ్ స్టాప్, ఫోర్ ఎండుగలది. అన్ని విధముల వేటలకుతగిన ఆమోఘమైన తుపాకి. తేలికయైనది, చేతితో సులభముగా తీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/2 ఎల్. బి. పానుల బరువుగలది. 1 కి ఫర రు 80/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల వైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

ఉక్కు బారలు గలది. లండనులోనున్న మిడ్ లాండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారు చేయబడినది. రు 85/

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్నింగుహాము సి. జి. బాన్ చిల్ వారిచే తయారుచేయబడినది. రు 90/

సింగిల్ బారల్ సెమి హామరు లెస్ 12 బోరుల ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టు కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రు 95/

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలది. రు 97 1/2/

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలది. రు 100/

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామర్ లెస్ గాఫర్ అపాయములేని తుపాకి. చెక్కర్ ఫోర్ ఎండు అండు స్టాప్, మార్టిని ఆక్స్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రు 110

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్డులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. వేవి అండు సన్నువారిచే తయారు చేయబడినది. రు 127 1/2/

డిటా డిటా డిటా డిటా బార్ లాకుతో సహా రు 135/

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బ్రీచి - లోడింగు 12 బోరుల టాపులీవరు నాన్ ఎజెక్టరు వైడు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్టి ఉక్కు బారలు, ఫోర్ వర్డులాకులు గలది. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టు కంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది. రు 165/

డిటా డిటా మిక్కిలి మేలైన బారలుములు గలది. రు 180/

సింగిల్ బారల్ హామర్ లెస్ హాండు మేడ్ 12 బోరుల తుపాకి. ఆటోమాటిక్ స్ప్రింగ్. మిక్కిలి మేలైనది. చెక్కర్డ్ ఫోర్ ఎండు, పిష్టల్ గ్రిప్ స్టాప్, మిక్కిలి మేలైన వైడ్ లాకు గలది. రు 215/

తుపాకులు, రైఫులు, రివోల్వరులు, పిష్టళ్లు మొదలగునవి రిపేరుచేయు కాఫ్ 4 సం॥ముల అనుభవము గలిగినట్టి మిక్కిలి ప్రవీణుడైన ఆయుధాధికారి విచారణక్రింద గలదు. మాధరలు మిక్కిలి న్యాయమైనవి, ముఖ్యముగా మావర్డ్ విక్రయమునకు తీసిన తుపాకులను రిపేరుచేయవలసినప్పుడు మాకే సేరులో సంపదించుచున్నది.

స్పెన్సర్ & కో. లిమిటెడ్.,
మదరాసు.

చెన్నై రాజధానిలో యున్న యితరకంపెనీ లన్నిటి కంటెను మేము సరసముగా సరఫరా చేయుచున్నామని రుజువుచేయగలము. ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు పాటుతో సహా పరిశీలించబడి తరువాత పంపబడును.

SPENCER & CO. Ltd., MADRAS.